

Anca Luștea, Daniel Mara
Editori

Innovative Academic Course on Integrative Interventions for Children with Autism Spectrum Disorders

Manualul profesorului

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Material produs cu sprijinul financiar al Comisiei Europene. Conținutul acestui material este responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi utilizat conținutul informațiilor.

CUPRINS

Modul 1: Evaluarea TSA (Tulburare de Spectru Autist).....	7
Introducere	7
Obiectivele	7
O schemă de lucru	8
Rezultatul învățării vizate: 1.	10
Activitatea 1.1: Definiții proprii.....	10
Activitatea 1.2: Analiza studiului de caz 1	12
Rezultatul vizat al învățării: 2.	18
Activitatea 2.1: Lista inventar	18
Activitatea 2.2: Principiile de intervenție „foto-lingvistice”	20
Rezultatul vizat al învățării: 3.	24
Activitatea 3.1: Definiții proprii.....	24
Activitate 3.2: Tabel de exemple.....	26
Activitatea 3.3: Tabel comparativ	27
Rezultatul învățării vizate: 4.	28
Activitatea 4.1: Mozaic cu înregistrările experților	28
Rezultatul vizat al învățării: 5.	29
Activitate 5.1 Analiză video 1	29
Activitate 5.2: Studiu de caz 2	30
Rezultatul vizat al învățării: 6.	34
Activitatea 6.1 Analiza video 2	34
Activitatea 6.2: Studiu de caz 3.....	35
Modulul 2: Terapii specifice pentru copiii cu TSA	45
Introducere	45
Obiectivele	45
O schemă de lucru	46
Rezultatul vizat al învățării: 1.	48
Activitatea 1.1: Definiții proprii.....	48
Activitatea 1.2: Arbore de distincție	50
Activitatea 1.3: Studiul de caz 1.....	52
Rezultatul vizat al învățării: 2.	54
Activitatea 2.1: Principiile de intervenție „foto-lingvistice”	54
Activitatea 2.2: Think-pair-share	57
Activitatea 2.3: Principiul Cubului.....	60

Rezultatul vizat al învățării: 3.	62
Activitatea 3.1: Analiza video 1	62
Activitatea 3.2: Studiu de caz 2.....	63
Activitatea 3.3: Analiza video 2.....	67
Activitatea 3.4: Analiza video 3.....	68
Rezultatul vizat al învățării: 4.	69
Activitatea 4.1: Studiul de caz 3.....	69
Rezultatul vizat al învățării: 5.	73
Activitatea 5.1: Studiul de caz 4.....	73
Modulul 3: Intervenții educaționale în școli	74
Introducere	74
Obiectivele	74
O schemă de lucru.....	76
Rezultatul vizat al învățării: 1.	78
Activitatea 1.1: Colectarea informațiilor despre abordări incluzive	78
Activitatea 1.2: Evidențierea oportunităților învățării cooperative.....	80
Activitatea 1.3: Studiul de caz.....	82
Rezultatul vizat al învățării 2.	83
Activitatea 2.1: Înțelegerea perspectivei ABA.....	83
Activitatea 2.2: Cunoașterea instruirii cu răspuns pivot (PRT)	85
Activitatea 2.3: Cunoașterea programului TEACCH.....	87
Activitatea 2. 4: Cunoașterea Modelului Denver	89
Rezultatul vizat al învățării: 3.	91
Activitatea 3.1: Analiza Planului Individualizat Educațional (PIE)	91
Activitatea 3.2: Studiu de caz.....	92
Activitatea 3.3: PIE ca răspuns la nevoile speciale.....	93
Rezultatul vizat al învățării 4.	95
Activitatea 4.1: Studiu de caz.....	95
Rezultatul vizat al învățării: 5.	97
Activitatea 5.1: Studiu de caz.....	97
Rezultatul vizat al învățării: 6.	99
Activitatea 6.1: Colectarea de informații despre comportamente disruptive.....	99
Activitatea 6.2: Studiu de caz.....	100
Rezultatul vizat al învățării: 7.	101

Activitatea 7.1: Dezvoltarea capacității de a construi o sală de clasă adecvată pentru autism	101
ACTIVITATE 7.2: Studiu de caz	102
Rezultatul învățării vizate: 8.	103
Activitatea 8.1: Colectarea informațiilor despre adaptarea curriculumului la nevoile unui elev cu TSA.....	103
Activitatea 8.2: Studiu de caz: Autism cu nivel funcțional ridicat.....	105
Modulul 4: Familia și Tulburarea de Spectru Autist	106
Introducere	106
Obiectivele	106
O schemă de lucru	108
Rezultatul vizat al învățării: 1.	112
Activitatea 1: Arbore genealogic.....	112
Rezultatul vizat al învățării: 2.	112
Activitatea 2: Brainstorming asupra factorilor de stres familial	112
Rezultatul vizat al învățării: 3.	113
Activitatea 3: Rezistența familiilor cu TSA	113
Rezultatul vizat al învățării: 4.	114
Activitatea 4.1: Analiza studiilor de caz - identificarea factorilor de stres specifici	114
Activitatea 4.2: Ciclu de viață.....	116
Rezultatul vizat al învățării: 5.	116
Activitatea 5: Joc de rol în grup mic	116
Modulul 5: Advocacy pentru persoanele cu TSA.....	118
Introducere	118
Obiectivele modulului	118
O schemă de lucru	119
Activitatea 5.1: Discriminare - definiții proprii, grupuri discriminate, contexte și măsuri discriminatorii	122
Activitatea 5.2: Înțelegerea conceptelor cheie și a relațiilor dintre ele	123
Activitatea 5.3: Înțelegerea conceptelor cheie (stigmat, prejudecăți, stereotip) și relațiile dintre acestea.....	127
Activitatea 5.4.a: Care sunt drepturile persoanelor cu dizabilități?	137
Activitatea 5.4.b: Ce reprezintă advocacy? Cine susține, pentru cine și de ce?.....	138
Activitatea 5.5: Identificarea măsurilor de intervenție impuse vs. selectate	140
Activitate 5.6: Identificarea problemelor întâmpinate în contextele educaționale, nevoile speciale care trebuie abordate și soluțiile posibile	144

Activitatea 5.7: Găsirea de soluții la barierele procesului de advocacy.....	149
Concluzii si recomandări.....	151
Bibliografie.....	152

Modul 1: Evaluarea TSA (Tulburare de Spectru Autist)

Elena Lucia Mara, Cristina Danciu¹

Introducere

Modulul 1 se concentrează pe diagnosticarea TSA și **evaluarea** complexă psihopedagogică. Vă vom introduce în universul evaluării TSA printr-o prezentare completă a screening-ului, evaluării clinice, criteriilor de diagnostic (DSM-5, ICD 11), evaluării în vederea determinării eligibilității pentru Educația Specială, domeniilor importante de evaluare și uneltelor de evaluare. Vă vom explica procesul de identificare, subliniind importanța identificării și intervenției precoce. Vă vom prezenta conceptul de *Gestionare a cazurilor* și înaintând la următoarele module, veți înțelege mai multe despre efectele puternice ale acestei abordări integrative în diferite contexte.

Obiectivele

Obiectivul principal al acestui modul este de a dezvolta capacitățile studenților de identificare a celor mai bune practici în evaluarea și înțelegerea procesului de evaluare și a rezultatelor acestuia. Pentru a face acest lucru, în primul rând studenții trebuie să-și dezvolte conceptele esențiale legate de intervențiile eficiente, să cunoască principalele caracteristici ale unor terapii specifice și să poată prescrie combinația optimă de metode și tehnici pentru nevoile copilului. La sfârșitul activităților propuse pentru acest modul, studenții vor putea:

1. Să stăpânească criteriile de evaluare pentru TSA;
2. Să descrie domeniile de evaluare a TSA;
3. Să identifice și selecteze principalele teste utilizate în evaluarea TSA;
4. Să determine importanța evaluării ca un proces de feed-back al intervenției.

¹ Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, Romania

O schemă de lucru

Rezultatul învățării	Conținut	Pași/activități	Timp alocat	Resurse/mijloace	Comentarii
1. Capacitatea de a distinge între conceptele de diagnostic, evaluare, apreciere și screening	Conceptele de diagnostic, evaluare, apreciere și screening	Lucru în grup urmat de activități în plen pentru a asigura înțelegerea adecvată a conceptelor. Lucru în grup a) Definiții proprii b) Studiu de caz 1 Discuție plenară despre definiții și distincții între concepte.	120 minute	Flipchart, markere, Resurse pentru Modul 2, Activitate 1.1 Definiții proprii, Resurse pentru activitate 1.2 Studiu de caz 1	Conversație și reflexivitate
2. Capacitatea de a recunoaște principiile și scopurile unei evaluări eficiente	Principiile unei evaluări eficiente Caracteristicile unei evaluări eficiente	Lucru în pereche și în grup, urmat de activități în plen. Lucru de grup: Lista de inventar, tehnică foto-lingvistică, metoda cubului. Activități în plen pentru a rezuma principiile intervenției	135 min	Flipchart, markere, resurse pentru Modulul 1, resurse pentru Modulul 1 Activitate 2.1 Principiile de intervenție din lista de inventar, Resurse pentru Modulul 1 Activitatea 2.2 Principiile de intervenție „foto-lingvistice”, Resurse pentru Modulul 2 Activitatea 2.3 Principiile cubului	

3. Cunoștințe despre criteriile DSM 5 și ICD 11	Criterii de diagnostic DSM 5 și ICD 10	Lucru în grup urmat de activități în plen. Lucru de grup: definiții proprii, tabel de exemplu, tabel comparativ Activități în plen pentru a rezuma lucrul în grup	105 min	Flipchart, markere, resursă pentru modulul 1, resursă pentru modulul 1 Activitate 3.1 Definiții proprii, resursă pentru modulul 1 Activitate 3.2 Tabel cu exemple, resurse pentru Modulul 1 Activitate 3.3 Tabel comparativ	
4. Capacitatea de a descrie domeniile evaluării TSA	Domenii de evaluare a TSA	Lucru în grup: Mozaic cu înregistrări ale experților. Activități în plen Pentru a rezuma lucrul în grup	30 min	Flipchart, markere, resursă pentru Modulul 1 Activitatea 4.1 Mozaic cu înregistrări ale experților.	
5. Abilitatea de a alege metoda și instrumentele de evaluare specifice, adaptate nevoilor copilului	Terapii specifice Indicatori ai eficacității intervenției	Lucru în grup urmat de activități în plen. Lucru în grup: studii de caz Activități în plen pentru a rezuma activitatea de grup	120 min	Flipchart, markere, resursă pentru Modulul 2 Activitate 5.1 Analiză video 1, Resursă pentru Modulul 1 Activitate 5.2 Studiu de caz 2	
6. Abilitatea de a identifica caracteristicile eficiente ale gestionării cazurilor TSA	Terapii specifice Planul educațional individualizat	Lucru în grup: studiu de caz, analiză video Activități în plen pentru a rezuma lucrul în grup	45 min	Flipchart, markere, Resursă pentru Modulul 2 Activitate 6.1 Analiza video 2, Resursă pentru Modulul 1 Activitate 6.2 Studiu de caz 3	

Rezultatul învățării vizate: 1. Capacitatea de a distinge între conceptele de diagnostic, evaluare, apreciere și screening

Activitatea 1.1: Definiții proprii

Obiectivele activității:

1. Identificarea definițiilor corecte pentru conceptele de diagnostic, evaluare, apreciere și screening.
2. Exersarea utilizării corecte a acestor concepte în limbajul științific
3. Gândirea în grup.

Resurse: Flipchart, markere, Resursă pentru Modulul 1 Activitate 1.1 Definiții proprii,

Strategie: lucru în grup și lucru plenar

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute lucru în grup și 15 minute lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucru în grup - Definiții proprii - Obiectiv 1 și obiectiv 3 - 30 min

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 4, prin metoda Cubului: fiecare participant aruncă un zar cu fiecare față de culoare diferită. Toți cei de aceeași culoare se reunesc într-un grup.
2. Profesorul solicită fiecărui grup să scrie prin colaborare o definiție pentru cele patru concepte: diagnostic, evaluare, apreciere și screening.
3. Profesorul predă fiecărui grup un joc de bingo cu definiții pentru fiecare concept (Resurse pentru activitatea 1.1 Definiții proprii). Participanții trebuie să corespundă fiecărui concept cu definiția sa.
4. Participanții vor compara propriile definiții cu cele obținute în jocul de bingo

2. Lucru plenar - Obiective de la 1 la 3 - 15 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri: definiții. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Este foarte important să conectăm definiția corectă a conceptelor cu aspectele importante ale intervenției. Studenții vor scrie propriile definiții individuale pentru cele patru concepte.

Resursă pentru modulul 2 Activitate 1.1 Definiții proprii

Evaluare	Diagnostic
Aprecieri	Screening

Procesul de luare a deciziilor, o examinare sistematică a valorii sau caracteristicilor unui proces, plan de acțiune sau persoane	Investigarea sau analiza cauzei sau naturii unei stări, situații sau probleme, declarație sau concluzie dintr-o astfel de analiză
O mare varietate de metode sau instrumente pe care educatorii le utilizează pentru a evalua, măsura și documenta pregătirea academică, progresul învățării, dobândirea de abilități.	Evaluarea sau investigarea a ceva ca parte a unui sondaj metodic, pentru a evalua o populație mare cu scopul de a detecta posibile cazuri cu risc.

Activitatea 1.2: Analiza studiului de caz 1

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor caracteristici ale cazului.
2. Identificarea instrumentelor de evaluare.
3. Identificarea celor mai bune strategii de intervenție.

Resurse: Flipchart, markere, Resurse pentru activitatea 3.1 (Studiu de caz 1)

Strategie: lucru în grup și lucru plinar

Durata activității: Un total de 75 min, 60 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plinar

Etapele activităților:

1. Lucru în grup - Studiu de caz 1 - Obiective de la 1 la 3 - 60 min

Metoda Jigsaw

Se formează grupuri de 4-5 studenți, numite grupuri de nativi (profesorul împarte un text care trebuie studiat într-un număr de părți egal cu numărul de studenți din grupurile constituite); Se formează grupuri de experți (numărând de la 1 la 4 sau 5). Fiecare grup de experți studiază partea de text 15-20 de minute, atribuită de profesor, identificând ideile principale și modul în care vor prezenta aceste idei colegilor.

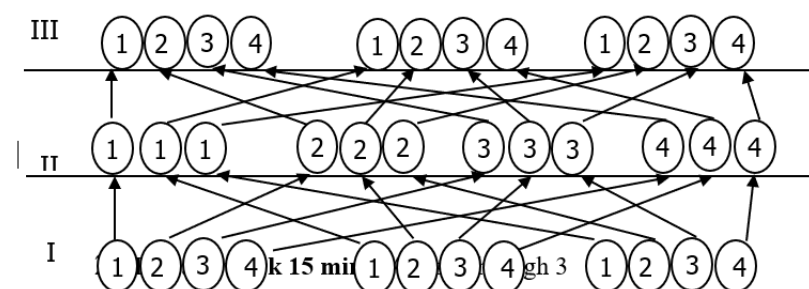
A. Prezentarea cazului

b. Rezultatele evaluării (instrumente de evaluare, caracteristici)

c. Program de intervenție personalizat (strategii de intervenție)

Studenții se întorc în grupurile lor native și, la rândul lor, predau conținutul la care sunt „experți”. La sfârșitul clasei, studenții trebuie să cunoască întregul text care trebuie studiat.

I - Grupuri de nativi, II - Grupuri de experți, III- Grupuri de nativi

Profesorul va rezuma întreaga activitate din grupuri. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studenții vor scrie o opinie personală cu privire la caz.

Resurse pentru modulul 1 Activitate 1.2 Studiu de caz 1

Numele și prenumele:	M.B.
Data nașterii:	07.01.2016
Sex:	M
Vârsta:	2 ani și o lună
Data evaluării inițiale:	15.02.2018
Examinator:	Echipe multidisciplinară (psiholog clinician, psihopedagog, logoped)

Prezentarea cazului

Cererea inițială de evaluare a minorului a fost completată de tatăl, care era îngrijorat de particularitățile de dezvoltare ale copilului, și anume: absența contactului vizual, lipsa de răspuns atunci când este strigat după nume, absența zâmbirii, absența verbalizării, lipsa de interes pentru persoanele din jurul său.

Contactul cu alți copii de aceeași vârstă și informațiile accesate pe internet au condus la suspiciunea de autism. La momentul depunerii cererii de evaluare inițială, copilul a fost văzut de psiholog și pediatru, fără a avea un diagnostic.

Istoric:

Minorul M.B. este singurul copil și provine dintr-o familie legal constituită prin căsătoria părinților. Este un copil dorit. După doi ani de încercări, mama a apelat la tratament pentru a rămâne însărcinată. Sarcina a fost normală. Bebelușul s-a născut la 38 de săptămâni, 2810 g, prezentare craniană, născut prin operație de cezariană, scor APGAR 10. A fost alăptat exclusiv la sân până la vârsta de 6 luni, când a fost inițiată diversificarea alimentară. Nu a avut dificultăți legate de somn. Părinții declară că M.B. a înregistrat o dezvoltare lentă. Când copilul avea 3 luni, medicul pediatru le-a spus părinților că este hipotonic și le-a recomandat consult neurologic. Aceștia au refuzat să consulte un neurolog, considerând că recomandarea nu era justificată. Dar au discutat deschis cu colegii și prietenii lor despre situația copilului. La vârsta de 5 luni, la recomandarea unui prieten apropiat, au contactat un kinetoterapeut care a confirmat recomandarea pediatrului: copilul nu era dezvoltat motric corespunzător vârstei. La momentul respectiv, părinții au consultat un neuropsihiatru care a confirmat întârzierea dezvoltării copilului. Copilul a participat la ședințe de kinetoterapie timp de 4 luni, dar părinții au renunțat la sesiuni din cauza reacției copilului (plâns puternic). La 1 an și 1 lună, copilul a început să meargă, ținut de mâini.

Ulterior, în timpul unei activități de joacă, tatăl devine îngrijorat de faptul că copilul său este absent, în ciuda încercărilor sale de a-l determina să se implice în joc, iar copilul nu zâmbește deloc la încercările sale de a-l amuza. Din acel moment, tatăl a căutat informații pe internet despre lipsa de zâmbet a copiilor și a descoperit simptomele autismului. A observat astfel că M.B. le prezenta pe majoritatea. Tatăl a găsit pe un site american inclusiv un chestionar de diagnostic pe care l-a aplicat și care i-a consolidat suspiciunile (scorul indica un risc mediu).

Din acel moment tatăl nu a mai putut dormi și mânca timp de trei zile. A declarat că a citit continuu. Mama copilului a încercat să-l calmeze, spunând că este prematur să se gândească la acest diagnostic. Au contactat medicul de familie care are și competențe pediatrice, iar acesta le-a recomandat să solicite o evaluare de specialitate.

Evaluarea inițială multidisciplinară a minorului a fost efectuată în prezența părinților pentru o perioadă de 4 zile (1 h / zi), conform Contractului de servicii semnat cu familia.

- Testele aplicate au vizat stabilirea unui posibil diagnostic de TDA (testul ADOS) și cunoașterea profilului de abilități, în vederea stabilirii unui Program de Intervenție Personalizat (PIP-R, Screening de Integrare Senzorială (versiunea părinte / tutore și copii) graficul de evaluare a stării și funcționării organelor fono-articulatorii)

I. După aplicarea testului de evaluare ADOS, s-au observat următoarele:

Interacțiune socială reciprocă:

- Zâmbește discret ca reacție la gădilit, fără să zâmbească direct persoanei.
- Manifestă plăcere la acțiunile lui și ale părinților (când este aruncat și prins) fără a îndrepta către alții expresiile sale faciale.
- Evită contactul vizual; fără să răspundă la strigarea numelui său.
- Fără entuziasm împărtășit în interacțiune.
- Fără inițierea contactelor sociale.
- Fără a arăta / oferi obiecte altor persoane.
- Fără inițiere spontană și răspuns la atenția oferită.

Limba și comunicare:

- Absența vocalizărilor.
- Absența comunicării spontane (inclusiv indicarea degetului sau alte gesturi).

Joc:

- Acționează funcțional o singură jucărie de tip cauză - efect, într-o manieră repetitivă.
- Fără joc imitativ.
- Recompense identificate: bule de săpun, iepure electric, mașini, sticlă colorată, biscuiți, pufuleți.

Interese repetitive sau comportamente stereotipice neobișnuite:

- Merge prin cameră înainte și înapoi în mod repetat, acționând în același mod o jucărie multifuncțională.
- Interes excesiv pentru roțile în mișcare.

Diagnostic

- ✓ Clasificarea ADOS: Autism
- ✓ Diagnostic general: Autism

II. Rezultatele testului de evaluare PIP-R, aplicând screeningul pentru integrare senzorială, evaluarea stării organelor fono-articulare și a nivelului de funcționare, au evidențiat următoarele aspecte ale dezvoltării copilului:

Integrare senzorială: nivel II

Sisteme senzoriale primare:

Tactil - dezvoltat în funcție de vârsta sa, fără particularități specifice ale tulburării de integrare senzorială;

Vestibular - ușor hipersensibil: plângând atunci când este urcat în hamac, nu-i place să fie așezat și echilibrat pe salteaua cu apă, pe Bobath Ball sau ridicat la o înălțime a adultului;

Proprioceptiv - ușor hiposensibil: stă frecvent pe podea, trecând în mod repetat peste diferite înălțimi și texturi (de la salteaua de podea la podea, de la traseul senzorial la podea).

Sisteme senzoriale secundare:

Auditiv: dezvoltat în funcție de vârsta sa, fără particularități specifice ale tulburării de integrare senzorială;

Vizual: ușor hiposensibil, învârte roțile jucăriei urmărind mișcarea lor;

Olfactiv: dezvoltat în funcție de vârsta sa, fără particularități specifice ale tulburării de integrare senzorială;

Gustativ: dezvoltat în funcție de vârsta sa, fără particularități specifice ale tulburării de integrare senzorială (acceptă alimente cu gusturi și texturi diferite)

Planificare motrică: în curs (urcare, târâre pe suprafețe de diferite înălțimi, așezat în sus din poziția decubitului ventral, ridicându-se de pe scaun în poziția bipedă.

Coordonare bilaterală și generală: în curs (ține cana cu pai cu ambele mâini și o duce la gură, folosește ambele mâini pentru a întoarce o jucărie, ține o jucărie cu ambele mâini)

Postura corporală: potrivită vârstei

Tonus muscular: hipotonic

Imitație:

Debut de imitație cu obiecte care produc sunete.

Percepție:

El percepe sunete și se întoarce către sursa de sunet.

Percepe culorile, mișcarea.

Depășește mediatorul.

Motricitate:

Motricitate fină:

Utilizează clema digito-palmieră.

Utilizează gesturi motrice de bază: apasă, trage.

Motricitate aspră:

Merge biped independent.

Urcă scările alternând picioarele, asistat.

Coordonarea ochi-mână:

Fără abilități la momentul evaluării inițiale.

Performanță cognitivă:

Identifică un obiect preferat ascuns în intervalul direct de vizualizare.

Abilități de comunicare:

Respirație:

Respirație nazală.

Acceptă arome lângă nas.

Aparate fono-articulatoare:

Dentiție integrală și mobilă, de lapte, incompletă.

Frenul lingual normal.

Mușcăături din alimente solide (biscuiți, măr).

Bea cu paiul.

Limbaj expresiv și receptiv:

Fără abilități cognitiv-verbale la momentul evaluării inițiale.

Auto-servire:

Ia și duce la gură alimente solide (biscuiți, pufuleți, fructe) oferite de adult.

Își ia propria sticlă cu pai aflată în câmpul său vizual și bea din ea.

Est hrănită de adult cu lingura.

Pornește și oprește apa de la robinet și pune mâinile sub jetul de apă.

Poartă scutece.

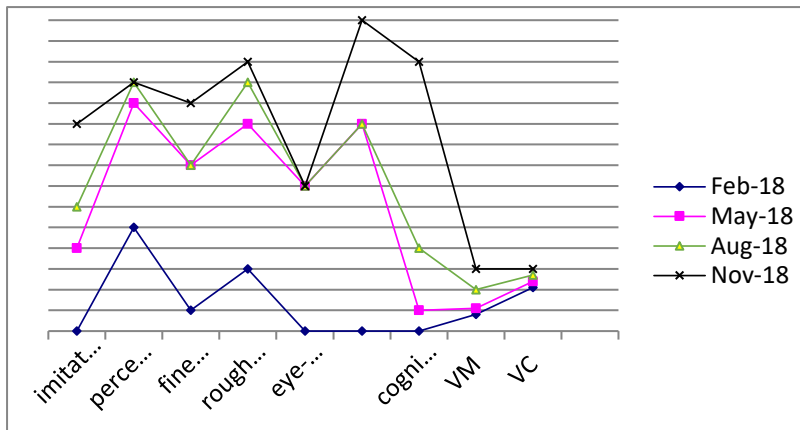
Este alăptat la sân.

Concluzie: B.M. = 8 luni

După evaluarea inițială, a fost elaborat Programul de Intervenție Personalizată (PIP), care include:

- **Servicii pentru copii:**
 - Intervenție comportamentală
 - Terapie prin integrare senzorială.
- Servicii pentru părinți:
 - Consiliere psihologică individuală
 - Grup de sprijin părinți
 - Consiliere educațională
 - Școala de părinți
- Recomandări:
 - Program terapeutic în cadrul Centrului „Kaleidoscop” conform P.I.P., cu continuarea activităților în mediul familial
 - Prezența periodică a părinților la ședințele de terapie ale copilului.
 - Reevaluarea situației copilului și revizuirea PIP trimestrial

Grafic comparativ privind evoluția copilului după implementarea P.I.P.

Concluzii:

M. B. a înregistrat progrese majore după intervenția terapeutică. Vârsta fragedă a bebelușului în momentul diagnosticării și implementării programului terapeutic, nivelul ridicat de conștientizare a părinților cu privire la diagnosticul

copilului și implicarea constantă a familiei în atingerea obiectivelor incluse în programul de intervenție personalizat, numărul de ore de terapie (20 / săptămână, în funcție de bioritmul / programul zilnic al copilului) și calitatea actului terapeutic, potențialul copilului, reprezintă condițiile care stau la baza recuperării.

În prezent, M.B. este integrat la grădiniță și urmează un program terapeutic de 1 oră / zi, cu accent pe dezvoltarea interacțiunilor sociale, abilităților de comunicare și joc prin intervenție comportamentală, terapie de integrare senzorială și terapie asistată de animale.

Rezultatul vizat al învățării: 2. Capacitatea de a recunoaște principiile și scopurile unei evaluări eficiente

Activitatea 2.1: Lista inventar

Obiectivele activității:

1. Determinarea principalele concepte de evaluare.
2. Gruparea principalelor concepte de evaluare în categorii.
3. Asocierea conceptelor cu principiile evaluării.

Resurse: Flipchart, markere, Resursă Modul 2 Activitatea 2.1 Lista inventar

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 30 de minute, 15 minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucru în grup Metoda cubului – Obiective de la 1 la 3 - 15 min

1. Participanții vor propune cuvinte care să reflecte cel mai bine evaluarea TSA, după finalizarea definițiilor.
2. În fiecare grup, cuvintele selectate, în funcție de gradul de generalitate și relevanța lor, vor fi incluse în lista inventar, într-o construcție ideală unitară.
3. Fiecare membru al grupului va asocia un cuvânt cu un obiectiv al evaluării.

2. Lucru plenar Obiective de la 1 la 3 - 15 min

Fiecare grup își prezintă lucrările întregului grup. Profesorul le rezumă. Va fi stabilită o versiune finală a conceptelor și distribuirea lor pe categorii.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie o declarație pozitivă despre principiile unei intervenții eficiente.

Resurse pentru Modul 1 Activitate 2.1 Principiile de intervenție ale listei inventar
Lista inventar

Principiul cuvintelor tabelului asociativ

Scop	Cuvinte
1.	
2	
3	
4	

Activitatea 2.2: Principiile de intervenție „foto-lingvistice”

Obiectivele activității:

1. Identificarea principiilor corecte utilizate în intervențiile TSA.
2. Analiza importanței aplicării lor.
3. Prioritizarea principiilor intervenției în vederea lor.
4. Gândirea în grup.

Resurse: Flipchart, markere, Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 2.1 Principii de intervenție „foto-lingvistice”

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 60 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 30 de minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucru plenar Obiectiv 1 - 10 minute

Profesorul prezintă pe scurt cele 11 principii de intervenție. 10 minute

2. Lucru în grup Tehnică ”foto-lingvistică” Obiectiv de la 1 la 4 - 30 min

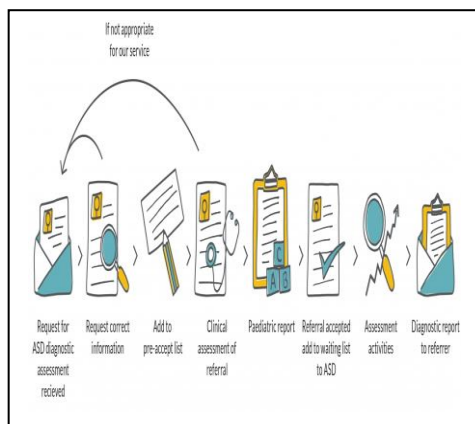
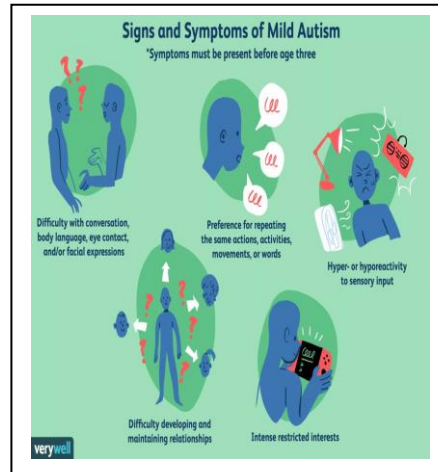
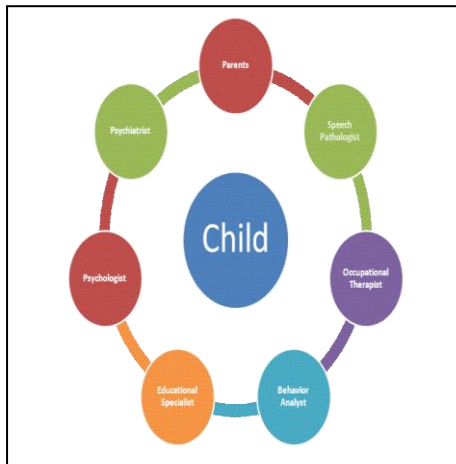
1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de patru până la șase membri, prin metoda de numerotare: participanții numără pe rând până la 6, apoi toate de numărul unu formează un grup, toate de doi formează un grup și așa mai departe.
2. Fiecare grup va primi o cutie cu șase fotografii și o cutie cu numele celor 11 principii de intervenție (Resurse pentru activitatea 2.1 Principii de intervenție „foto-lingvistice”).
3. Fiecare membru al grupului va extrage o fotografie și va încerca să identifice ce principii pot fi identificate în fotografie. Pe lângă fotografie, participanții vor pune numele principiilor corespunzătoare.
4. Grupul formează un cerc și fiecare prezintă fotografia aleasă. Ceilalți membri ai grupului comunică impresiile, formulează întrebări despre motivele opțiunii lor.

1. Lucru plenar Obiective de la 1 la 4 - 15 min

Fiecare grup își va prezenta lucrarea și profesorul o va rezuma. Vor avea loc discuții ce vor include toți participanții, iar întreaga echipă va acorda prioritate principiilor conform criteriilor de eficiență.

Evaluare: 5 min Studenții vor alege cel mai important principiu din perspectiva lor și vor scrie motivele din spatele opțiunii lor.

Resursă pentru Modulul 1 Activitatea 2.2 Principiile de intervenție „Foto-lingvistice”

Obiectivele activității:

1. Descrierea importanței aplicării principiilor evaluării.
2. Comparația între intervențiile structurate și cele nestructurate.
3. Asocierea între principiile similare.

4. Analiza consecințelor negative ale saltului intervenției timpurii
5. Descrierea aplicării principiului incluziunii timpurii a școlii.
6. Argumentarea importanței implicării părinților în terapie.

Resurse: Flipchart, markere, 6 Cuburi, descrise în Resursa pentru Modulul 2 Activitatea 2.3
Principiile Cubului

Strategie: *lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru în plen

Etapele activităților:

1. Lucru în grup Metoda Cubului Obiectiv de la 1 la 6 - 30 min

- a. Elevii sunt organizați în grupuri folosind metoda Cubului.
- b. Fiecare grup va primi un cub, pe fiecare față a cubului este reprezentată o sarcină individuală.
- c. Fiecare membru al grupului aruncă zarul (cubul) și va rezolva individual sarcina scrisă pe cub, așa cum este dată de aruncarea zarului. Dacă doi membri vor primi aceeași sarcină, o vor îndeplini prin colaborare.

2. Lucru plenar Obiective de la 1 la 6 - 15 min

Fiecare grup își prezintă lucrările întregului grup. Profesorul le rezumă.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie o declarație pozitivă despre principiile unei intervenții eficiente.

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 2.3 Principiile Cubului

Fețele cubului:

1. Descrieți importanța aplicării principiului evaluării clinice.
2. Comparați între evaluarea factorilor specifici și nespecifici pentru TSA.
3. Care sunt punctele comune ale principiilor utilizării metodelor directe și indirecte și evaluării factorilor specifici și nespecifici?
4. Analizați consecințele negative ale saltului în urma depistării și diagnosticului precoce.
5. Descrieți importanța principiului monitorizării.
6. Argumentați importanța implicării părinților în terapie.

Rezultatul vizat al învățării: 3. Cunoștințe despre criteriile DSM V și ICD 11

Activitatea 3.1: Definiții proprii

Obiectivele activității:

1. Identificarea definițiilor corecte pentru concepte de simțuri, voce, vorbire / ne-vorbire, baterea din mâini / lovire înainte și înapoi.
2. Exersarea utilizării corecte a acestor concepte în limbajul științific.
3. Gândirea în grup.

Resurse: Flipchart, markere

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Un total de 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru în plen

Etapele activităților:

1. Lucru în grup: Definiții proprii Obiectiv 1 și obiectiv 3 - 30 min

Urmăriți videoclipul și lucrați

<https://www.youtube.com/watch?v=mtRYKjucDHk>

Ce se întâmplă cu Nick?

Aplicație

Aplicați metoda Cubului pentru a prezenta cazul lui Nick. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 4, prin metoda Cubului: fiecare participant aruncă un zar cu fiecare față de culoare diferită. Toți cu aceeași culoare se reunesc într-un grup.

1. Profesorul cere fiecărui grup să scrie în colaborare o definiție pentru cele patru concepte: comportament de auto-stimulare, voce, vorbire / ne-vorbire, baterea din mâini / balansarea înainte și înapoi.
2. Profesorul predă fiecărui grup un joc de bingo cu definiții pentru fiecare concept. Participanții trebuie să potrivească fiecare concept cu definiția sa.
3. Participanții vor compara propriile definiții cu cele obținute în jocul de bingo. Prezența câteva caracteristici ale lui Nick (copil cu tulburare din spectrul autismului) folosind același model optimist ca în film!

2. Lucru plenar Obiective de la 1 la 3 - 15 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri: definiții. Vor fi purtate discuții ce includ toți participanții.

Evaluare: 5 min

Este foarte important să conectăm definiția corectă a conceptelor cu aspectele importante ale intervenției. Studenții vor scrie propriile definiții individuale pentru cele patru concepte.

Resursă pentru modulul 1 Activitate 3.1 Definiții proprii

Urmăriți videoclipul și lucrați

<https://www.youtube.com/watch?v=mtRYKjucDHk>

Fețele cubului:

1. Descrieți importanța cunoașterii principalelor trăsături ale TSA.
2. Comparați comportamentele auto-stimulatoare vizuale și tactile.
3. Care sunt comportamentele comune auto-stimulatoare în TSA?
4. Analizați consecințele comportamentelor auto-stimulatoare în TSA
5. Descrieți comportamentele auto-stimulatoare tactile în TSA
6. Argumentați importanța înlocuirii acestora cu comportamente adaptative.

Comportament de auto-stimulare Comportamentul auto-stimulator este repetitiv, stereotip, autonom funcțional. Comportamentele auto-stimulatoare sunt repetate pentru a obține un aport senzorial suplimentar, precum baterea mâinilor, balansarea, mușcarea, atingerea capului sau zgârierea.	Voce Modul în care ne folosim vocea și tiparele prosodice în discursul nostru sunt importante pentru interacțiunile noastre sociale, iar acest lucru este adesea afectat la persoanele cu TSA. Pot fi non-verbale, echolalice sau cu o voce monotonă și inflexibilă
Vorbire / ne-vorbire Unii copii cu TSA sunt non-verbali, alții echolali - repetarea precisă, sau cu ecou, al cuvintelor și sunetelor, alții au o voce monotonă și inflexibilă.	Bătutul din mâini / balansare înainte și înapoi Comportamente auto-stimulatoare făcute în încercarea de a obține aport extrasenzorial.

Activitate 3.2: Tabel de exemple

Obiectivele activității:

1. Enumerarea criteriilor corecte de TSA pentru diagnosticul DSM 5.
2. Oferirea de exemple de comportamente pentru fiecare criteriu de diagnostic.
3. Gândire în grup.

Resurse: Flipchart, markere, **Resursă pentru Modulul 1 Activitate 3.2**

Strategie: *lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: În total 30 de minute, 15 minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plinar

Etapele activităților:

1. Lucrul în grup: Tabel comparativ Obiectivul 1 și obiectivul 3 - 15 min

Etapele activităților:

1. Fiecare grup va primi o foaie de hârtie cu tabelul de exemple.
2. Fiecare membru al echipei va propune un exemplu din experiența personală a unui criteriu DSM 5.
3. Pentru criteriile de diagnostic rămase, membrii ca grup vor propune exemple.

2. Lucru plinar Obiectivele de la 1 la 3 - 10 min

Fiecare grup își prezintă lucrările întregului grup. Profesorul le rezumă.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie un exemplu relevant pentru unul dintre criteriile de diagnostic DSM 5.

Resursă pentru Modulul 1 Activitate 3.2 Tabel de exemple

Criterii DSM5	Exemple
1.	
2.	
3.	
4.	

Activitatea 3.3: Tabel comparativ

Obiectivele activității:

1. Identificarea criteriilor corecte de analiză a DSM 5 și ICD 11.
2. Determinarea caracteristicilor comune și diferențiate ale criteriilor DSM 5 și ICD 11.
3. Gândire în grup.

Resurse: Flipchart, markere, Resursă pentru modulul 1 Activitate 3.3

Strategie: lucru în grup și lucru plenar

Durata activității: În total 30 de minute, 15 minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar.

Etapele activităților:

2. Lucrul în grup: Tabel comparativ Obiectivul 1 și obiectivul 3 - 15 min

Etapele activităților:

4. Fiecare grup va primi o foaie de hârtie cu tabelul comparativ.
5. În colaborare, în primul rând, vor stabili 3 criterii de analiză comparativă.
6. Fiecare membru al echipei va propune o caracteristică comună și una de diferențiere între DSM 5 și ICD 11.

2. Lucru plenar Obiectivele de la 1 la 3 - 15 min

Fiecare grup își prezintă lucrul întregului grup. Profesorul le rezumă.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie o alegere personală pentru criteriile de diagnostic DSM 5 sau ICD 11.

Resursă pentru Modulul 1 Activitate 3.3 Tabel comparativ

Criterii de analiză	Caracteristici comune		Caracteristici diferențiate	
	DSM 5	ICD 11	DSM 5	ICD 11

Rezultatul învățării vizate: 4. Capacitatea de a descrie domeniile evaluării TSA

Activitatea 4.1: Mozaic cu înregistrările experților

Obiectivele activității:

1. Enumerarea domeniilor corecte de evaluare a TSA.
2. Identificarea indicatorilor importanți pentru fiecare domeniu.
3. Gândirea în grup.

Resurse: Flipchart, markere, **Resursă pentru Modulul 1 Activitatea 4.1**

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 30 de minute, 15 minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucru în grup: Tabel comparativ Obiectivul 1 și obiectivul 3 - 15 min

Etapele activităților:

1. Participanții vor fi împărțiți în patru grupuri (comunicare socială și interacțiune, cognitiv, academic, trai independent), prin tragere la sorți și vor deveni experți într-unul din cele patru domenii de evaluare.
2. Fiecare grup va analiza indicatorii relevanți care trebuie evaluați în fiecare zonă și va identifica exemple de metode de evaluare. Aplicațiile vor fi notate într-un tabel sintetic.

2. Lucru plenar Obiectivele de la 1 la 3 - 10 min

Fiecare grup își prezintă lucrările întregului grup. Profesorul le rezumă.

Evaluare: 5 min Studenții vor propune o metodă informală de evaluare a unei trăsături TSA.

Resursă pentru Modulul 1 Activitatea 4.1 Mozaic cu înregistrările experților

Indicatori	Domenii de evaluare			
	Social	Cognitiv	Academic	Trai

Rezultatul vizat al învățării: 5. Capacitatea de a alege metoda și instrumentele de evaluare specifice adaptate nevoilor copilului

Activitate 5.1 Analiză video 1

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor domenii de evaluare și indicatori.
2. Determinarea metodelor și instrumentelor utilizate în evaluare.
3. Identificarea beneficiilor aplicării metodelor formale și informale de evaluare.

Resurse: Flipchart, markere, Resurse pentru activitate 5.1 Analiza video 1

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: Un total de 75 min, 60 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plinar

Etapele activităților:

1. Lucru în grup Analiza video Obiectivele de la 1 la 3 - 60 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri
2. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă primul clip video
3. Participanții vor analiza domeniile principale de evaluare și indicatorii.
4. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă fragmente din al doilea clip video.
5. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale ADOS, etapele și beneficiile aplicării acestuia.
6. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă al treilea clip video.
7. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale M-CHAT, etapele și beneficiile aplicării acestuia.

2. Lucru plinar 15 min Obiectivele de la 1 la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie o opinie personală cu privire la eficacitatea unui instrument de evaluare.

Resursă pentru Modulul 2 Activitate 5.1 Analiză video 1

<https://www.youtube.com/watch?v=EgfgHByOENs>

<https://www.youtube.com/watch?v=BnIIXZ5Jhe8&t=1184s>

https://www.youtube.com/watch?v=_rl31KFbhB0

Activitate 5.2: Studiu de caz 2

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor domenii de evaluare și indicatori.
2. Determinarea metodelor și instrumentelor utilizate în evaluare.
3. Identificarea beneficiilor aplicării metodelor formale și informale de evaluare.

Resurse: Flipchart, markere, Resurse pentru activitate 5.2 Studiu de caz 2

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 60 de minute, 45 de minute de lucru în grup și 15 minute în lucru plenar.

Etapele activităților:

1. Lucru de grup Studiu de caz Obiectivele de la 1 la 3 - 45 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri.
2. Profesorul oferă studiul de caz (Resursa pentru Modulul 1 Activitatea 5.2 Studiul de caz 2) fiecărui grup.
3. Participanții vor analiza principalele domenii de evaluare și indicatori.
4. Profesorul va organiza în fața clasei pe flipchart propunerile din toate grupurile.

2. Lucru plenar 10 min Obiectivele de la 1 la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările în grupuri: propune metode în studiul de caz. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie un argument personal despre eficacitatea metodelor formale de evaluare.

Resursă pentru Modulul 1 Activitate 5.2 Studiul de caz 2

Numele și prenumele:	G.A.
Data nașterii:	14.09.2006
Sex:	M
Vârsta:	10 ani și 7 luni
Instituție de învățământ:	Școală generală, clasa a IV-a
Data evaluării inițiale:	16.04.2017
Examinator:	Psiholog clinic;
Referințe:	La cererea mamei, suspiciunea sindromului Asperger;

Copilul, G.A., însoțit de mama sa, s-a prezentat pentru evaluarea inițială la Centrul de Terapie și Recuperare „Caleidoscop” pentru Copiii cu Autism, la data de 16.04.2017.

Procesul de evaluare a inclus atât interviul cu mama, cât și evaluarea copilului în prezența mamei (2 ore).

Interviul cu mama a evidențiat următoarele aspecte:

- Copilul nu prezintă întârzieri de dezvoltare;
- Încă de la vârsta fragedă obișnuiește să vorbească singur, foarte mult;
- Gesturi „ciudate”;
- În grădiniță:
 - Educatoarea a bănuțit că minorul nu aude bine, având în vedere faptul că se retrăgea într-un colț al camerei, se juca singur, nu răspundea când era chemat.
 - A lucrat cu psihologul grădiniței timp de 1 an, ajungând la concluzia că nu există probleme în ceea ce privește dezvoltarea, dar există unele dificultăți de comportament.
 - După aceea, educatorul a fost înlocuit, iar noul educator a avut mult mai multă răbdare cu el și nu s-au înregistrat probleme.
- În școală:
 - De la început, s-a plâns de ceilalți colegi, îl supărau.
 - Uneori se ascundea sub bancă în timpul orelor.
 - Nu poate copia de pe tablă în același ritm cu ceilalți copii; dacă profesorul sau colegii de clasă încearcă să-l grăbească, țipa la ei.
 - Minorul se plânge permanent de școală și de colegii săi. Dacă colegii lui îi cer să se joace cu ei în timpul pauzelor, le cere să fie lăsat în pace.

- Pauzele de la școală le petrece singur, citind, căutând lucruri interesante pentru el: a parcurs toate materialele expuse pe pereții școlii și ai clasei.
- Nu se supune nici unei interdicții.
- În prezent, din cauza situației și aversiunii copilului față de mediul școlar (relațiile cu colegii și cu profesorul clasei), părinții au inițiat procedura pentru a schimba școala.
- Acasă:
 - Dacă nu-i place ceva se revoltă, strigă, se supără foarte repede pentru lucrurile considerate de părinți ca fiind obișnuite.
 - Adesea nu răspunde la solicitări.
 - Adesea are momente în care este cufundat în propriile gânduri.
 - Uneori, când merge pe stradă, gesticulează „ciudat”.
 - Preferințe: să construiască un joc lego, să citească, să se dea pe leagăn.

După aplicarea testului de evaluare ADOS, se înregistrează următoarele:

I. Comunicare:

- Discursul este fluent, teatral, însoțit de o oarecare dificultate de exprimare (prepozițiile, articolul și timpurile verbelor sunt uneori folosite incorect) și monolog - pare să fie foarte puțin preocupat dacă examinatorul / părintele îi acordă atenție, se adresează nominal înainte de a expune ceea ce dorește să transmită, fără a însoți comunicarea verbală de comunicarea non-verbală.
- Oferă în mod spontan informații despre propriile interese sau preocupări, concentrându-se pe experiențe negative. El caută explicații concrete pentru reprezentări abstracte (Ex: seamănă cu o săgeată cu vârful aplatizat sau cu o pasăre).
- Cererea de informații este strict legată de nevoile / dorințele copilului, nefiind preocupată de gândurile sau experiențele interlocutorului.
- Oferă răspunsuri inconsecvente / inadecvate, chiar și la întrebări specifice despre evenimente din viața sa.
- Urmează mai mult propriile gânduri decât să participe la un schimb reciproc; el oferă spontan anumite informații / comentarii, dar reciprocitatea este foarte limitată.
- Utilizare rară a gesturilor convenționale și instrumentale; fără gesturi descriptive.
- Dificultăți în înțelegerea situațiilor sociale și a conversației.
- Folosește adesea tipare verbale.

II. Interacțiune socială reciprocă:

- Contactul vizual și mimica nu însoțesc comunicarea verbală pentru a iniția, regla sau termina interacțiunea socială. Adesea, postura sugerează și lipsa de implicare socială: își întoarce spatele către interlocutor.

- Se orientează rar către alte expresii faciale pentru a-și comunica sentimentele (în general negative).
- Manifestă o oarecare încântare pentru propriile acțiuni, dar nu față de comportamentul examinatorului sau interacțiunea reală.
- Înțelegere emoțională limitată a identificării propriilor experiențe negative.
- Se poate dovedi că înțelege anumite relații sociale reprezentative, dar nu despre propriul rol în cadrul acestora.
- Interacțiunile sociale sunt limitate la cerințele personale sau corelate cu interesele personale ale copilului.
- Răspuns social minim.
- Cea mai mare parte a comunicării implică: comentarii bazate pe propriile preocupări; cererile verbale de a nu fi implicați în misiune / de a nu fi chestionat, adesea verbalizate într-un mod agitat, cu o încărcare negativă; prezentarea spontană a evenimentelor negative din viața sa (de exemplu, conflictele cu colegii), răspunsuri la unele întrebări; fără a iniția sau a susține discuții sociale; comentarii spontane, dar inadecvate din punct de vedere social.

III. Imaginație / Creativitate:

- Joc funcțional spontan, limitat la utilizarea concretă a obiectelor, fără acțiuni creative sau simbolice, cu accent pe detalii și / sau pe piese mici ale obiectelor.
- Surprinde esența imaginilor prezentate („Oamenii pregătesc masa”, „O stațiune pe plajă”), la care adaugă multe detalii concrete.
- Povestirea bazată pe imagini este coerentă, artistică, combinând detalii concrete cu atribuirea stărilor emoționale ale personajelor, unele dintre ele fiind identificate incorect.
- Pune în scenă o poveste folosind obiecte mici, ca înlocuitori foarte apropiați, ca o funcție sau un aspect al rolului care le este atribuit, pe modelul creat de examinator / fără a crea o poveste proprie.

IV. Comportamente stereotipate și interese înguste:

- Interjecții cu emisii frecvente în timpul jocului liber sau explorare detaliată a obiectelor.
- Lovind palmele în jos, lateral, lângă corpul său sau în lumină, urmărind umbra în mișcare, când stă în picioare, în absența unui obiect concret care să-i ocupe timpul.
- Creșterea interesului pentru piesele obiectelor (desface în bucăți mici și le assemblează ulterior).

V. Alte comportamente:

- Ocazional prezintă un comportament de subminare, furie, agresiune verbală, comportament negativ față de examinator.

CONCLUZIE

Diagnostic: Tulburare de Spectru Autist.

Rezultatul vizat al învățării: 6. Abilitatea de a identifica caracteristicile eficiente ale managementului cazurilor TSA

Activitatea 6.1 Analiza video 2

Obiectivele activității:

1. Analiza caracteristicilor eficiente ale managementului cazurilor.
2. Identificarea trăsăturilor eficiente ale managementului cazurilor.
3. Identificarea beneficiilor aplicării managementului interdisciplinar al cazurilor

Resurse: Flipchart, markere, Resurse pentru activitate 6.1 Analiza video 2

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 30 de minute, 15 minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucru în grup Analiza video Obiectivele de la 1 la 3 - 15 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri
2. Profesorul proiectează videoclipul pentru întreaga clasă
3. Participanții vor avea caracteristici eficiente ale managementului cazurilor.
4. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă fragmente din al doilea videoclip.
5. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale ADOS, etapele și beneficiile aplicării acestuia.
6. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă al treilea videoclip.
7. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale M-CHAT, etapele și beneficiile aplicării acestuia.

2. Lucru în plen 10 min Obiectivele de la 1 la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie o opinie personală cu privire la eficacitatea unui instrument de evaluare.

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 6.1 Analiza video 2

<https://www.navigatelifetexas.org/en/videos/video/how-a-case-manager-can-help>

Activitatea 6.2: Studiu de caz 3

Obiectivele activității:

1. Analiza corespondenței dintre nevoile copilului și scopurile și metodele prescrise.
2. Identificarea trăsăturilor eficiente ale managementului cazurilor.
3. Dezvoltarea gândirii critice în situații clinice.

Resurse: Flipchart, markere, Resurse pentru activitate 2.1 Studiu de caz 3

Strategie: Lucru în grup și lucru plinar

Durata activității: În total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru în plin

Etapele activităților:

1. Lucru în grup Studiu de caz Obiectivele de la 1 la 3 - 30 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri
2. Profesorul oferă studiul de caz (Resursa pentru Modulul 1 Activitatea 6.2 Studiu de caz 3) fiecărui grup
4. Participanții vor analiza nevoile copilului și scopurile și metodele prescrise. (Resurse pentru Modulul 1 Activitatea 6.2 Studiu de caz 3).
3. Participanții vor propune noi obiective și metode care pot fi eficiente în cazul specific 1.

2. Lucru plinar 15 min Obiectivele de la 1 la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri: propune metode în studiul de caz. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Resursă pentru Modulul 1 Activitate 6.2 Studiu de caz 3

Numele și prenumele:	I.L.
Data nașterii:	22.01.2014
Sex:	M
Vârsta:	4 ani și 8 luni
Data evaluării inițiale:	27.09.2018
Diagnostic:	Întârzierea dezvoltării limbajului expresiv cu elemente specifice din tulburări ale spectrului autist - conform scrisorii medicale.
Instituție de învățământ:	Grădiniță, program de 8 ore;

Referințe: medic neuropsihiatrie infantilă - test Ados, recomandări de intervenție;

Prezentarea cazului

Cererea pentru evaluarea inițială a minorului a fost transmisă de mamă la recomandarea neuropsihiatrilor care a diagnosticat copilul cu „întârziere în dezvoltarea limbajului expresiv cu elemente specifice din tulburări ale spectrului autist”.

În momentul depunerii cererii de evaluare inițială, mama declară că dorește o a doua opinie cu privire la diagnosticul și recomandările de intervenție la domiciliu, care îi vor permite să-și ajute copilul în timpul recuperării, având în vedere că ambii părinți sunt angajați și copilul urmează grădinița cu 8 ore pe zi program educativ.

Istoric

Mama declară că nu au fost probleme în timpul sarcinii. La naștere, care a apărut după termen, în mod natural, cu anestezie epidurală, copilul a primit Scorul Apgar 10.

De la vârsta de doi ani, minorul a participat la creșă, iar mama și-a reluat serviciul. Copilul a folosit doar câteva cuvinte, pe care le-a folosit în mod inconsistent. El răspundea când era întrebat despre vârstă și nume.

Ulterior, la grădiniță, educatorii le-au spus părinților că copilul lovește copiii, aruncă jucării, comportament observat și acasă.

În prezent, nu-și mai spune numele atunci când este întrebat și răspunde adesea că are 4 lei în loc de 4 ani.

Cu șase luni înainte de a depune cererea, părinții au apelat la un logoped și declară că nu au observat niciun progres în vorbire.

Părinții sunt foarte preocupați de retardul de dezvoltare al copilului. Obiectivul lor este de a-l recupera până la vârsta școlară.

Evaluarea inițială multidisciplinară a minorului a fost realizată în prezența părinților pentru o perioadă de 4 zile (2 h / zi), pe baza Acordului de Servicii semnat cu familia.

Testele aplicate au vizat atât stabilirea unui posibil diagnostic de TSA (test ADOS), cât și definirea profilului de abilități pentru a formula recomandările de intervenție la domiciliu solicitate de părinți (PIP-R, Screening de integrare senzorială (versiunea părinților, familiei și copilului), Diagrama de evaluare a stării și funcționării organelor fono-articulare, Graficul înregistrării anamnezei de vorbire).

Datele obținute după testele aplicate au fost colectate, prezentând următoarea imagine clinică:

DEZVOLTARE

Profil senzorial și motric:

Al treilea nivel de integrare senzorială: dezvoltarea abilităților perceptivă și motrice (discriminarea senzorială, integrarea limbajului, dezvoltarea coordonării ochi-mână, dezvoltarea activităților cu scop).

Copilul este hipoactiv fără inițiativa de a explora / aborda materialele care implică activitate de mișcare.

Sunt înregistrate următoarele aspecte motrice calitative: aspect astenic, hipotonicitate, dificultate în dozarea forței musculare, bilateralitatea și modelul de încrucișare sunt prezente, coordonare generală satisfăcătoare, capacitate de planificare motorie neprobată (negarea activităților care implică mișcare: tunel, urcare, rostogolirea pe saltea, tipuri de mers, balansarea hamacului, glisorul), abilitățile preșcolarului sunt slab conturate (apucă instrumentul de scris digito-palmar, nu dovedește existența reprezentărilor mentale în timpul activității de desen).

Răspuns senzorial-vizual: ocazional, el privește unghiuri neobișnuite și arată un interes crescut pentru sursele luminoase.

Răspuns senzorial-auditiv: percepe „stimulii auditivi din camera alăturată și din afară, îi displace sunetele puternice la care răspunde acoperindu-și urechile (declarația tatălui din screening).

Răspuns senzorial olfactiv și de gust: fără particularități

Imitație:

Imită acțiuni simple cu obiecte.

Imită mișcări motrice brute simple.

Imită mișcări motrice fine.

Percepție:

Percepe mișcarea.

Percepe formele.

Percepe dimensiunile.

Percepe culorile.

Percepe sunetele.

Răspunde la gesturi.

Descoperă obiectele ascunse aflate în raza sa vizuală.

Răsfoiește paginile cărților urmărind cu mare interes imaginile.

Abilități motrice fine:

Efectuează spontan mișcări fine: împinge, deșurubează.

Folosește clema digitală.

Folosește ambele mâini în cooperare.

Identifică obiectele prin atingere.

Coordonarea ocular-motorie:

Completează jocurile încorporate.

Combină piesele de puzzle.

Construiește un turn din 8 cuburi.

Copiază linii verticale și, cu dificultate, forme simple: cerc, pătrat, triunghi.

Colorează în contur, depășind ușor.

Performanță cognitivă:

Oferă obiectele la cerere.

Identifică sensibil părțile capului la el și la păpușă.

Reconstruiește schema facială umană din componentă.

Completează o imagine de puzzle din 4 piese.

Identifică, la cerere, obiecte comune în afara domeniului vizual prin atingere.

Poate dovedi funcționalitatea obiectelor comune.

Sortează după două criterii (formă, culoare).

Potrivește obiectele cu imaginile.

Potrivește literele.

Anticipează rutina.

Abilitate de comunicare:

Respirație:

Respirație nazală.

Inspirație superficială. Accepta diferite arome lângă nas.

Expirație bucală superficială, slab direcționată.

Suflă în iriball, în bucățile de hârtie, chatterbox, stinge flacăra lumânării.

Aparatul fono-articulator:

Aparatul fono-articulator este integrat, mobil, dinți de lapte, bine îngrijiți.

Frenul lingual normal.

Bea apă din pahar, folosind un pai.

Mestecă alimente solide.

Efectuează exerciții de tip oral-facial și lingual la cerere (închide / deschide larg gura, își strânge buzele pentru un sărut, vibrează buzele, își trage / scoate limba în afara cavității bucale).

Auz fonetic:

El aude, se orientează și identifică verbal sursa de sunet.

În pronunția izolată a sunetelor, înlocuind R cu I și L, C cu Ț, Ș și S, grupul GE se pronunță ȚE, grupul CI pronunță SI.

În vorbire, înlocuiește sunetul R în poziția inițială cu I, N median, finalul cu N, sunetul C cu Ț, sunetul Ș cu S.

Uneori omite sunetele R, L și S.

Vorbirea este greu de înțeles din cauza confuziei sunetului, articulării și pronunției defecte.

Limba și comunicare:

Execută comenzi duble.

Identifică unele acțiuni în imagini.

Identifică responsabil și expresiv obiectele din mediul înconjurător, animalele.

La întrebarea „Cum te cheamă?”, Răspunde „4 lei”, dar încurajat, își spune numele.

Identifică expresiv culorile.

Repetă corect propoziții scurte și secvențe de 2 și 3 numere.

Identifică o emoție din imagine (fericire).

Folosește gesturi convenționale (scuturarea mâinii / bate palma, se unduiește) și instrumental (arătat cu degetul)

Se exprimă predominant în cuvinte cheie și folosește uneori propoziții cu două cuvinte.

Solicitare verbală de ajutor.

Refuză verbal.

Autonomie personală:

Spălarea mâinilor: necesită ajutor pentru aplicarea săpunului și uscarea mâinilor.

Servirea mesei: folosește vesela (lingură, furculiță), bea apă din pahar și folosește șervețelul dacă îi este atrasă atenția.

Utilizarea toaletei: dificultăți de eliminare.

Are nevoie de ajutor să se îmbrace și să-și aranjeze hainele după utilizarea toaletei.

Se încălță / descălță cu pantofi cu scai.

COMPORAMENT:

Relatii și efecte:

Își recunoaște imaginea în oglindă (își numește numele la vederea propriei sale reflecții).

Uneori răspunde când este strigat după nume cu „Da”, fără contact vizual. Răspunde frecvent când este chemat după nume și asociat cu solicitările părinților („Haide!”, „Hai să ne ridicăm”, „Joacă-te!”)

Folosește expresii stereotipice în zona de interes ca formă de inițiere a interacțiunii sociale.

Pentru implicarea adultului în situații legate de interese puternice, comunică folosind contact vizual, îndreptarea degetelor și cuvinte / fraze simultan.

Pentru solicitări, el folosește cuvinte / expresii cheie și indicarea degetelor și expresii fără contact vizual.

Răspunde la atenția oferită urmărind ochii și fața examinatorului.

Inițiază parțial episoade de atenție împărtășită.

Reacționează în mod adecvat la contactul fizic.

Este conștient de prezența examinatorului și cooperează pentru îndeplinirea sarcinilor propuse, în limita abilităților sale.

Mimica este predominant monotună.

Zâmbește ca răspuns la zâmbetul examinatorului, interacționând cu el în timpul mai multor activități și la vederea obiectele sale preferate.

Înțelege (zâmbește și urmărește mișcările adultului), dar nu inițiază repetarea jocurilor sociale.

Tolerează să fie întrerupt din sarcinile sale preferate.

Jocuri și interes pentru materiale:

Prezintă un interes minim în explorarea spațiului și testarea materialelor. Explorează mediul privind; trebuie încurajat să aleagă jucării și să se joace.

Operează în mod repetat jucăriile de tip cauză-efect; îi place să construiască; îi place plastilina.

Se joacă cu păpușa (dă păpușii să bea), fără a o folosi ca agent independent.

Interese și preocupări limitate: antene, baterii.

Capacitatea de a-și concentra atenția este redusă.

Este motivat de obținerea recompensei tangibile

Limbaj:

Ecolalia imediată, când nu înțelege cererile.

Ocazional, vorbește despre sine la persoana a doua și persistă în utilizarea anumitor fraze.

Intonație plană.

Observatii / concluzii:

Diagnostic conform clasificării ADOS: Autism.

B. M.: 2,7

RECOMANDĂRI DE INTERVENȚIE ACASĂ

Recomandări pentru copil:

Implementarea unui program terapeutic care include scopuri, obiective și activități în toate domeniile de dezvoltare, pe baza rezultatelor evaluării inițiale, după cum urmează:

Imitație

Scop: Dezvoltarea capacității de imitație.

Obiective și activități:

- Imitarea de mișcări brute și acțiuni secvențiale cu obiecte din jocuri partenerie sau de grup (Jocuri însoțite de cântece și gesturi, jocuri de păpuși și mașini, jocuri de masă, mimă, pantomimă).

- Imitarea de secvențe complexe în contexte date: ascuțirea creionului, modelarea plastilinei, folosirea păpușilor.

Senzorial și cognitiv

Dieta motorie senzorială

Scop: Dezvoltarea capacității de dozare eficientă a forței.

Obiective și activități:

- Deplasare - între 2 jaloane la o distanță de cel puțin 2 m. obiecte voluminoase (jucării umplute, perne, bile mari) și greutate crescută progresiv (cutie încărcată progresiv cu diverse materiale).
- Construcții din perne / perne mari de burete.
- Împingerea cu ambele mâini din poziția îngenunchiată a unei cutii încărcate (greutatea crește progresiv).
- Jocul cu mingea Bobath cu un adult: rostogolirea pe podea către partener, ridicarea mingii deasupra capului și aruncarea ei pe podea în direcția adultului, rostogolirea mingii Bobath în față, alternativ cu mâna stângă și cu mâna dreaptă, 3 m.
- Așezarea popicelor de bowling și lovirea acestora cu mingea de la o distanță de 50 cm - 1 m.
- Efectuarea de mișcări brute cu ajutorul unui băț / pompe / bilă, contoare (se recomandă ca exercițiile să fie făcute în fața unei oglinzi mari pentru conștientizarea corpului și mișcărilor).

Integrare multisenzorială

Obiectivul 1: Formarea capacității organizaționale prin joc

Obiectiv specific: Realizarea activităților cu cel puțin 3 pași

Activități (asistate până la cel mai înalt grad de autonomie):

- Jocul cu cuburi și camioane de cursă: Fixarea a două repere (pentru încărcare și descărcare); încărcarea camionului cu lemn / pietre etc. găsite pe podea; deplasarea camionului prin tragerea corzii până la punctul de descărcare; descărcarea materialelor de pe platformă (de exemplu, masa) la nivelul copilului.
- Jocul cu mingea Bobath: balansare pe minge înainte și înapoi, așezat pe stomac și ridicând o pungă senzorială / minge mică / obiect dintr-o grămadă de pe podea, depozitare pe un spațiu marcat, revenire la poziția inițială.
- Jocul cu păpușile: hrănit, îmbrățișat, culcat, făcut baie, etc. "
- Joc cu nisipul (umed / cinetic) și jucării pentru acesta (lopată de nisip, găleată, forme).

Obiectivul 2: Formarea capacității senzoriale de procesare

Obiective specifice:

1. Dezvoltarea abilităților preșcolare - orientare în spațiu mic (2D, A4).

Activități:

- Trasarea de linii cu degetele în diferite materiale: nisip, făină, spumă, aluat, cacao, amidon etc.
- Urmărirea cu degetul / creionul / creta / mașina, a liniei de labirint.

- Realizarea modelelor simple de cuburi (mozaic în două culori).
- Trasarea de linii pe contururile date simplu.
- Colorarea / pictarea în conturul dat.
- Rularea semnelor grafice simple în spațiul dat.

2. Dezvoltarea abilităților mâinii (dexteritate, coordonare ochi-mână, motricitate fină).

Activități:

- Ruperea hârtiei colorate în bucăți cât mai mici.
- Mototolirea hârtiei creponate, formând bile de diferite dimensiuni.
- Lipirea bucăților rupte de hârtie colorată / bilelor din hârtie creponată mototolită într-un spațiu dat (colaj).
- Franjuratul hârtiei.
- Tăierea dreaptă cu ajutorul foarfecii.
- Cusutul prin urmarea modelului.

Stimularea senzorial-auditivă

Scop: Reducerea nivelului de alertă la stimulii auditivi.

Obiectiv specific: Dezvoltarea capacității de discriminare / filtrare / selecție auditivă

Activități:

- Producerea de sunete folosind jucării, instrumente de percuție, amestecare cu polonicul într-o oală, etc.
- Identificarea sunetelor din mediu.
- Lucrul în prezența stimulilor auditivi (de exemplu, coloratul cu radioul pornit)

Observație:

În timpul activităților este esențial să se însoțească demonstrația cu comentarii despre acțiuni, atribute ale obiectelor utilizate, locații, poziții spațiale. Treptat, jocurile / activitățile propuse pot fi diversificate, ținând cont de preferințele / inițiativele copilului.

Cogniție

Scop: Dezvoltarea abilităților cognitive.

Obiective specifice:

- Reconstruirea imaginii unui puzzle format din 6-9 piese.
- Potrivirea obiectelor după asociere.
- Identificarea anotimpurilor în funcție de caracteristicile date.
- Orientare zilnică.
- Reconstruirea schemei corpului uman după componenta pieselor.
- Identificarea părților corpului.
- Numărarea obiectelor până la 10.

Abilitatea de comunicare

Respirație:

Scop: Educarea echilibrului dintre inspirație și expirare.

Obiective și activități specifice:

- Executarea de exerciții de inspirație: esențe de miros, alimente, flori (gura largă, închisă).
- Executarea de exerciții pentru expirare: suflatul în fluier, stingerea unui șir de 3 lumânări.
- Realizarea diferitelor exerciții de respirație: inhalare - alternarea expirației pe cele două nări; inhalare pre nas - expirație pe gură; inhalare pe gură - expirare pe nas.

Aparatul fon-articulator:

Scop: antrenarea mușchilor organelor implicate în actul vorbirii.

Obiective și activități specifice:

- Efectuarea de mișcări lingvistice: limba peste buze, circular; împingând limba pe interiorul fiecărui obraz; vibrația limbii între buze; ridicarea vârfului limbii spre nas.
- Efectuarea de mișcări ale buzelor: întinderea și rotunjirea buzelor, ascunderea vârfului limbii alternativ sub buza de jos și de sus.
- Realizarea mișcărilor maxilarului: imitarea mestecării, mișcări ale maxilarului.

Auz fonetic:

Scop: Dezvoltarea abilităților de analiză fonetică.

Obiective și activități specifice:

- Diferențierea sunetelor R / I / L, C / Ț, Ș / S și grupurilor de sunet GE / ȚE, CI / SI: pronunțarea individuală a sunetelor, urmată de pronunția silabelor și apoi de paronime (de exemplu, RASA / IASA / LASA, PATĂ / FATĂ) în imagini.

Limbaj expresiv și receptiv:

Scop: Dezvoltarea comunicării verbale

Obiective și activități specifice:

- Identificarea responsabilă și expresivă a culorilor, formelor, dimensiunilor.
- Identificarea receptivă și expresivă a acțiunilor din imagini.
- Identificarea obiectelor după funcție.
- Indicarea imaginilor din cărți.
- Identificarea posesiei (a mea, a ta).
- Răspuns la întrebările sociale.
- Folosirea de propoziții de 2-3 cuvinte pentru exprimare.
- Identificarea persoanelor cunoscute.
- Identificarea sensibilă și expresivă a emoțiilor.

Autonomie personală

Scop: Dezvoltarea abilităților de autonomie personală.

Recomandare: Pentru dezvoltarea abilităților de auto-îngrijire, copilul trebuie să fie asistat de adult, respectând succesiunea și modul de executare a pașilor, până când execută automat și complet. Nivelul de asistență va fi scăzut treptat, pe măsură ce copilul reușește să facă pași independenți.

Recomandări pentru părinți:

- Consiliere educațională în scopul cunoașterii manifestării TSA, ținând cont de cazul particular al propriului copil și de mijloacele de intervenție, cu atât mai mult cu cât au ales să implementeze programul terapeutic, acasă.
- Monitorizarea lunară a progresului minorului pentru a determina gradul de realizare a obiectivelor.

Modulul 2: Terapii specifice pentru copiii cu TSA

Anca Luștrea, Loredana Al Ghazi, Claudia Borca²

Introducere

Modulul 2 prezintă terapiile specifice utilizate cel mai frecvent pentru copiii cu TSA. Este foarte important în economia întregului cursului, deoarece pune accentul pe viziunea integratoare a managementului cazurilor. Clarificăm diferența dintre intervenție și terapie, prezentăm principiile unui program de intervenție eficient și descriem cele mai cunoscute terapii și metode pentru copiii cu TSA. Pe baza acestor informații, studenții vor putea să le analizeze folosind criterii clare, să le compare pe baza unor indicatori și să le aleagă pe cele potrivit pentru nevoile copilului.

Obiectivele

Obiectivul principal al acestui modul este de a dezvolta abilitățile studenților de luare a deciziilor în alegerea celei mai bune scheme de intervenție pentru copiii cu TSA. Pentru a face acest lucru, în primul rând studenții trebuie să-și dezvolte conceptele esențiale legate de intervenții eficiente, să cunoască principalele caracteristici ale unor terapii specifice și să poată prescrie combinația optimă de metode și tehnici pentru nevoile copilului,

La sfârșitul activităților propuse pentru acest modul, studenții vor putea:

1. Să definească, caracterizeze și analizeze principiile intervențiilor eficiente la copiii cu TSA.
2. Să analizeze și compare metodele, tehnicile și eficacitatea principalelor terapii specifice pentru copii cu TSA.
3. Să selecteze cea mai bună combinație de terapii, metode și tehnici în raport cu nevoile copiilor.

² Universitatea de Vest din Timisoara, Clinica Universitara de Terapii si Consiliere Psihopedagogica, Romania

O schemă de lucru

Rezultatul învățării	Conținut	Pași/activități	Timp alocat	Resurse/mijloace	Comentarii
7. Capacitatea de a distinge între conceptele de terapie, intervenție, metodă și tehnici	Conceptele de terapie, intervenție, metodă și tehnică.	<p>Lucrări de grup urmate de activități în plen pentru a asigura înțelegerea adecvată a conceptelor.</p> <p>Lucrări de grup</p> <ol style="list-style-type: none"> Definiții proprii Arborele de distincție Studiu de caz 1 <p>Discuție plenară despre definiții și distincții între concepte</p>	135 min	<p>Flipchart, markere,</p> <p>Resursă pentru Modulul 2, Activitate 1.1 Definiții proprii, Resursă pentru Activitate 1.2 Arbore de distincție, Resursă pentru Activitate 1.3 Studiu de caz 1</p>	Conversație și reflexivitate
8. Capacitatea de a recunoaște principiile unei intervenții eficiente	<p>Principiile unei intervenții eficiente</p> <p>Caracteristicile unei intervenții eficiente.</p>	<p>Lucrări în pereche și în grup, urmate de activități în plen.</p> <p>Activitate pereche: <i>think-pair-share</i></p> <p>Lucru în grup: tehnică foto-lingvistică, metoda Cubului. Activități în plen pentru a rezuma principiile intervenției</p>	150 min		

9. Cunoștințe despre terapii specifice	Terapii specifice: ABA, Pivotal Response Training, TEACCH, PECS.	Lucrări de grup urmate de activități în plen. Lucrări de grup: studii de caz, analiză video Activități în plen pentru a rezuma activitatea de grup.	225 min		
10. Capacitatea de a alege metoda specifică adaptată nevoilor copilului	Terapii specifice Indicatori ai eficacității intervenției.	Lucrări de grup urmate de activități în plen. Lucrul în grup: studii de caz Activități în plen pentru a rezuma activitatea de grup.	45 min		
11. Capacitatea de a prescrie cea mai eficientă schemă de intervenție legată de nevoile copilului	Terapii specifice Planul Educațional Individualizat.	Lucrări de grup urmate de activități în plen. Lucrări de grup: studii de caz Activități în plen pentru a rezuma activitatea de grup.	60 min		

Rezultatul vizat al învățării: 1. Capacitatea de a distinge între conceptele de terapie, intervenție, metodă și tehnici

Activitatea 1.1: Definiții proprii

Obiectivele activității:

4. Identificarea definițiilor corecte pentru conceptele de terapie, intervenție, metodă și tehnică.
5. Practica folosirii corecte a acestor concepte în limbajul științific.
6. Gândirea în grup.

Resurse: Flipchart, markere, Resursă pentru Modulul 2 Activitate 1.1 Definiții proprii,

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar

Etapele activităților:

3. Lucrul în grup - Definiții proprii Obiectivul 1 și obiectivul 3 - 30 min

4. Participanții sunt împărțiți în grupuri de câte 4, prin metoda Cubului: fiecare participant aruncă un zar cu fiecare față de culoare diferită. Toți cu aceeași culoare se reunesc într-un grup.
5. Profesorul solicită fiecărui grup să scrie în colaborare o definiție pentru cele patru concepte: terapie, intervenție, metodă și tehnică.
6. Profesorul predă fiecărui grup un joc de bingo cu definiții pentru fiecare concept (Resursa pentru Activitatea 1.1 Definiții proprii). Participanții trebuie să potrivească fiecărui concept cu definiția sa.
7. Participanții vor compara propriile definiții cu cele obținute la jocul de bingo

4. Lucru plenar Obiective de la 1 la 3 - 10 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri: definiții. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Este foarte important să potrivim definiția corectă a conceptelor cu aspectele importante ale intervenției. Studenții vor scrie propriile definiții individuale pentru cele patru concepte.

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 1.1 Definițiile proprii

Intervenție	Terapie
Tehnică	Metodă

O procedură particulară pentru îndeplinirea sau abordarea unor obiective, în special una sistematică sau stabilă.	O colecție de metode și tehnici adaptate nevoilor specifice ale unui student
Tratamentul bolilor sau tulburărilor, prin anumite procedee de remediere, reabilitare sau curative	Un mod de a îndeplini o anumită sarcină, în special executarea sau realizarea unei proceduri științifice.

Activitatea 1.2: Arbore de distincție

Obiectivele activității:

1. Analiza distincțiilor dintre conceptele de terapie, intervenție, metodă și tehnică.
2. Exersarea utilizării corecte a acestor concepte în limbajul științific.
3. Gândirea în grup.

Resurse: Flipchart, markere, Resursă pentru Activitatea 1.2 Arbore de distincție

Strategie: lucru în grup și lucru plenar

Durata activității: În total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucrul în grup - Arborele de distincție Obiectivele de la 1 la 3 - 30 min

2. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri noi.
3. O diagramă tip arbore este prevăzută pentru fiecare grup (Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 1.2 Arbore de distincție).
4. Participanții trebuie să plaseze cuvinte distinctive între conceptele principale.
5. Distincțiile scrise de fiecare grup sunt afișate împreună pe arborele întregului grup.

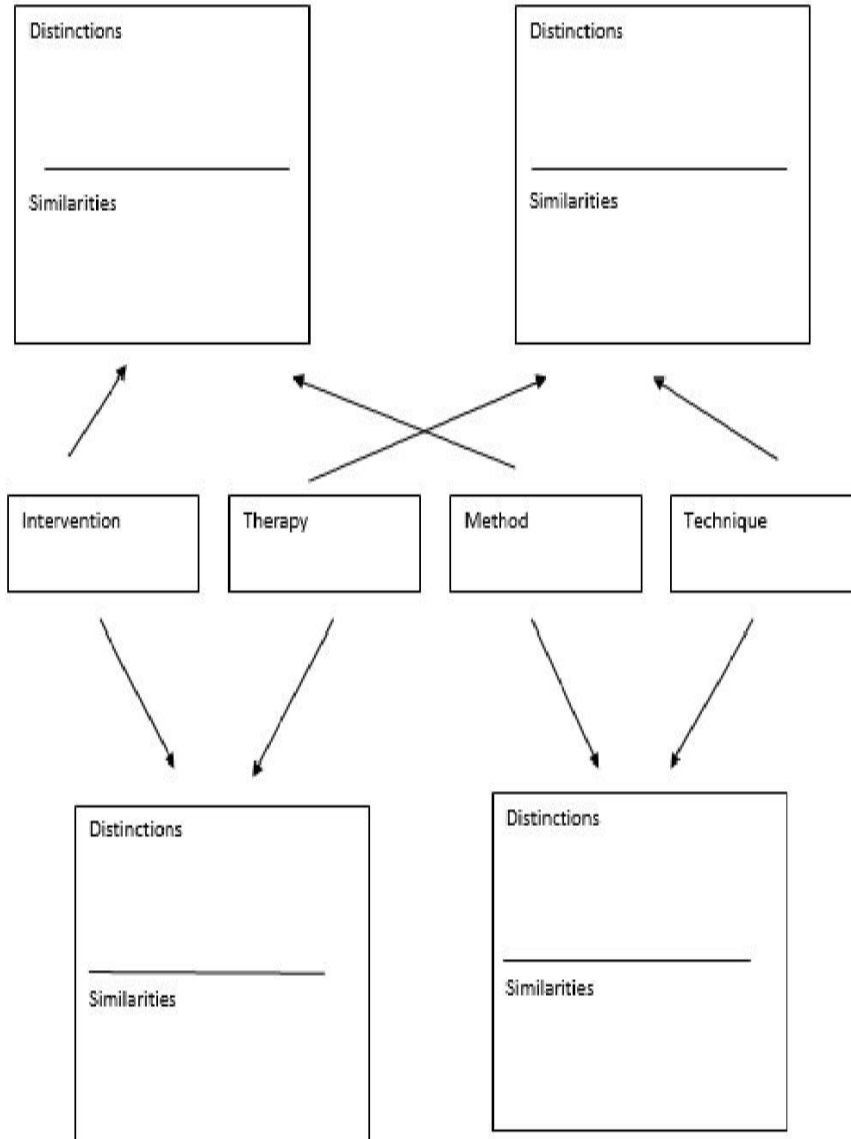
2. Lucru plenar 10 min Obiectivele de la 1 la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri: distincții efectuate. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Este foarte important să corelăm definiția corectă a conceptelor cu aspectele importante ale intervenției. Studenții vor scrie o declarație relevantă pentru a-și exprima propria opinie cu privire la corelațiile dintre conceptele de intervenție, metodă, tehnică și terapie.

Resource for Module 2 Activity 1.2 Distinction tree

Activitatea 1.3: Studiul de caz 1

Obiectivele activității:

1. Analiza distincțiilor dintre terapie, intervenție, metodă și tehnică.
2. Exersarea utilizării corectă a acestor concepte în limbajul științific
3. Gândirea în grup.

Resurse: Flipchart, markere, Resursa pentru Activitatea 1.3 Studiul de caz 1

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucrări de grup Studiu de caz - Obiective de la 1 la 3 - 30 min

2. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri
3. Profesorul oferă studiul de caz (Resursa pentru Modulul 2 Activitatea 1.2 Studiu de caz) fiecărui grup
4. Participanții vor propune o terapie, o metodă și o tehnică potrivite pentru cazul prezentat
5. Profesorul va organiza în fața clasei în flipchart propunerile din toate grupurile.

2. Lucru plenar 10 min – Obiectivele de la 1 la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri: propune metode în studiul de caz. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie un exemplu practic în care se folosește o anumită tehnică.

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 1.3 Studiul de caz 1

Georgiana, mama a doi copii cu TSA.

Georgiana B. povestește că Alex, băiatul mai mare, arăta ca un copil normal până la vârsta de un an și jumătate. „Atunci lucrurile au început să se schimbe. Se juca mai mult singur, nu răspundea când îl strigam, vorbitul a dispărut, închidea și deschidea ușile minute în șir. La un an și șapte luni, Alex a fost văzut de un neurolog care, după o consultație superficială, a ajuns la concluzia că băiatul nu este autist și i-a sfătuit pe Georgiana și soțul ei să meargă la un psiholog „pentru a ne învăța cum să ne comportăm cu copilul”. Dar Alex era din ce în ce mai agitat, urla foarte mult, era agresiv, nu răspundea la chemare, nu arăta cu degetul.

La vârsta de doi ani și trei luni, un specialist din cadrul Faenza House din Timișoara a pus în sfârșit diagnosticul corect, vești care au venit în mod tulburător - autism. Imediat, Alex a început sesiunile de terapie gratuită la centrul Faenza, care erau finanțate cu bani de la Primăria Timișoara. La intrarea în centru nu avea contact vizual, nu răspundea la nume, nu arăta cu degetul, nu răspundea la comenzi, era hiperkinetic, auto / agresiv, nu imita. Modificările au survenit după 2 ani de terapie. Paralel cu terapia mergea și în grădinița specială. Pe parcursul a 4 ani a dobândit autonomie personală, a început să verbalizeze, a evoluat în toate domeniile. Încă sunt multe de făcut.

Radu s-a dezvoltat normal până la 1 an și 5 luni, când a început treptat să-și piardă abilitățile dobândite: a încetat să vorbească, nu a mai răspuns la nume, nu își mai lua rămas bun, contactul ocular a dispărut. A fost diagnosticat la 1 an 8 luni, de asemenea, cu TSA, a mers pe aceeași cale cu Alex (grădiniță specială), dar în cazul lui schimbările intervin într-un ritm diferit. Acum are aproape 4 ani, face terapie la Casa Faenza și, în special, este mai vesel. Sper să se îndrepte situația. “

Rezultatul vizat al învățării: 2. Capacitatea de a recunoaște principiile unei intervenții eficiente

Activitatea 2.1: Principiile de intervenție „foto-lingvistice”

Obiectivele activității:

1. Identificarea principiilor corecte utilizate în intervențiile TSA.
2. Analiza importanței aplicării acestora.
3. Prioritizarea principiilor intervenției în vederea acestora.
4. Gândirea grup.

Resurse: Flipchart, markere, Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 2.1 Principii „foto-lingvistice” de intervenție

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 60 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 30 de minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucru plenar Obiectiv 1 - 10 minute

Profesorul prezintă pe scurt cele 11 principii de intervenție. 10 minute

2. Lucru în grup Tehnică foto-lingvistică Obiective de la 1 la 4 - 30 min

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de patru până la șase membri, după metoda numărării: participanții numără pe rând până la 6, apoi toți cu numărul 1 formează un grup, toți cu 2 formează alt grup, și așa mai departe.
2. Fiecare grup va primi o cutie cu șase fotografii și o cutie cu numele celor 11 principii de intervenție (Resursă pentru Activitatea 2.1 Principii de intervenție „foto-lingvistice”).
3. Fiecare membru al grupului va extrage o fotografie și va încerca să identifice ce principii pot fi identificate în fotografie. Lângă fotografie, participanții vor așeza denumirile principiilor corespunzătoare.
4. Grupul formează un cerc și fiecare prezintă fotografia aleasă. Ceilalți membri ai grupului comunică impresiile, formulează întrebări despre motivele alegerii lor.

3. Lucru plenar Obiectivele de la 1 la 4 - 15 min

Fiecare grup își va prezenta lucrarea și profesorul o va rezuma. Se vor purta discuții ce vor include toți participanții, iar întreaga echipă va acorda prioritate principiilor conform criteriilor de eficiență.

Evaluare: 5 min Studenții vor alege cel mai important principiu din perspectiva lor și vor scrie motivele din spatele opțiunii lor.

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 2.1 Principiile de intervenție „foto-lingvistice”.

Individualized approach

Case management

Ecological approach

Early identification and intervention

Structured and organized intervention

Personalized therapies

Early socialization

Best intervention schema

Parents' involvement in therapy

Providing the least restrictive environment

Early school inclusion

Activitatea 2.2: Think-pair-share

Obiectivele activității:

1. Explicarea importanței aplicării principiilor de intervenție.
2. Determinarea efectelor pozitive ale aplicării principiilor.
3. Dezvoltarea gândirii critice.

Resurse: Flipchart, markere, resursă pentru Modulul 2 Activitate 2.2 Think-Pair-Share

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: În total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru în plin

Etapele activităților:

1. Lucru plinar Obiectiv 1 - 5 minute

Profesorul descrie scopul strategiei și oferă teme de discuție.

2. Lucru în grup Tehnică „Think-pair-share” Obiectivele de la 1 la 3 - 30 min

1. Studenții sunt grupați în diade în mod aleatoriu. Pentru fiecare diadă este oferit un text care descrie unul dintre cele 11 principii de intervenție.

2. T: (*Think*, Gândește) Profesorul începe prin a pune o întrebare specifică despre text: „Care sunt efectele pozitive ale aplicării unui principiu specific?”. Studenții citesc materialul furnizat (Resursa pentru Modulul 2 Activitatea 2.2 Think-Pair-Share), „gândesc” despre ceea ce știu sau au învățat despre subiect.

3. P: (*Pair*, Asociază) Fiecare student trebuie să fie asociat cu un alt studen sau un grup mic

4. S: (*Share*, Împărtășește) Studenții își împărtășesc gândirea cu partenerul lor.

2. Lucru plinar Obiectivele de la 1 la 3 - 10 min

Profesorii extind partea de „împărtășire” printr-o discuție cu întreaga clasă.

Evaluare: 5 min

Este foarte important a înțelege importanța fiecărui principiu și aspectele pozitive ale aplicării lor. Studenții vor scrie efectele pozitive ale aplicării unui principiu de intervenție (altul decât cel discutat în pereche).

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 2.2. Think-pair-share

<p>Abordarea individualizată a fiecărui caz. Datorită complexității și varietății de simptome, fiecare copil are o caracterizare clinică diferită. Doar dacă suntem capabili să descriem și să înțelegem cu exactitate cum și de ce se comportă un copil într-un anumit mod, putem propune măsuri adaptative care vor alcătui un comportament funcțional. Unii cercetători și-au propus să treacă de la modele de tratament intensiv al comportamentului și abordări eclecticice ale TSA către o abordare individualizată, în care terapiile, tehnicile și activitățile sunt proiectate pe baza eficacității lor asupra unui anume copil.</p>	<p>Abordarea ecologică a copilului. Orice copil nu poate fi înțeles și educat doar dacă îl vedem ca o persoană care trăiește, se dezvoltă și progresează în context. Copilul este înconjurat de influențe sociale (familie, comunitate, școală, prieteni), de mediu (cu mai multe sau mai puține oportunități și opțiuni de accesibilitate) sau de influențe educaționale (tipul de școală și educația pe care o primește). Pentru a cunoaște un copil mai ales din punct de vedere funcțional și pentru a înțelege barierele pe care le întâlnește, trebuie să știm cum își desfășoară activitățile zilnice, comunică în familie, se raportează la alți copii sau cum se adaptează la programul școlar.</p>
<p>Pentru a oferi servicii educaționale de calitate, este necesară abordarea copilului în paradigma de gestionare a cazului. Un copil cu TSA are nevoi din mai multe domenii de dezvoltare: social, limbaj și comunicare, cognitiv, autonomie socială și, de asemenea, nevoi medicale, educaționale sau sociale. Un singur specialist nu poate acoperi toate aceste domenii prin expertiza sa, de aceea este nevoie de un grup de specialiști care să lucreze împreună cu părinții în beneficiul copilului. Eforturile lor trebuie armonizate și ajustate astfel încât toate să lucreze împreună pentru progresul copilului. Gestionarea cazului reprezintă o metodă riguroasă de lucru care are ca scop coordonarea și monitorizarea tuturor intervențiilor din diferite domenii (medical, educațional, psihologic și social) pentru a crește nivelul funcționalității comportamentului copilului.</p>	<p>Identificarea timpurie și intervenția Una dintre activitățile desfășurate de echipa de management de caz este identificarea posibilelor cazuri de copii cu TSA. Avantajele identificării precoce și ale intervenției sunt numeroase: Adresarea comportamentelor atipice înainte ca respectivul copil să se retragă complet în sine; Minimizarea pierderii de îndemânare - cu cât este identificată mai devreme starea copilului, cu atât mai puține achiziții se pierd în acea perioadă. Maximizarea beneficiilor celei mai bune perioade de neuroplasticitate cerebrală 0-4 ani (Dawson, 2008); Reducerea debutului intervenției - copiii cu TSA traversează o perioadă destul de lungă între diagnostic și debutul unei intervenții eficiente. Acceptarea timpurie de către părinți a stării copilului atrage o mai bună implicare a acestora în terapie (Magán-Maganto et al.,</p>

	2017). Doar părinții care cunosc și acceptă dizabilitatea copilului își pot regla interacțiunile și tehnicile parentale și pot stabili o relație de atașament cu acestea.
<p>Planificarea intervenției într-o manieră structurată și organizată. Fiecare copil cu TSA beneficiază de un Plan Individualizat de Educație (PIE), un instrument pentru planificarea, coordonarea și înregistrarea activităților implementate. Abordarea integrată a nevoilor sale implică un efort de colaborare între toți cei care lucrează cu copilul: specialiști, medici, asistenți sociali, familie. Toți trebuie să urmărească obiective comune, prioritare și structurate, să comunice între ei și să caute soluții comune la probleme. Planificarea intervenției înseamnă proiectarea de obiective pe termen lung, în baza cărora pot fi implementate obiective pe termen mediu și scurt.</p>	<p>Petrecerea timpului în terapii personalizate. Studiile au arătat că, cu cât copilul petrece mai mult timp în terapii individualizate față în față, cu atât se realizează un progres mai rapid. Nevoile unui copil cu TSA sunt atât de particulare încât nu pot fi abordate decât într-un mod personalizat. Timpul petrecut în terapii trebuie să fie de minim 5 zile pe săptămână, pentru un echivalent al unei zile de școală completă.</p>
<p>Socializarea timpurie Una dintre principalele bariere întâlnite de copilul cu TSA este socializarea, unul dintre cele trei domenii principale de intervenție. Doar în relația cu ceilalți, adulți, copii, dificultățile copilului sunt dezvăluite și îl putem învăța la fața locului cum să fie depășite. Achizițiile pentru copil nu pot fi lăsate să se manifeste doar în mediul terapeutic, acestea trebuie transferate în situații de viață de zi cu zi, în așa fel încât comportamentul lor să devină funcțional.</p>	<p>Găsirea celei mai bune scheme de intervenție. Se spune că nu există o terapie adecvată tuturor copiilor, ci o terapie potrivită fiecărui copil. Chiar și terapiile validate științific, cum ar fi ABA, nu funcționează în fiecare caz. De aceea, trebuie să găsim cea mai potrivită combinație de metode, tehnici, activități și regim de viață pentru fiecare copil. Acest proces poate dura mult timp, de la câteva luni la un an, dar trebuie să privim acest timp de investigare nu ca un timp pierdut, ci ca un timp câștigat în găsirea schemei de intervenție optime care funcționează pentru respectivul copil.</p>
<p>Implicarea părinților în terapie. Părinții sunt cei care cunosc cel mai bine copilul și își petrec cel mai mult timp cu el, îl pot educa în mediul său de viață natural, pot identifica barierele întâlnite și pot interveni imediat. Au rolul de a consolida abilitățile care se formează prin terapie și prin activitățile din</p>	<p>Asigurarea unui mediu mai puțin restrictiv. Cu cât copilul are mai multe oportunități de experimentare și explorare independentă, cu atât poate progresa mai repede. Copiii învață experimental și, dacă au interesul de cunoaștere, își pot realiza activitățile de explorare în funcție de</p>

<p>viața de zi cu zi, realizând astfel transferul lor funcțional. Ei pot valorifica fiecare situație de viață ca o situație de învățare și, prin urmare, timpul petrecut de copil în familie devine timpul petrecut spre progres.</p>	<p>interesele lor. Aceștia trebuie să aibă posibilitatea de a fi incluși în școală alături de colegii lor dezvoltați tipic.</p>
<p>Includerea timpurie în școală. Pe parcursul procesului terapeutic, unul dintre obiectivele principale trebuie să fie pregătirea copilului pentru includerea școlară și socială. În școală, copilul cu TSA poate interacționa cu semenii săi cu dezvoltarea tipică și poate identifica modele comportamentale.</p>	

Activitatea 2.3: Principiul Cubului

Obiectivele activității:

1. Descrierea importanței aplicării principiilor de intervenție.
2. Comparație între intervențiile structurate și cele nestructurate.
3. Asocierea între principii similare.
4. Analiza consecințelor negative ale saltului peste intervenția timpurie
5. Descrierea aplicării principiului incluziunii timpurii în școală.
6. Argumentarea importanței implicării părinților în terapie.

Resurse: Flipchart, markere, 6 cuburi, descrise în Resursa pentru Modulul 2 Activitatea 2.3 Principiile Cubului

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plinar.

Etapele activităților:

1. Lucrul în grup Metoda Cubului Obiective de la 1 la 6 - 30 min

1. Studenții sunt organizați în grupuri folosind metoda cubului.
2. Fiecare grup va primi un cub, fiecare față a cubului reprezentând o sarcină individuală.
3. Fiecare membru al grupului rostogolește cubul (zarul) și va rezolva individual sarcina scrisă pe față, așa cum este dată de rotirea zarului respectiv. Dacă doi membri vor primi aceeași sarcină, o vor îndeplini prin colaborare.

2. Lucru plinar Obiectivele de la 1 la 6 - 10 min

Fiecare grup își prezintă lucrul întregului grup. Profesorul le rezumă.

Evaluare: 5 min

Studenții vor scrie o declarație pozitivă despre principiile unei intervenții eficiente.

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 2.3 Principiile Cubului

Fetele cubului:

1. Descrieți importanța aplicării principiului gestionării cazurilor.
2. Realizați o comparație între intervențiile structurate și cele nestructurate.
3. Care sunt punctele comune ale incluziunii timpurii a școlii și oferirea principiilor de mediu cel mai puțin restrictive?
4. Analizați consecințele negative ale saltului peste intervenția timpurie
5. Descrieți aplicarea principiului incluziunii timpurii a școlii.
6. Argumentați importanța implicării părinților în terapie.

Rezultatul vizat al învățării: 3. Cunoștințe despre terapii specifice

Activitatea 3.1: Analiza video 1

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor caracteristici ale metodei ABA.
2. Identificarea etapelor în aplicarea metodei ABA.
3. Identificarea beneficiilor aplicării metodei ABA.

Resurse: Flipchart, markere, Resursă pentru Activitatea 3.1 Analiza video 1

Strategie: Lucru în grup și lucru plinar

Durata activității: În total 75 min, 60 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plinar

Etapetele activităților:

1. Lucrări de grup Analiză video - Obiective de la 1 la 3 - 60 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri
2. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă primul videoclip
3. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale ABA, etapele ABA și beneficiile aplicării acestora.
4. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă al doilea videoclip.
5. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale ABA, etapele ABA și beneficiile aplicării acestora.
6. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă al treilea videoclip.
7. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale ABA, etapele ABA și beneficiile aplicării acestora.

2. Lucrări plenare 10 min Obiectivele de la 1 la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie o opinie personală cu privire la eficacitatea metodei ABA.

Resursă pentru Modulul 2 Activitate 3.1 Analiză video 1

<https://www.youtube.com/watch?v=7pN6ydLE4EQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=crFjZlWWZo0>

<https://www.youtube.com/watch?v=TDijJjKHMVQ>

Activitatea 3.2: Studiu de caz 2

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor caracteristici ale metodei PECS.
2. Identificarea etapelor aplicării metodei PECS.
3. Identificarea beneficiilor aplicării metodei PECS.

Resurse: Flipchart, markere, Resurse pentru Activitate 3.2 Studiul de caz 2

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: În total 60 de minute, 45 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plinar

Etapele activităților:

1. Lucrări de grup Studiu de caz – Obiectivele de la 1 la 3 - 45 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri
 2. Profesorul furnizează fiecărui grup studiul de caz (Resursa pentru Modulul 2 Activitatea 3.2 Studiul de caz 2)
 3. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale PECS, etapele PECS și beneficiile aplicării acestora
 4. Profesorul va organiza în fața clasei pe flipchart propunerile din toate grupurile.
2. Lucrări plenare 10 min Obiectiv de la 1 la 3
- Profesorul va rezuma toate lucrările în grupuri: propune metode în studiul de caz. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie un argument personal despre eficacitatea PECS.

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 3.2 Studiul de caz 2

Preluat de la

https://autismpdc.fpg.unc.edu/sites/autismpdc.fpg.unc.edu/files/PECS_casestudy3.pdf

Joe este un elev din clasa a șasea cu TSA, care urmează o școală gimnazială incluzivă. Joe are abilități verbale limitate (adică, el vocalizează frecvent); cu toate acestea, este foarte dificil să-l înțelegi, decât dacă persoana cu care vorbește îl cunoaște bine și este în măsură să folosească o carte de comunicare cu un număr limitat de simboluri. Deși Joe nu este ușor de înțeles atunci când încearcă să vocalizeze, s-a observat că este oarecum ecolalic în discursul său. Joe a participat la pregătirea PECS ca și copil mic, dar a fost întrerupt când familia s-a mutat într-un alt district școlar. Istoric, Joe a fost foarte pasiv în ceea ce privește comunicarea cu ceilalți. Deși răspunde (cu alegeri limitate) la o întrebare de la o altă persoană, rar Joe va începe interacțiunea sau va căuta un partener comunicativ. Echipa PIE a lui Joe și-a stabilit un obiectiv din a-l învăța cum să inițieze interacțiuni comunicative cu un număr mai mare de persoane. Ei consideră că o reîntoarcere la PECS îl poate echipa pe Joe cu abilitățile de inițiere de care are nevoie, lărgind în același timp vocabularul său și ajutându-l să câștige încredere în interacțiunea cu oameni pe care nu îi cunoaște bine.

Eșantionare de întărire

Domnul L este managerul de caz al lui Joe și, de asemenea, acționează ca și coordonator de tranziție pentru districtul școlar de care Joe aparține. Înainte de a începe pregătirea PECS, domnul L îl observă pe Joe de-a lungul zilei școlii și discută cu mama și fratele său, Lee, care este cu trei ani mai mare și de care Joe este foarte apropiat. Lee adoră lucrurile pe care lui Joe îi place să le facă, să le poarte, să mănânce, să asculte și să se uite. Din aceste informații, domnul L construiește o listă de lucruri de întărire posibile, adăugând pe listă alte opțiuni care îi vin în minte. Apoi efectuează o eșantionare de întărire, fiind sigur că alternează prezentarea la stânga și la dreapta și asociind elementele vechi cunoscute cu cele noi. Din notele pe care le ia în timpul eșantionării, domnul L identifică 10 elemente care pot fi utilizate în timpul instruirii PECS. Domnul L se pregătește pentru instruirea PECS prin strângerea simbolurilor elementelor de întărire identificate printr-o eșantionare de întărire. Deoarece Joe folosește deja unele simboluri, domnul L decide să folosească simboluri și nu fotografii. El imprimă mai multe copii ale simbolurilor pe computerul său de la clasă, organizând două seturi și copii de rezervă în două legături. O legătură va fi folosită ca și carte de comunicare la școală a lui Joe. Cealaltă legătură va fi trimisă acasă pentru ca mama și fratele lui Joe să o folosească. Deoarece domnul L știe că Joe își petrece timpul la casa bunicilor, el îi oferă mamei sale un CD cu copii ale simbolurilor. În acest fel, familia lui Joe poate tipări imagini noi dacă vechile sunt pierdute sau lăsate la casa bunicilor săi. După ce a trecut peste procedurile PECS cu cei doi asistenți educaționali care sunt disponibili pentru a-l ajuta pe Joe în timpul zilei școlare, identificând orele de-a lungul zilei școlare în timpul cărora pot fi implementate procedurile PECS și stabilind o masă în biblioteca școlii, domnul L este pregătit să înceapă instruirea.

PECS Faza 1

Deoarece Joe folosește deja o carte de comunicare cu trei-cinci simboluri prin arătarea lor pentru a indica o alegere, domnul L este atent la predarea schimbului asistat fizic. El îi explică lui Joe că, prin simboluri, Joe trebuie să înmâneze cardul domnului L, mai degrabă decât să îl indice. Asistentul educațional oferă un mesaj de predare (de exemplu, fizic complet) pentru a începe. În această parte a instruirii PECS, utilizarea cărții de comunicare a lui Joe este oprită, pentru a evita confuzia lui Joe. Inițial, lui Joe nu îi place asistența fizică. După ce a înțeles că trebuie să ridice cardul, mai degrabă decât să îl indice, este ușoară estomparea mesajului fizic. De asemenea, profesorul nu are probleme să mesajul deschis. Deoarece Joe emite cu ecou uneori cuvinte care i se vorbesc, domnul L spune: „Vreau _____”, mai degrabă decât „Vrei _____” în timpul schimbului comunicativ. În curând, Joe schimbă cu ușurință cărți cu simboluri pentru articolele dorite. Provocarea în cazul lui Joe este că profesorii și asistenții educaționali trebuie să reîmprospăteze setul de consolidare în mod regulat, deoarece Joe se plictisește ușor de alegerile sale. Ei bănuiesc că acest lucru se datorează faptului că bunicii lui îl răsfăță după-amiezile în care stă cu ei.

PECS Faza 2

Lui Joe îi place să vină la bibliotecă pentru pregătirea PECS, de aceea domnul L continuă să lucreze acolo deocamdată. Pentru a promova folosirea cărții de comunicare a lui Joe și pentru a-și extinde capacitatea de a persista în căutarea comunicării, domnul L lucrează cu bibliotecarul școlii pentru a dezvolta o sarcină în școală pentru Joe. Joe îl ajută pe bibliotecar să re-aranjeze cărțile în sala de studiu. Scopul este ca Joe să-și folosească cartea de comunicare pentru a iniția interacțiunii cu bibliotecarul pentru a indica faptul că este pregătit pentru o altă carte și pentru a cere o pauză (pe care o face frecvent). Pentru a face acest lucru, Joe trebuie să meargă la masa unde este păstrată cartea sa, să găsească simbolul pe care îl dorește și să-l ducă la bibliotecar pentru schimb. Pe parcurs, Joe învață să facă asta destul de bine și, în mod firesc, începe să-și ia cartea de comunicare cu el din loc în loc în bibliotecă. Un alt antrenament care implică încă două persoane (adică, domnul L și un asistent educațional) are loc în timpul orelor de studiu și claselor la care Joe le asistă pe parcursul zilei.

PECS Faza 3

Din cauza utilizării limitate a cărții de comunicare a lui Joe, domnul L a anticipat că Joe va avea probleme în a învăța să discrimineze între trei sau mai multe simboluri. Domnul L face procese repetate folosind procedura de corectare a discriminării. Acest lucru îi oferă exercițiu lui Joe în potrivirea simbolului dorit cu elementul corespunzător. În cadrul instrucțiunii PECS, domnul L. încorporează unele simboluri ale articolelor care nu sunt dorite, care sunt în alb și negru în loc de culoare. Acest lucru este făcut pentru a ajuta pe Joe să discrimineze în continuare între o varietate de opțiuni de simbol. În cele din urmă, doar pentru a fi sigur că Joe știe ce cere, domnul L efectuează o verificare periodică a corespondenței. Pentru a face acest lucru, acceptă simbolul pe care Joe îl oferă și îi răspunde: „Vrei să _____, mergi mai departe și ia-l!”. După ce Joe atinge o precizie de 80% în această fază de pregătire și o menține timp de patru zile, domnul L trece la Faza 4.

PECS Faza 4

Domnul L îi prezintă lui Joe banda de propoziții, modelând-o după vechea carte de comunicare a lui Joe. Joe învață să plaseze simbolul „Vreau” pe bandă doar cu un mesaj de atingere,

deoarece nu i-a plăcut mesajul fizic complet; cu toate acestea, acest lucru este rapid estompat. După ce a învățat să plaseze și imaginea articolului dorit, Joe privește cu atenție în timp ce domnul L îi citește banda: „Vreau [pauză expectantă] _____.” Deoarece Joe verbalizează ocazional, domnul L a prezis cu exactitate că Joe va spune numele articolului pe care l-a dorit înainte de domnul L. Domnul L este prompt în consolidarea acestuia cu prezentarea articolului solicitat și cu laude verbale pentru vorbit. Totuși, din cauza neinteligibilității lui Joe când vorbește, nu este un obiectiv pentru el să se bazeze pe discurs pentru a comunica cu ceilalți.

PECS Faza 5

Această fază de pregătire este ușoară pentru Joe, deoarece a folosit o carte de comunicare pentru a răspunde la întrebări în trecut. În timpul primelor încercări de a fi întrebat, „Ce dorești?”, lui Joe trebuie să i se reamintească să folosească banda pentru propoziții pentru a construi „Vreau” cu un simbol al obiectului dorit, mai degrabă decât să indice ceea ce dorește sau spre simbolul respectiv. În timp, Joe obișnuiește să folosească banda de propoziție pentru a răspunde, precum și pentru a iniția.

PECS Faza 6

Din nou, datorită experienței sale cu o carte de comunicare, Joe avansează rapid prin etichetarea articolelor ca răspuns la întrebarea „Ce vezi?” Odată ce Joe este capabil să folosească în mod constant „Văd _____”, ajunge să se angajeze într-un tip favorit de activitate (de exemplu, ascultarea în căștile sale, baterea cu degetele, după un TicTac), dar nu experimentează articolul doar etichetat. Joe a ajuns să se bucure de interacțiuni și le tratează ca pe un joc. Uneori întoarce tablele către domnul L și îi înmânează banda de propoziție și o carte de simbol pentru a le pune laolaltă. Când domnul L etichetează verbal articolul, Joe îi permite să asculte la căștile sale sau să efectueze o bătaie pe toba sa de degete. Cu toate acestea, rareori se oferă să-și împartă bomboanele. Domnul L are grijă să folosească prima persoană, astfel încât, dacă Joe emite ecou, el imită spunând „Eu” în loc de „Tu”. După câteva săptămâni de practici de etichetare, domnul L reintroduce întrebarea „Ce vrei?” și oferă multe oportunități pentru Joe de a exersa această abilitate pe tot parcursul zilei și în cadrul școlii și în cadrul comunității. Joe a progresat cu adevărat la pregătirea PECS și pare să fie din ce în ce mai confortabil cu inițierea interacțiunilor comunicative, precum și cu răspunsul la ele.

Pașii următori

Cea mai mare realizare pentru Joe în timpul pregătirii PECS este faptul că este mult mai probabil să inițieze interacțiuni cu ceilalți. Acest lucru este important pentru că în curând va trece la viața de liceu și de adult. De asemenea, pe măsură ce trece de la clasă la clasă într-un cadru școlar mai extins, va trebui să comunice cu ceilalți în mod independent. O etapă următoare valoroasă este de a stabili o evaluare pentru a determina necesitatea unui dispozitiv de comunicații electronice, precum „TuffTalker Plus”, „Hand Held Voice” sau un „Say It Sam”. Cu un dispozitiv AAC precum acestea, Joe va putea folosi abilitățile învățate prin PECS atât pentru a iniția, cât și pentru a răspunde celorlalți. Cerul va fi limita odată cu capacitatea sa de a învăța rapid simboluri noi!

Activitatea 3.3: Analiza video 2

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor caracteristici ale clasei TEACCH.
2. Identificarea principiilor în aplicarea metodei TEACCH.
3. Identificarea beneficiilor aplicării metodei TEACCH.

Resurse: Flipchart, markere, Resursa pentru Activitatea 3.3 Analiza video 2

Strategie: *lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucru în grup Analiză video - Obiective de la 1 la 3 - 30 min

2. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri.
3. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă videoclipul care urmează să fie vizionat.
4. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale clasei TEACCH, principiile TEACCH și beneficiile aplicării acesteia.

2. Lucrări plenare 15 min Obiective de la 1 până la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Elevii vor scrie o opinie personală cu privire la eficacitatea metodei TEACCH.

Resursă pentru Modulul 2 Activitate 3.3 Analiză video 2

<https://www.youtube.com/watch?v=PxLfiHPWITA&t=8s>

Activitatea 3.4: Analiza video 3

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor caracteristici ale antrenamentului cu răspuns pivot.
2. Identificarea principiilor în aplicarea antrenamentului cu răspuns pivot.
3. Identificarea beneficiilor aplicării antrenamentului cu răspuns pivot.

Resurse: Flipchart, markere, ResursA pentru Activitate 3.4 Analiza video 3

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plen.

Etapale activităților:

1. Lucrul în grup Analiza video Obiectivele de la 1 la 3 - 30 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri.
2. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă videoclipul care urmează să fie vizionat.
3. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale PRT, principiile PRT și beneficiile aplicării acestuia.

2. Lucrări plenare 10 min Obiectivele 1 până la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri. Vor fi purtate discuții ce vor implica toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie o opinie personală cu privire la eficacitatea metodei PRT.

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 3.4 Analiza video 3

https://www.youtube.com/watch?v=a_ZrvMX3ykY

Rezultatul vizat al învățării: 4. Capacitatea de a alege metoda specifică adaptată nevoilor copilului

Activitatea 4.1: Studiul de caz 3

Obiectivele activității:

1. Analiza corespondenței dintre nevoile copilului și metodele prescrise.
2. Alegerea metodei sau tehnicii corecte legate de nevoile copilului.
3. Dezvoltarea gândirii critice în situații clinice.

Resurse: Flipchart, markere, Resursă pentru Activitatea 4.1 Studiu de caz 3

Strategie: *lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plin.

Etapele activităților:

1. Lucrări de grup Studiu de caz Obiective de la 1 la 3 - 30 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri.
2. Profesorul oferă studiul de caz (Resursa pentru Modulul 2 Activitatea 4.1 Studiu de caz 3) fiecărui grup.
3. Participanții vor analiza nevoile copilului și metodele propuse din studiul de caz - Coloanele 1 și 2 din Tabelul de analiză 1 (Resursa pentru Modulul 2 Activitatea 4.1 Studiul de caz 3).
4. Participanții vor propune noi metode și tehnici care pot fi eficiente în cazul specific - Coloana 3 din Tabelul de analiză 1.

2. Lucrări plenare 10 min Obiectivele de la 1 până la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri: propune metode în studiul de caz. Vor fi purtate discuții ce vor implica toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie un exemplu practic care descrie o legătură între o singură necesitate și o tehnică.

Resursă pentru Modulul 2 Activitatea 4.1 Studiul de caz 3

Preluat de la <https://leader.pubs.asha.org/article.aspx?articleid=2289534>

Anderson: Emoție și bucurie prin imagini și discurs

de Sylvia Diehl

Anderson este un băiat în vârstă de 3 ani cu TSA, care a fost trimis la un centru universitar de vorbire și auz de către un district școlar local. A frecventat programul preșcolar dimineața la centrul universității timp de un an, pe lângă plasamentul său școlar.

Istoric

Nașterea și dezvoltarea

Anderson a fost un bebeluș născut la termen fără complicații. Mama lui Anderson a raportat că, atunci când era mic, a fost sănătos, iar dezvoltarea motorie a acestuia a fost în limite normale pentru repererele majore de șezut, stat în picioare și mers. La vârsta de 3 ani a fost descris ca având un ton scăzut, cu abilități motorii ciudate și abilități de imitație inconsecventă. Dezvoltarea comunicării sale a fost întârziată; a început să folosească vocalizări la vârsta de 3 luni, dar nu a dezvoltat niciun cuvânt până la 3 ani.

Profil de comunicare la linia de bază

Anderson a comunicat prin mijloace non-verbale și a folosit comunicarea doar pentru reglarea comportamentală. Comunica în primul rând cererile, întinzând mâna partenerului de comunicare și plasând-o pe obiectul dorit. Când era servit, el a folosit o aproximare a semnului „mai mult” când apuca mâna împreună cu o producție verbală de / m /.

El a cunoscut aproximativ 10 semne când i s-a cerut să eticheteze, dar acestea nu au fost utilizate în mod comunicativ. Protestele au fost demonstrate cel mai adesea prin împingerea mâinilor. Anderson s-a jucat funcțional cu jucăriile atunci când a fost așezat și a folosit privirea corespunzător în timpul jocului cauză-efect, dar altfel privirea ochilor a lipsit. De multe ori părea că nu este angajat în activități și răspundea în mod inconsistent la numele său.

Evaluare

Pentru a determina competența comunicativă, a fost utilizat Profilul de dezvoltare a scărilor simbolice și de comportament comunicațional (CSBS DP; Wetherby & Prizant, 1993). Acest instrument pe bază de norme pentru copii cu vârste cuprinse între 6 și 24 de luni este caracterizat prin date psihometrice deosebite (adică sensibilitate = 89,4% –94,4%; specificitate = 89,4%). Deși Anderson avea 36 de luni, acest instrument a fost ales pentru că oferă informații importante despre dezvoltarea comunicării sociale pentru copii de la 6 luni la 6 ani.

Intervenție

Echipa lui Anderson și membrii familiei au dezvoltat obiective de comunicare care includeau spontan utilizarea unui sistem de comunicare consecvent pentru o varietate de funcții comunicative și inițierea și răspunsul la oferte pentru atenție comună. Cercetările sugerează că atenția comună este esențială pentru dezvoltarea abilităților sociale, cognitive și verbale (Mundy & Neal, 2001).

Deoarece Anderson nu-și putea îndeplini nevoile prin comunicarea verbală, AAC a fost luat în considerare. El fusese învățat unele semne, dar nu le folosea comunicativ. Mai important, abilitățile sale de imitație motorie erau atât de slabe, încât era dificil să-i diferențiezi semnele. Partenerii săi de comunicare vor trebui să învețe nu numai semnele standard, dar și semnele idiosincratice ale lui Anderson. Prin urmare, a fost ales Sistemul de Comunicare cu Schimb de Imagini (PECS; Bondy & Frost, 1994) pentru a-i oferi un sistem de comunicare consecvent. În plus, a fost folosit un program vizual la domiciliu și școală pentru a ajuta tranzițiile și pentru a crește simbolizarea lui.

Metodele de învățare incidentală, inclusiv alegerile și activitățile incomplete, au fost încorporate în rutinele de acasă și preșcolare. În plus, au fost identificate o varietate de rutine de activități comune (de exemplu, cântarea și mișcarea pe „Ring Around the Rosie” sau „Row Your Boat” în timp ce era ținut de mâini) care erau plăcute social pentru Anderson. Acestea au fost practicate pe tot parcursul zilei sale în diverse modalități și cu diverse persoane. Reprezentanțele de imagine ale acestor rutine de joc au fost, de asemenea, reprezentate în cartea sa PECS.

Cercetare

Mai multe strategii bazate pe dovezi au fost alese pentru a sprijini intervenția, inclusiv PECS (Carr & Felce, 2007; Ganz și Simpson, 2004; Temple, 2007), suporturi vizuale (Bryan și Gast 2000; Krantz, MacDuff și McClannahan, 1993) și predare incidentală (Cowan & Allen, 2007; Miranda-Linne & Melin, 1992).

Rezultate

Până la sfârșitul anului, un videoclip realizat la centrul preșcolar a arătat că Anderson folosea spontan PECS pentru cereri și proteste. El folosea vorbitul împreună cu cererile sale PECS în formatul „Vreau”. De asemenea, a folosit discursul singur pentru cereri cu un cuvânt și pentru rutine automate, cum ar fi numărarea sau „gata, pregătit, plecat”. El a împărtășit emoție și bucurie în mai multe rutine de activitate comună cu diverse persoane și s-a conectat la expresiile faciale ale acestora pentru aprobare și liniștire.

Sylvia Diehl, PhD, CCC-SLP, este lector universitar în cadrul Departamentului de Științele Comunicării și Tulburărilor din cadrul Universității din Florida de Sud, unde predă cursuri de comunicare augmentativă și alternativă, tulburări de limbaj, autism și dizabilități de dezvoltare. Contactați-o la adresa diehl@cas.usf.edu.

Tabelul de analiză 1

Nevoile copilului	Metode și tehnici propuse în studiul de caz	Metode și tehnici noi propuse de student

Tabelul de analiză 2

Nevoile copilului	Obiective formulate	Obiective propuse de student	Metode și tehnici propuse în studiul de caz	Metode și tehnici propuse de student

Rezultatul vizat al învățării: 5. Capacitatea de a prescrie cea mai eficientă schemă de intervenție legată de nevoile copilului

Activitatea 5.1: Studiul de caz 4

Obiectivele activității:

1. Analiza conținutului PIE.
2. Scrierea obiectivelor terapeutice.
3. Analiza corectitudinii metodei sau tehnicii legate de nevoile copilului.

Resurse: Flipchart, markere, Resursa pentru Activitatea 5.1 Studiu de caz 4

Strategie: lucru în grup și lucru plenar

Durata activității: În total 60 de minute, 45 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucru de grup Studiu de caz Obiectivele de la 1 până la 3 - 45 min

2. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri.
3. Profesorul furnizează fiecărei grupe scala de evaluare a PIE (Resursa pentru Modulul 2 Activitatea 5.1 Studiu de caz 4).
4. Participanții vor analiza nevoile copilului și obiectivele și metodele propuse din studiul de caz - coloanele 1, 2 și 3 din Tabelul de analiză 2 (Resursa pentru Modulul 2 Activitatea 5.1 Studiul de caz 4).
5. Participanții vor propune noi metode și tehnici obiective care pot fi eficiente în cazul specific - Coloana 4 din Tabelul de analiză 2.

3. Lucrări plenare 10 min Obiectivele de la 1 până la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările în grupuri: propune metode în studiul de caz. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie un exemplu practic care descrie o legătură între o singură necesitate și o tehnică.

Declarație de autor

Autorii acestei lucrări își asumă responsabilitatea publică pentru conținut și au avut o contribuție egală în elaborarea conceptului, proiectarea, analiza, scrierea sau revizuirea manuscrisului.

Modulul 3: Intervenții educaționale în școli

Tamara Zappattera, Saverio Fontani, Tommaso Fratini³

Introducere

Modulul 3 prezintă intervențiile educaționale utilizate cel mai frecvent pentru elevii cu TSA. În acest modul sunt prezentate cele mai multe intervenții educaționale evaluate din perspectiva Educației bazate pe dovezi și se evidențiază caracterul incluziv al metodelor bazate pe învățarea cooperativă și pe rolul colegilor. La sfârșitul modulului, studenții vor putea analiza componentele de bază și obiectivele celor mai eficiente modele de intervenție educațională și vor putea identifica Nevoile speciale tipice ale elevilor cu TSA. Modulul 3 are o poziție pivot în economia întregului curs, deoarece prezintă caracteristicile de bază ale proceselor incluzive special dezvoltate pentru intervenția educațională în TSA.

Obiectivele

Obiectivele Modulului 3 sunt legate de dezvoltarea competențelor pentru proiectul de intervenții educaționale incluzive pentru copiii cu TSA. În acest modul, studentul poate colecta informații despre intervențiile educaționale eficiente și le poate conecta la opțiunile celor mai bune procese incluzive special dezvoltate pentru TSA, cu funcționalitate cognitivă scăzută și înaltă. Un obiectiv ulterior este reprezentat de dezvoltarea competențelor de recunoaștere a nevoilor educaționale speciale ale fiecărui elev, indispensabile dezvoltării tuturor intervențiilor educaționale. La sfârșitul modulului 3, studenții vor putea:

4. Defini și analiza principiile intervențiilor educaționale mai eficiente dezvoltate pentru copiii cu TSA.
5. Compara eficiența celor mai avansate modele pentru intervențiile educaționale incluzive dezvoltate pentru copiii cu TSA.
6. Identifica principalele nevoi educaționale speciale ale copiilor pentru selectarea combinației mai eficiente și mai adecvate de strategii și metode educaționale.

³ Universitatea din Florența, Italia

O schemă de lucru

Rezultatul învățării	Conținut	Pași/activități	Timp alocat	Resurse/mijloace	Comentarii
12. Cunoașterea modelelor de intervenție educative de bază pentru TSA	Abordarea Design Universal pentru Învățare (UDL). Strategii contextuale incluzive. Oportunități cooperative de învățare.	Lucru de grup, urmat de discuție plenară pentru a asigura înțelegerea adecvată a acestor abordări și oportunitățile lor. Studiu de caz, urmat de discuție plenară despre definirea perspectivelor.	135 min	Resursă pentru Modulul 3 Activitatea 1.1 Colectarea informațiilor privind abordările incluzive. Activitatea 1.2. Sublinierea oportunităților deschise de Învățarea Cooperativă. Activitatea 1.3 Studiu de caz	Conversație și reflexivitate
13. Cunoașterea celor mai eficiente modele de intervenție educațională pentru TSA.	Perspectiva ABA. Instruire de răspuns pivot. Programul TEACHH. Modelul Denver.	Lucru în grup urmat de discuție plenară despre obiectivele și tehnicile principale ale fiecărei metode. Activități în plen pentru sintetizarea celor mai eficiente modele educaționale.	225 min	Resursă pentru Modulul 3. Activitatea 2.1 Înțelegerea perspectivei ABA. Activitatea 2.2 Cunoașterea Instruirii cu Răspuns Pivot. Activitatea 2.3 Cunoașterea Programului TEACCH.	Conversație și reflexivitate

				Activitatea 2.4 Cunoașterea Modelului Denver.	
14. Cunoașterea Planului Individualizat de Educație (PIE)	Obiectivele și structura PIE.	Lucru în grup, urmat de activități în plen. Lucru în grup: studii de caz, analiză video.	150 min	Resursă pentru Modulul 3. Activitate 3.1 Analiza Planului Individualizat Educațional (PIE). Activitate 3.2 Studiu de caz. Activitate 3.3 PIE ca răspuns la Nevoile Speciale	Conversație și reflexivitate
15. Abilitatea alegerii modelului educațional specific conform Nevoilor Speciale ale copilului	Modele educaționale. Adaptarea curriculum-ului bazat pe Nevoile Speciale.	Lucru în grup urmat de activități în plen. Lucru în grup: studii de caz. Activități în plen pentru sintetizarea lucrului în grup.	45 min	Resursă pentru Modulul 3. Activitate 4.1: Studiu de caz	Conversație și reflexivitate
16. Abilitatea de a proiecta o intervenție educațională eficientă pentru copilul cu TSA.	Modele educaționale. Dezvoltarea unui Plan Individualizat Educațional (PIE) pentru un studiu de caz specific.	Lucru în grup, urmat de activități în plen. Lucru în grup: Dezvoltarea unui PIE pentru studii de caz specifice.	60 min	Resursă pentru Modulul 3. Activitate 4.1: Studiu de caz	Conversație și reflexivitate

Rezultatul vizat al învățării: 1. Cunoașterea modelelor de intervenție educativă de bază pentru TSA.

Activitatea 1.1: Colectarea informațiilor despre abordări incluzive

Obiectivele activității:

7. Colectarea de informații despre abordarea principală pentru incluziunea educațională a copilului cu TSA: Abordarea Design Universal pentru Învățare - Universal Design for Learning (UDL) și strategiile contextuale incluzive eficiente.

8. Identificarea oportunităților derivate din aceste abordări pentru răspunsul la nevoile speciale ale copiilor cu TSA.

9. Gândirea în grup.

Resurse: Resursă pentru Modulul 3 Activitatea 1.1: Colectarea de informații.

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute în lucru în grup și 15 minute lucru în plen

Etapele activităților:

5. Lucru în grup

Colectarea de informații despre abordări incluzive. 30 minute

8. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-4. Profesorul solicită fiecărui grup să scrie în colaborare o definiție pentru abordările UDL și pentru strategiile contextuale incluzive.

9. Profesorul invită fiecare participant să colaboreze pentru a selecta oportunitățile derivate din abordarea UDL și din strategiile contextuale incluzive pentru răspunsul corect la nevoile educaționale speciale ale copilului cu TSA.

10. Participanții fiecărui grup își vor compara definițiile cu cele exprimate de alte grupuri.

6. Lucru plenar Obiective de la 1 la 3 - 15 min

Profesorul va rezuma toate definițiile și oportunitățile oferite de grupuri. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Resursă pentru Modulul 3 Activitate 1.1 Abordare incluzivă

- a). Fiecare grup este invitat să definească oportunitățile educaționale prezentate de abordarea Design Universal pentru Învățare (UDL) pentru intervenția la elevi cu TSA.

- b). Fiecare grup este invitat să definească cele mai eficiente strategii de incluziune contextuală pentru tulburările de spectru autist (TSA).

VIDEO PENTRU ACTIVITATEA 1.1 - ABORDARE INCLUZIVĂ

ABORDARE INCLUZIVĂ

<https://www.youtube.com/watch?v=9vyxp6S5ohA>

GHIDURI PENTRU INCLUZIUNE <https://www.youtube.com/watch?v=APY2akeZPLk>

STRATEGII INSTRUCȚIONALE PENTRU TOATE

<https://www.youtube.com/watch?v=L7jDWwPSUTE>

INCLUZIE PENTRU TSA

<https://www.youtube.com/watch?v=t2KF1ZfRip4>

FACILITAREA ÎNVĂȚĂRII ÎN TSA CU FUNCȚIONALITATE COGNITIVĂ ÎNALTĂ

<https://www.youtube.com/watch?v=oskavZPH3uw>

CAMERA SENSORIALĂ ÎN INCLUZIE PENTRU TSA

<https://www.youtube.com/watch?v=T9j6rQ4rtQY>

INCLUZIE PENTRU CLASA PREȘCOLARĂ DE AUTISM

<https://www.youtube.com/watch?v=iTzr7agImr8>

Activitatea 1.2: Evidențierea oportunităților învățării cooperative

Obiectivele activității:

1. Înțelegerea oportunităților oferite de învățarea cooperativă pentru intervențiile educaționale adresate copilului cu TSA.
2. Înțelegerea oportunităților oferite de învățarea cooperativă pentru colegii copilului cu TSA.
3. Gândirea în grup.

Resurse: Resursă pentru Activitatea 1.2 Evidențierea oportunităților învățării cooperatiste

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plen.

Etapele activităților:

1. Lucru în grup

Oportunități de învățare cooperativă 30 min

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri noi.
2. Pentru fiecare grup este furnizat un scurt text cu definiția învățării cooperative. (Resursa pentru activitatea Modulului 3).
3. Participanții fiecărui grup trebuie să evidențieze oportunitățile învățării cooperative pentru copilul cu TSA și pentru colegii săi.
4. Listele de oportunități scrise de fiecare grup sunt comparate cu cele oferite de celelalte grupuri.

2. Lucrări plenare 15 min Obiectivele de la 1 la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri și va evidenția principalele caracteristici și oportunități oferite de Învățarea cooperativă. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Este foarte importantă evidențierea oportunităților oferite de învățarea cooperativă în legătură cu strategii contextuale incluzive mai eficiente analizate în etapa precedentă. Profesorul poate selecta definițiile mai eficiente oferite de grupuri pentru o înțelegere completă a acestor concepte.

Resurse pentru Modulul 3 Activitatea 1.2 - Învățare Cooperativă

Fiecare grup încearcă să dezvolte un modul educațional bazat pe Învățarea Cooperativă, bazat pe următorul caz.

CAZ 1.2

Elizabeth este o fată de 10 ani care prezintă TSA cu o funcționare cognitivă ridicată (IQ = 65). Are abilități lingvistice bune, cu dificultăți de citit și scris. Elizabeth prezintă un deficit social clar, cu interese specifice bazate pe desen. Adesea își prezintă interesele sale în conversația cu colegii ei, care tind să le marginalizeze.

VIDEO PENTRU ACTIVITATEA 1.2 - ÎNVĂȚAREA COOPERATIVĂ

1 COOPERATIVĂ VS COLABORATIVĂ <https://www.youtube.com/watch?v=uwvtfYa169k>

2 STRATEGII DE ÎNVĂȚARE COLABORATIVĂ
<https://www.youtube.com/watch?v=7gWS4mxM1Qc>

3 FORMARE INSTRUCȚIONALĂ DE ÎNVĂȚARE COOPERATIVĂ PENTRU TOATE
<https://www.youtube.com/watch?v=gG6yR2GmqLs>

4 STRATEGII DE CUPRINDERE DE INSTRUCȚIUNI- ÎNVĂȚARE COOPERATIVĂ
<https://www.youtube.com/watch?v=rY2g-2rhjqo>

5 STRATEGIA ÎN 60 SECUNDE: ROLURI DE ÎNVĂȚARE COOPERATIVĂ PENTRU STUDENȚI <https://www.youtube.com/watch?v=zR6rTKPkjgQ>

Activitatea 1.3: Studiul de caz

Obiectivele activității:

1. Înțelegerea oportunităților oferite de procesele incluzive pentru intervenția educațională în TSA.
2. Înțelegerea oportunităților oferite de învățarea cooperativă pentru copilul cu TSA și pentru colegii săi.
3. Gândirea în grup.

Resurse: Resursă pentru Activitatea 1.3, Studiu de caz.

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plinar

Etapele activităților:

1. Lucru de grup Studiu de caz Obiectivele de la 1 la 3 - 30 min

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri cu 3-4 participanți.
2. Profesorul oferă studiul de caz (Resursa pentru Modulul 3 Activitatea 1.2 Studiul de caz) fiecărui grup
3. Participanții vor propune un exemplu de procese incluzive și / sau o aplicație a Învățării cooperative referitoare la cazul prezentat
4. Profesorul va rezuma propunerea oferită de toate grupurile.

2. Lucru plinar 15 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri, subliniind principalele oportunități oferite din procesele incluzive pentru intervenția educațională adresată copilului cu TSA și colegilor săi.

Evaluare: 5 min

Studentii pot scrie un scurt exemplu practic, în care sunt utilizate procesele incluzive derivate din abordarea UDL și din Învățarea cooperativă.

Rezultatul vizat al învățării 2. Cunoașterea modelelor de intervenție educațională mai eficiente pentru TSA.

Activitatea 2.1: Înțelegerea perspectivei ABA.

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor caracteristici ale perspectivei ABA.
2. Identificarea principalelor tehnici legate de perspectiva ABA.
3. Identificarea oportunităților perspectivei ABA.

Resurse: Resursă pentru Activitatea 2.1. Analiza video.

Strategie: *Lucru în grup și lucru plener*

Durata activității: Un total de 75 min, 60 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plener

Etapele activităților:

1. Lucrul în grup Analiza video. 60 min

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri
2. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă primul videoclip privind perspectiva ABA.
3. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale ABA, etapele și oportunitățile sale.
4. Profesorul proiectează pentru întreaga clasă cel de-al doilea videoclip despre principalele tehnici ABA (în mod indicativ: Modelare, Formare, Estompare și Înlănțuire).
5. Participanții vor analiza principalele tehnici derivate din perspectiva ABA și oportunitățile acestora pentru copilul cu TSA (de exemplu, pentru scăderea stereotipiei).
6. Fiecare grup va oferi un scurt text despre scopurile și oportunitățile perspectivei ABA pentru copilul cu TSA.

2. Lucrări plenare 15 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri, subliniind obiectivele și tehnicile principale ale abordării ABA. Profesorul poate să sintetizeze oportunitățile derivate de la ABA pentru copil cu TSA (de exemplu, învățarea comportamentelor complexe, scăderea stereotipiilor verbale / motorii)

Evaluare: 5 min. Studenții vor scrie o opinie personală cu privire la oportunitățile perspectivei ABA pentru intervenția educațională în TSA.

Resurse pentru Modulul 3 Activitatea 2.1 - Perspectiva ABA

Fiecare grup încearcă să dezvolte un scurt proiect de intervenție bazat pe perspectiva ABA, folosind următorul caz.

CAZ 2.1

Tony este un băiat în vârstă de 7 ani cu TSA asociat cu funcționare cognitivă scăzută (IQ = 31). Are abilități slabe de vocabular și își exprimă disconfortul prin strigăte și plâns atunci când este în clasă, mai ales în timpul schimbărilor de profesor și de clasă. Tony prezintă stereotipii motorii pentru a-și exprima nevoile, și se retrage frecvent din situațiile sociale.

VIDEO PENTRU ACTIVITATEA 2.1 - PERSPECTIVA ABA

1 GHIDURI ABA

https://www.youtube.com/watch?v=RBB_81ao7uo

2 PRIVIRE DE ANSAMBLU ABA

https://www.youtube.com/watch?v=5TA_mDi2uGo

Mostre de *Token Economy*, Modelare, Înlanțuire, Întărire diferențială, Extincție, DTT (Instruire discretă prin încercare), PECS (Picture Exchange Communication System – Sistem de Comunicare prin Schimbarea de Imagini), Desensibilizare sistematică etc.

3 ABA LA CLASA

https://www.youtube.com/watch?v=w9N0_7D_Re8

4 ABA PENTRU COMPETENȚELE COMUNICATIVE

<https://www.youtube.com/watch?v=d27krgivvts>

Activitatea 2.2: Cunoașterea instruirii cu răspuns pivot (PRT)

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor caracteristici ale PRT.
2. Identificarea etapelor în aplicarea PRT.
3. Înțelegerea conceptului de *Comportament pivot*.

Resurse: Resursă pentru Activitatea 2.2 Studiu de caz

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 60 de minute, 45 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plenar

Etapele activităților:

Lucru în grup 45 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri
2. Profesorul oferă fiecărui grup un text scurt despre PRT (Resursa pentru Modulul 2).
3. Participanții vor analiza principalele caracteristici ale PRT și ale oportunităților derivate.
4. Participanții vor analiza conceptul de Comportament pivot și vor oferi o definiție.
5. Profesorul va rezuma rezultatele muncii derivate din fiecare grup.

Lucrări plenare 15 min

Profesorul va rezuma caracteristicile PRT, cu accent pe oportunitățile sale și pe conceptul de Comportament pivot.

Evaluare: 5 min. Elevii vor scrie o opinie personală despre PRT pentru intervenția educațională în TSA cu funcționalitate cognitivă scăzută.

Resurse pentru Modulul 3 Activitatea 2.2 - Instruirea cu Răspuns Pivot

Fiecare grup încearcă să dezvolte un scurt proiect de intervenție bazat pe *Training Pivotal Response*, bazat pe următorul caz.

CAZ 2.2

Philip este un copil de 9 ani cu TSA, asociat cu o funcționare cognitivă scăzută (IQ = 33). Are un vocabular foarte limitat. Uneori prezintă un comportament agresiv; în repertoriul său comportamental sunt prezente stereotipuri motorii și verbale masive, care împiedică includerea în grupul de colegi.

VIDEO PENTRU ACTIVITATE 2.2 - INSTRUIREA CU RĂSPUNS PIVOT - PRT

1 GHIDURI PRT

<https://www.youtube.com/watch?v=pNJSRn83uIA>

2 PRT DUPĂ-ÎNAINTE DE INSTRUIRE <https://www.youtube.com/watch?v=9w5nTegfToQ>

3 INSTRUIRE PRT PENTRU COPIL

<https://www.youtube.com/watch?v=GUSrifv6t2Q>

Activitatea 2.3: Cunoașterea programului TEACCH.

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor caracteristici ale Programului TEACCH.
2. Identificarea principalelor orientări și scopuri ale Programului TEACCH.
3. Identificarea beneficiilor aplicării Programului TEACCH.

Resurse: Resursă pentru activitate 2.3 Analiză video 2

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru în plen

Etapele activităților:

1. Lucrul în grup Analiza video 30 min

1. Participanții sunt împărțiți aleatoriu în grupuri
2. Profesorul proiectează întregii clase videoclipul cu programul TEACCH.
3. Participanții vor analiza obiectivele principale, principalele orientări și oportunități oferite de TEACCH pentru intervențiile educaționale în TSA.

2. Lucru plenar 15 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri, cu accent pe orientările și oportunitățile Programului TEACCH. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie o opinie personală cu privire la eficacitatea și oportunitățile oferite de TEACCH în intervenția educațională pentru TSA.

Resurse pentru Modulul 3 Activitatea 2.3 - Programul TEACCH

Fiecare grup încearcă să dezvolte un scurt proiect de intervenție bazat pe Programul TEACCH, după următorul caz.

CAZUL 2.3

Ian este un copil de 13 ani cu TSA, asociat cu funcționare cognitivă ridicată (IQ = 66). Ian prezintă dificultăți de învățare legate de lectură, scris și matematică și prezintă dificultăți în urmarea programului cursului său. Prezintă dificultăți în înțelegerea situațiilor sociale, cu obstacole aferente în relațiile cu colegii săi.

VIDEO PENTRU ACTIVITATEA 2.3 - PROGRAMUL TEACCH

1 TEACCH ÎN CLASĂ

<https://www.youtube.com/watch?v=vkymZzmg4jw>

2 INTRODUCERE ÎN TEACCH

<https://www.youtube.com/watch?v=s0gx3pnkWqw>

3 TEACCH - EXEMPLU PENTRU TSA CU FUNCȚIONALITATE REDUSĂ

<https://www.youtube.com/watch?v=wmxsh3e3qW4>

4 TEACCH PENTRU CONTEXTUL DOMESTIC

<https://www.youtube.com/watch?v=AaukfK19lyA>

5 STRUCTURA FIZICĂ A TEACCH ÎN SALA DE CLASĂ

<https://www.youtube.com/watch?v=d-ZYm4drzCY>

6 TEACCH ÎN SALA DE CLASĂ https://www.youtube.com/watch?v=YmRmj_78FAw

Activitatea 2. 4: Cunoașterea Modelului Denver

Obiectivele activității:

1. Analiza principalelor caracteristici ale Modelului Denver.
2. Analiza conceptului de *Imitație* în TSA
3. Identificarea beneficiilor aplicării Modelului Denver pentru dezvoltarea competențelor imitative din TSA.

Resurse: Resursă pentru activitatea 2. 4 Analiza video

Strategie: *lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plen

Etapele activităților:

1. Lucrul în grup Analiza video 30 min

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-4.
2. Profesorul proiectează întregii clase un scurt videoclip despre Modelul Denver.
3. Participanții vor analiza principalele caracteristici și obiective ale Modelului Denver, cu accent pe dezvoltarea competențelor imitative la copilul cu TSA.

2. Lucrări plenare 15 min Obiectivele de la 1 până la 3

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri și va evidenția oportunitățile oferite de Modelul Denver pentru dezvoltarea competențelor imitative și comunicative la copilul cu TSA.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie un text scurt cu opinia lor personală despre eficacitatea Modelului Denver pentru intervenția educațională adresată copilului cu TSA.

Resurse pentru Modulul 3 Activitatea 2.4 - MODELUL DENVER

Fiecare grup încearcă să dezvolte un scurt proiect de intervenție bazat pe modelul Denver, după următorul caz.

CAZ 2.4

Marina este o fată în vârstă de 2 ani cu TSA asociat cu funcționare cognitivă scăzută (IQ = 27). Nu are limbaj și prezintă incapacitate de comunicare și de exprimare a nevoilor sale. Marina prezintă frecvent episoade de plâns și comportamente agresive.

VIDEO PENTRU ACTIVITATEA 2.4 - MODELUL DENVER

1 GHIDURI ESDM PENTRU PĂRINȚI

<https://www.youtube.com/watch?v=FxNF6-Pmhqw>

2 MODEL DENVER PENTRU PĂRINȚI

<https://www.youtube.com/watch?v=iWK8S5SCzu>

3 GHIDURI DE MODEL DENVER

<https://www.youtube.com/watch?v=J0fkUwVtpwE>

4 ESDM PENTRU JOACĂ

<https://www.youtube.com/watch?v=4AJveFzchoU>

Rezultatul vizat al învățării: 3. Cunoașterea Planului Individualizat Educațional (PIE)

Activitatea 3.1: Analiza Planului Individualizat Educațional (PIE)

Obiectivele activității:

1. Identificarea caracteristicilor PIE.
2. Analiza scopurilor PIE pentru individualizarea intervenției educative.
3. Gândirea în grup.

Resurse: Resursă pentru Modulul 3 Activitatea 3.1

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 60 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 30 de minute de lucru plenar

Etapele activităților:

1. Lucrări plenare 10 minute

Profesorul descrie pe scurt structura și scopurile PIE, cu accent pe posibilitatea individualizării intervențiilor educaționale bazate pe nevoile speciale ale fiecărui copil cu TSA.

2. Lucru în grup 30 min

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-4 membri. Fiecare grup va primi un scurt text despre structurile și obiectivele PIE. (Resursă pentru Activitatea 3.1 PIE).
2. Fiecare membru al grupului va oferi o definiție a PIE și îl va conecta la nevoile de individualizare a intervenției educaționale.
3. Grupul oferă o definiție a ponderii PIE, cu referiri la răspunsurile la nevoile educaționale speciale ale copilului cu TSA.

3. Lucrări plenare 15 min

Fiecare grup își va prezenta definiția, iar profesorul o va rezuma. Profesorul poate evidenția oportunitățile PIE pentru individualizarea fiecărei intervenții educaționale adresate copilului cu TSA. **Evaluare:** 5 min

Este foarte important să înțelegem importanța fiecărui principiu. Studenții vor alege cel mai important principiu din perspectiva lor și vor scrie motivele din spatele alegerii lor.

Activitatea 3.2: Studiu de caz

Obiectivele activității:

1. Explicarea importanței individualizării intervenției.
2. Înțelegerea nevoilor individualizării în funcție de instanțele educative ale copilului cu TSA.
3. Dezvoltarea competențelor de proiectare a unei intervenții educaționale pentru TSA.

Resurse: Resursă pentru Modulul 3 Activitatea 3.2 Studiul de caz.

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plin

Etapele activităților:

1. Lucrări plenare 5 minute

Profesorul oferă un studiu de caz și solicită fiecărui grup detectarea nevoilor speciale ale copilului descris. De asemenea, este necesară proiectarea unui PIE scurt, bazat pe nevoile speciale ale copilului.

2. Lucrări de grup Tehnica Think-pair-share - 50 min

1. Studenții sunt grupați în diade într-un mod aleatoriu. Pentru fiecare diadă este prezentat un scurt text care descrie studiul de caz.
2. Fiecare diadă elaborează o listă cu Nevoile Speciale și proiectează un PIE scurt pentru caz.
3. Studenții își împărtășesc opiniile cu privire la proiectarea PIE cu partenerul lor.

3. Lucrări plenare 20 min

Profesorul selectează unele PIE și le citește, invitând întreaga clasă la o discuție.

Evaluare: 5 min. În această activitate, este foarte importantă înțelegerea detectării nevoilor speciale ale copilului (de exemplu, dezvoltarea comunicării și a competențelor cognitive pentru posibilitatea de învățare). Studenții se pot referi la aplicarea uneia dintre metodele analizate anterior.

Resurse pentru Modulul 3 Activitate 3.2

Fiecare grup încearcă să identifice nevoile speciale prezentate din următorul caz. [CAZUL 3.2](#) Susan este un copil de 8 ani cu TSA, asociat cu funcționare cognitivă scăzută (IQ = 38). Are un vocabular foarte limitat și prezintă un comportament agresiv. Frecvent, Susan prezintă stereotipii verbale masive și refuză contactul cu colegii săi.

Activitatea 3.3: PIE ca răspuns la nevoile speciale

Obiectivele activității:

1. Descrierea importanței conexiunii dintre PIE și Nevoile Speciale.
2. Dezvoltarea competențelor legate de elaborarea unui PIE individualizat.
3. Dezvoltarea competențelor legate de grupul de lucru.

Resurse: Resursă pentru Modulul 3

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plen

Etapele activităților:

1. Lucrul în grup 30 min

- Studenții sunt organizați în grupuri de 3-4 membri.
- Fiecare grup va primi o Necesitate educativă specifică (de exemplu, comunicare, socializare, creșterea motivației, scăderea stereotipiei verbale), în legătură cu care va trebui să dezvolte un PIE succint, cu referire la modelele descrise anterior.
- Fiecare grup scrie o scurtă listă de activități incluse în PIE, urmată de teste de verificare pentru îndeplinirea obiectivelor.

2. Lucrări plenare 15 min

Fiecare grup își prezintă lucrarea întregii clase. Profesorul le rezumă.

Evaluare: 5 min

Studenții vor scrie o opinie personală despre PIE.

Resurse pentru Modulul 3 Activitatea 3.3

Fiecare grup este invitat să dezvolte un proiect de intervenție educațională bazat pe PIE din cazul următor.

CAZUL 3.3 - PIE SIMPLIFICAT

Michael este un copil de 5 ani cu TSA asociat cu o funcționare cognitivă scăzută (IQ = 29).

Aria cognitivă: Absența limbajului cu prezența unor abilități imitative. Izolare socială cu comportament auto-vătămător frecvent. Manipularea continuă a obiectelor de interes specific. Abilități de atenție limitate.

Aria socială: respingere evidentă a relației cu colegii săi. Michael acceptă contactul social doar cu profesorul asistent. Mimica gestuală este folosită suficient pentru a-și formula nevoile.

Aria senzorială: deficitul senzorial nu este prezent.

Aria motorie: deficitul motor nu este prezent.

Aria de autonomie personală: sunt prezente deficite evidente, asociate cu o cerere mare de sprijin pentru îmbrăcare, alimentație și igiena personală de bază.

Resurse școlare: un profesor asistent este prezent, dar numai 8 ore pe săptămână. Colaborarea cu profesorii de la clasă este bună. Implicarea părinților în intervenția educațională este minimă.

VIDEO PENTRU ACTIVITATEA 3.3 PLAN INDIVIDUALIZAT EDUCAȚIONAL

1 GHIDURI PIE

<https://www.youtube.com/watch?v=FU3dGQWZzx8>

Rezultatul vizat al învățării 4. Capacitatea de a alege modelul educațional specific

Activitatea 4.1: Studiu de caz

Obiectivele activității:

1. Înțelegerea relevanței implementării modelelor de intervenție specifice mai eficiente descrise anterior (ABA, PRT, TEACCH, DM) în funcție de nevoile copilului.
2. Alegerea modelului mai adecvat în raport cu cazuri educative specifice ale copilului cu TSA.
3. Dezvoltarea gândirii critice pentru selectarea modelelor de intervenție mai adecvate.

Resurse: Resursă pentru Modulul 3, Studiu de caz

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute în lucru în grup și 15 minute în plin

Etapele activităților:

1. Lucru în grup Studiu de caz 30 min

- Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-4 membri.
- Profesorul oferă studiul de caz diferit pentru fiecare grup (Resursă pentru modulul 3, Studiu de caz 3).
- Participanții vor analiza nevoile copiilor și vor alege un model de intervenție dintre cele propuse.

2. Lucru plinar 15 min

Profesorul va rezuma toate rezultatele lucrărilor în grupuri.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie o scurtă opinie personală despre relația dintre nevoia specifică și un model de intervenție.

Resurse pentru Modulul 3 Activitatea 4.1

Fiecare grup reflectă asupra următoarelor cazuri:

CAZ 4.3

Giovanni este un copil de zece ani cu autism cu funcționare scăzută. Odată ajuns la școală, el este lăsat singur într-un colț înainte de începerea cursurilor. Aici încep să se manifeste stereotipurile sale tipice, cum ar fi scuturărilor. Mai mult, el începe să arunce pe jos toate cărțile din biblioteca școlii.

VIDEO PENTRU ACTIVITATEA 4.3 COMPORTAMENT DISRUPTIV ÎN CLASĂ

1 UTILIZAREA ANALIZEI COMPORTAMENTULUI APLICATE PENTRU EVALUAREA ȘI TRATAREA COMPORTAMENTULUI DISRUPTIV

<https://www.youtube.com/watch?v=Qlqx57ukDzA>

2 autism sever, non-verbal - auto-distrugere - *sib* (*self-injurious behavior* - comportament auto-vătămător) <https://www.youtube.com/watch?v=zrlapmgqs3o>

3 evaluarea comportamentului distructiv la copii cu tulburări de spectru autist

https://www.youtube.com/watch?v=c-xxn_jlny4

4 instruirea părinților pentru a aborda comportamentul problematic al tinerilor cu tulburări de spectru autist

<https://www.youtube.com/watch?v=xlkagnwln8>

5 gestionarea comportamentelor cu probleme la copiii cu autism și dizabilități de dezvoltare

<https://www.youtube.com/watch?v=9xt08indp4e>

6 comportament sever autist agresiv

<https://www.youtube.com/watch?v=k6k4j5uhzn0>

7 analiza funcțională a problemei comportamentului

<https://www.youtube.com/watch?v=2rfq13r3khy>

Rezultatul vizat al învățării: 5. Capacitatea de a proiecta o intervenție educativă eficientă pentru copilul cu TSA.

Activitatea 5.1: Studiu de caz

Obiectivele activității:

1. Analiza conținutului PIE.
2. Selectarea obiectivelor de învățare dobândite.
3. Selectarea modelului adecvat legat de nevoile copilului.

Resurse: Resursă pentru Modulul 3, Studiu de caz

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: În total 60 de minute, 45 de minute de lucru în grup și 15 minute de lucru plinar

Etapele activităților:

1. Lucru în grup Studiu de caz 45 min

- Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-4 membri.
- Profesorul oferă PIE legat de un studiu de caz, același pentru toate grupurile (Resursa pentru Modulul 3 Activitatea 5.1 Studiu de caz).
- Participanții vor analiza nevoile educaționale specifice ale copiilor și vor selecta cel mai potrivit model, în funcție de cazurile copilului.
- Participanții vor propune noi obiective pentru intervenția educațională, urmate de metode de verificare adecvate.

2. Lucru plinar 15 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri, cu accent pe modelele propuse în studiul de caz.

Evaluare: 5 min

Studentii vor scrie un scurt exemplu practic care descrie proiectul unei intervenții educaționale.

Resurse pentru Modulul 3 Activitatea 5.1

Fiecare grup este invitat să reflecte asupra proiectului de organizare spațio-temporală la școală.

VIDEO PENTRU ACTIVITATEA 5.2 ORGANIZARE SPATIO-TEMPORALĂ LA ȘCOALĂ

1 Design de clasă pentru copii cu autism

<https://www.youtube.com/watch?v=-bsGrd1RCys>

2 Camera senzorială: susținerea elevilor cu autism pentru învățare și concentrare

<https://www.youtube.com/watch?v=T9j6rQ4rtQY>

3 Tur video al unei clase de autism

<https://www.youtube.com/watch?v=i2h7-df8tA>

4 Webinar: Crearea unei săli de clasă prietenoase pentru elevii cu autism

<https://www.youtube.com/watch?v=Zu-RDz57G54>

5 CELE MAI BUNE SFATURI PENTRU CREAREA UNUI SPAȚIU SENSORIAL PRIETENOS CU AUTISMUL ÎN CLASĂ

https://www.youtube.com/watch?v=TE_QrKfa2vA

Rezultatul vizat al învățării: 6. Abilitatea de a aborda comportamentele disruptive ale elevului cu TSA la clasă

Activitatea 6.1: Colectarea de informații despre comportamente disruptive

Obiectivele activității:

1. Colectarea de informații generale cu privire la natura și tipul de comportament disruptiv în autism.
2. Înțelegerea modului de identificare a comportamentelor disruptive la elevul autist din punct de vedere clinic.
3. Înțelegerea elementelor de bază ale analizei funcționale.
4. Înțelegerea modului de intervenție în cazul unui comportament disruptiv al elevului autist în școală.

Resurse: Resursă pentru Modulul 3 Activitatea 6.1: Colectarea de informații.

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plen

Etapele activităților:

1. Lucru în grup

Colectarea de informații despre un comportament disruptiv. 30 minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-4. Profesorul le cere fiecărui grup să scrie în colaborare o definiție a comportamentului disruptiv.
2. Profesorul invită fiecare participant să colaboreze pentru a identifica un set de comportamente disruptive la elevii cu autism.
3. Participanții fiecărui grup își vor compara definițiile cu cele exprimate de alte grupuri.
4. Profesorul invită fiecare participant să reflecte asupra modului de intervenție pentru a contracara comportamentele disruptive ale elevilor cu autism în sala de clasă.

5. Lucrări plenare Obiectivele de la 1 la 3 - 15 min

Profesorul va rezuma toate definițiile și oportunitățile oferite de grupuri. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Activitatea 6.2: Studiu de caz

Obiectivele activității:

1. Înțelegerea naturii comportamentului disruptiv în cazul prezentat și descris.
2. Înțelegerea modului în care este posibilă utilizarea analizei funcționale
3. Înțelegerea modului de intervenție în cazul descris.

Resurse: Resursă pentru Activitatea 1.3, Studiu de caz.

Strategie: *Lucru în grup și lucru plinar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute în lucru în grup și 15 minute în plen

Etapele activităților:

1. Lucrări de grup Studiu de caz Obiectivele 1 până la 3 - 30 min

Participanții sunt împărțiți în grupuri cu 3-4 participanți.

Profesorul oferă studiului de caz (Resursa pentru Modulul 3 Activitatea 1.2 Studiu de caz) fiecărui grup.

Participanții vor propune un exemplu de intervenție în contrast cu comportamentul disruptiv.

Profesorul va rezuma propunerea oferită de toate grupurile.

2. Lucrări plenare 15 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri, subliniind principalele oportunități oferite din procesele incluzive pentru intervenția educațională adresată copilului cu TSA și colegilor săi.

Evaluare: 5 min

Studentii pot scrie un scurt exemplu practic, în care reflectă asupra intervenției implementate pentru a contracara comportamentul perturbator.

Rezultatul vizat al învățării: 7. Abilitatea de a organiza caracterelor spațio-temporale ale sălii de clasă

Activitatea 7.1: Dezvoltarea capacității de a construi o sală de clasă adecvată pentru autism

Obiectivele activității:

1. Reflectarea necesității de identitate și predictibilitate spațio-temporală a elevului autist.
2. Dezvoltarea capacității de a proiecta medii și spații concepute pentru autism în contextul școlii.

Resurse: Resursă pentru Modulul 3 Activitatea 7.1: Reflectarea la nevoia de identitate și predictibilitate spațio-temporală a elevului autist.

Strategie: *lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute în lucru în grup și 15 minute în plen

Etapale activităților:

1. Lucru în grup

Reflectarea la nevoile de similitudine ale copilului autist. 30 minute

Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-4. Profesorul solicită fiecărui grup să adune exemple despre nevoia de similitudine din experiența personală.

Profesorul invită fiecare participant să colaboreze pentru a reflecta asupra nevoii de identitate și a consecințelor rutinei de rotație a elevului autist.

2. Lucrări plenare Obiective de la 1 la 3 - 15 min

Profesorul coordonează discuția. Discuțiile vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

ACTIVITATE 7.2: Studiu de caz

Obiectivele activității:

1. Înțelegerea modului de organizare a mediului spațiu-temporal al clasei.
3. Înțelegerea modului de intervenție în cazul descris.
4. Gândirea în grup.

Resurse: Resursă pentru Activitatea 1.3, Studiu de caz.

Strategie: *lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plen

Etapele activităților:

1. Lucru de grup Studiu de caz Obiectivele de la 1 până la 3 - 30 min

Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-4 membri.

Profesorul oferă studiul de caz (Resursa pentru Modulul 3 Activitatea 1.2 Studiu de caz) fiecărui grup

Participanții vor propune un exemplu de intervenție pentru organizare a spațiului școlar.

Profesorul va rezuma propunerea oferită de toate grupurile.

2. Lucrări plenare 15 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri, subliniind principalele oportunități oferite din procesele incluzive pentru intervenția educațională adresată copilului cu TSA și colegilor săi.

Evaluare: 5 min

Studentii pot scrie un scurt exemplu practic, în care oferă o contribuție personală la întreaga discuție privind organizarea spațio-temporală a mediilor școlare.

Rezultatul învățării vizate: 8. Proiectarea adaptării curriculumului școlar la caracteristicile unui elev cu TSA

Activitatea 8.1: Colectarea informațiilor despre adaptarea curriculumului la nevoile unui elev cu TSA

Obiectivele activității:

1. Colectarea informațiilor generale privind conceptul de curriculum
2. Înțelegerea modului de adaptare a curriculumului la nevoile unui elev cu TSA
3. Proiectarea adaptării curriculumului la un caz TSA de nivel înalt
4. Proiectarea adaptării curriculumului la un caz TSA cu funcționare scăzută

Resurse: Resursă pentru Modulul 3 Activitatea 8.1: Colectarea de informații despre conceptul de curriculum

Strategie: *lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plen

Etapele activităților:

1. Lucru în grup

Colectarea de informații despre curriculum. 30 minute

Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-4. Profesorul solicită fiecărui grup să scrie în colaborare o definiție a curriculumului.

Profesorul invită fiecare participant să colaboreze pentru a identifica un tip de curriculum pentru elevii cu TSA.

Participanții fiecărui grup își vor compara definițiile cu cele exprimate de alte grupuri.

Profesorul invită fiecare participant să reflecte asupra modului de intervenție pentru a adapta programa școlară a elevilor clasei la nevoile unui elev cu TSA.

2. Lucrări plenare Obiectivele de la 1 la 3 - 15 min

Profesorul va rezuma toate definițiile și oportunitățile oferite de grupuri. Vor fi purtate discuții ce vor include toți participanții.

Evaluare: 5 min

Resurse pentru Modulul 3 Activitatea 6.3

VIDEO PENTRU ACTIVITATEA 6.3 ADAPTAREA CURRICULUMULUI

1 HOMESCHOOLING UN COPIL CU AUTISM - MODIFICAREA CURRICULUMULUI

<https://www.youtube.com/watch?v=0KNu0iDI3HA>

2 CURRICULUM DE HOMESCHOOL ÎN CAZ DE AUTISM

<https://www.youtube.com/watch?v=QisorX4C6W4>

3 ADAPTAREA STILULUI DIDACTIC PENTRU COPII CU TSA

<https://www.youtube.com/watch?v=E7rJC8SzNTw>

4 TUTORIAL VIDEO AL UNEI ZONE DE INSTRUCȚIUNI DIRECTE ÎNTR-O CLASĂ DE AUTISM

<https://www.youtube.com/watch?v=6QOfDu38Fbs>

Activitatea 8.2: Studiu de caz: Autism cu nivel funcțional ridicat

Obiectivele activității:

1. Înțelegerea naturii necesităților cazului auto-raportat prezentat și descris.
2. Înțelegerea modului de a proceda în cazul descris pentru a proiecta un curriculum specific.
3. Gândirea în grup.

Resurse: Resursă pentru Activitatea 1.3, Studiu de caz.

Strategie: lucru în grup și lucru plenar

Durata activității: Total 45 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 15 minute în plen

Etapele activităților:

1. Lucrări de grup Studiu de caz Obiectivele 1 până la 3 - 30 min

Participanții sunt împărțiți în grupuri cu 3-4 participanți.

Profesorul oferă studiului de caz (Resursa pentru Modulul 3 Activitatea 1.2 Studiu de caz) fiecărui grup

Participanții vor propune un exemplu de intervenție pentru proiectarea adaptării curriculumului specific pentru un caz de TSA cu funcționare ridicată.

Profesorul va rezuma propunerea oferită de toate grupurile.

2. Lucrări plenare 15 min

Profesorul va rezuma toate lucrările din grupuri, subliniind principalele oportunități oferite din procesele incluzive pentru intervenția educațională adresată copilului cu TSA și colegilor săi.

Evaluare: 5 min

Elevii pot scrie un scurt exemplu practic, în care reflectă asupra adaptării curriculumului la cazul descris.

Modulul 4: Familia și Tulburarea de Spectru Autist

Jasmina Stošić, Ana Wagner-Jakab⁴

Introducere

Modulul 4 prezintă un cadru teoretic de bază care va permite studenților să înțeleagă problemele familiei. Pentru a înțelege și a fi capabili să lucreze cu familiile și să îi consilieze pe membrii acestora, studenții trebuie să cunoască principalele caracteristici despre teoria sistemului familial, stresul în familie, modelul social-ecologic și teoria rezistenței familiale. După aceste cunoștințe generale, acest modul propune studenților subiecte mai specifice, cum ar fi problemele familiilor copiilor cu TSA în ciclul de viață, probleme ale fraților copiilor cu TSA, intervenții care promovează rezistența în familiile copiilor cu TSA, suferință și ajustare și rolul specialiștilor în sprijinirea familiilor. Studenții vor primi, de asemenea, câteva sugestii pentru activitatea lor viitoare și colaborarea cu familiile copiilor cu TSA.

Obiectivele

Obiectivul principal al acestui modul este de a îmbunătăți cunoștințele și înțelegerea elevilor despre funcționarea familiei și problemele cu care se confruntă. În primul rând, studenții trebuie să dezvolte conceptele esențiale legate de funcționarea și dinamica familiei, în special în situații de stres, apoi să învețe despre caracteristicile principale ale unor probleme specifice ale familiilor cu copii cu TSA. În sfârșit, ei trebuie să învețe câteva sugestii și sfaturi pentru viitoarea lor profesie și colaborarea cu familiile copiilor cu TSA.

La sfârșitul activităților propuse pentru acest modul, studenții vor putea:

Rezultatul învățării 1

- Defini teoria sistemului familial

Rezultatul învățării 2

- Distinge factorii de stres normativi și non-normativi
- Distinge stresul acut și cronic
- Defini modalitățile posibile în care factorii de stres afectează cuplurile
- Discuta despre un set unic de factori de stres cu care se confruntă familiile copiilor cu autism

Rezultatul învățării 3

- Defini teoria rezistenței familiei
- Identifica specificul rezistenței în familia unui copil cu TSA
- Distinge factorii de protecție și de risc

Rezultatul învățării 4

- Defini modelul social-ecologic
- Descrie straturile modelului ecologic al lui Bronfenbrenner
- Identifica problemele familiilor copiilor cu TSA în ciclul de viață
- Identifica unele probleme ale fraților copiilor cu TSA

⁴ Universitatea din Zagreb, Croatia

- Discuta intervențiile care promovează rezistența în familiile copiilor cu TSA

Rezultatul învățării 5

- Identifica importanța procesului de suferință în familiile copiilor cu TSA
- Descrie etapele suferinței / ajustării familiilor copiilor cu TSA
- Discuta despre rolul profesioniștilor care sprijină familiile cu TSA în procesul de suferință / ajustare

Rezultatul învățării 6

- Identificarea diferitelor modele de sprijin familial
- Înțelege diferența dintre pregătirea părinților și educația părinților

O schemă de lucru

Rezultatul învățării	Conținut	Etape/activități	Timp alocat	Resurse/mijloace	Comentarii
1. Teoria sistemului familiei: a.) Definirea teoriei sistemului familiei	Subsisteme din cadrul unui sistem de familie Alianțe din cadrul sistemului familiei	Activitate: Arbore genealogic - Lucru individual - fiecare student își va crea propriul arbore genealogic folosind simbolurile genogramei - Discuție în grup mic - Studenții vor fi împărțiți în grupuri și vor împărtăși arborele genealogic și vor discuta despre diferențele dintre subsisteme - Discuții cu întregul grup - discuții despre complexitatea sistemului familial - Lectura - Familia ca sistem – scurtă prezentare power point	60 minute	Exemple de arbore genealogic (Pachet resurse), pagini goale, creioane	

<p>Rezultatul învățării 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Distinge factorii de stres normativi și nenormativi • Distinge stresul acut și cronic • Defini modalitățile posibile în care factorii de stres afectează cuplurile • Discuta despre un set unic de factori de stres cu care se confruntă familiile copiilor cu autism 	<p>Influențele stresului și diferitelor tipuri de factori de stres asupra dinamicii familiei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lucrări plenare - „joc de asociere” - Lectura - prezentare power point despre factorii de stres din familie - Discuții în întregul grup - participanții disting și clasifică factorii de stres acuti și cronici pe flip-chart în prima parte a activității - Discuții în întregul grup - Discuție plenară despre factorii de stres conectați la copilul cu TSA într-o familie 	<p>60 min</p>	<p>Flipchart, markere cu 4 culori diferite, hârtie post-it în culori</p>	<p>Lecturare, Conversație și reflexivitate</p>
<p>Rezultatul învățării 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirea teoriei rezistenței familiei • Rezistență familială în contextul familiei de copil cu TSA • Factorii de protecție și de risc distinși 	<p>Teoria rezistenței familiale și reziliența familială în contextul familiei de copilul cu TSA și intervențiile de promovare a acestora</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lectura - prezentare power point despre teoria familiei în general - Lectură și discuții în întregul grup - prezentare power point despre un set unic de 	<p>60 min</p>	<p>Flipchart, markere cu 4 culori diferite, hârtie post-it în culori</p>	<p>Lecturare, Conversație și reflexivitate</p>

		<p>factori de stres și rezistența în familiile cu cazuri de TSA</p> <p>- Discuții în întregul grup</p> <p>- Discuție plenară privind măsura în care factorii de risc și protecție pot susține sau slăbi rezistența în fața stresului</p>			
<p>Rezultatul învățării 4</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definierea modelului social-ecologic • Descrierea straturilor modelului ecologic al lui Bronfenbrenner • Discuție despre un set unic de factori de stres cu care se confruntă familiile copiilor cu autism • Identificarea problemelor 	<p>Setul unic de factori de stres cu care se confruntă familiile copiilor cu autism</p> <p>Probleme ale familiilor copiilor cu TSA în ciclul de viață</p> <p>Probleme ale fraților copiilor cu TSA</p>	<p>Activitate: Analiza studiilor de caz - identificarea factorilor de stres specifici</p> <p>- Lucru de grup</p> <p>- Analiza studiului de caz</p> <p>- Discuție în întreg grupul</p> <p>- Prezentarea de studii de caz</p> <p>Activitate: ciclul de viață</p> <p>- Discuție în grupul mic</p>	90 min	Studii de caz imprimare	

<p>famiiliilor copiilor cu TSA în ciclul de viață</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificați unele probleme ale fraților copiilor cu TSA 		<ul style="list-style-type: none"> - fiecare grup are sarcina să discute diferite faze de viață - Discuție grup întreg - compararea diferitelor faze - Lectura - prezentare PowerPoint 			
<p>Rezultatul învățării 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificarea importanței procesului de suferință în familiile copiilor cu TSA • Descrierea etapelor de suferință / ajustarea familiilor copiilor cu TSA • Discuție despre rolul profesioniștilor care sprijină familiile cu TSA în procesul de suferință / ajustare 	<p>Rolul specialiștilor și perspectiva acestora</p> <p>Perspectiva părinților</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lucru de grup - Role play - părinți și specialiști - Lectura - prezentare power point despre procesul de suferință și ajustare 	<p>90 min</p>		

Rezultatul vizat al învățării: 1. Definirea teoriei sistemului familial, identificarea subsistemelor și alianțelor, recunoașterea specificului familiilor cu TSA

Activitatea 1: Arbore genealogic

Obiectivele activității:

1. Identificarea subsistemelor din cadrul unui sistem familial
2. Identificarea alianțelor în cadrul sistemului familial

Resurse: exemple de arbori genealogici (pachet resurse), pagini goale, creioane

Durata activității: 60 minute

Etapele activităților:

- Lucru individual
- fiecare student va primi un exemplu de arbore genealogic (pachet de resurse)
- simbolurile genogramei vor fi explicate
- fiecare student își va crea arborele genealogic folosind simbolurile genogramei
- fiecare student va marca apoi subsistemele care există între membrii familiei și va conecta membrii fiecărui subsistem cu linii diferite (pachet de resurse)

Exemplu:

În această familie există următoarele subsisteme: părinți, frați, parteneri, părinte - copil, femeie, bărbat, frați etc.

- Discuție în grup mic
- studenții vor fi împărțiți în grupuri și își vor împărtăși arborele genealogic și vor discuta despre diferențele dintre subsisteme
- Discuții cu întregul grup
- discuții despre complexitatea sistemului familial
- Lectura
- Familia ca sistem - prezentare scurtă power point
- Discuții cu întregul grup
- ținând cont de discuțiile despre teoria sistemului familial cu studenții despre un copil cu TSA
- ce aduce sistemul familial?

Rezultatul vizat al învățării: 2. Influențele stresului și diferite tipuri de stres asupra dinamicii familiale / stării civile

Activitatea 2: Brainstorming asupra factorilor de stres familial

Obiectivele activității:

1. Să provoace studenții să asocieze subiectul principal cu experiențele lor prin identificarea factorilor de stres.
2. Învățarea studenților despre diferiți factori de stres și influența lor asupra familiei și în special asupra relației conjugale / de parteneriat.

3. Încurajarea studenților să practice utilizarea informațiilor din prelegeri și să le lege cu experiența / asociațiile proprii.
4. Participanții disting și clasifică factorii de stres acuti și cronici
5. Conectarea informațiilor despre stres în familie cu situația concretă a familiilor de copii cu TSA, principalul subiect al întregului curs
6. Înțelegerea și conștientizarea factorilor de stres pe care copilul cu TSA îi poate aduce dinamicii familiei.

Resurse: Flipchart, markere în 4 culori diferite, post-it, prezentare power point

Durata activității: 45 min

Etapale activităților:

1. Lucrări plenare

- Profesorul îi întreabă pe participanți dacă știu să joace „jocul de asociere”. Profesorul oferă un exemplu: „Când spun cuvântul dragoste ce vă vine în minte pentru prima dată?” (De ex. roșu, inimă, sărut).
- Profesorul îi întreabă pe participanți „Când spun stres pentru familie, ce vă vine în minte prima dată?”
- Profesorul scrie răspunsuri pe flip-chart.

2. Lectură

- prezentare power point despre factorii de stres din familie

3. Discuții cu întregul grup

- participanții disting și clasifică factorii de stres acuti și cronici pe flip-chart în prima parte a activității
- profesorul îi notează cu două culori diferite pe flipchart

4. Discuții cu întregul grup

- Discuție plenară despre factorii de stres conectați la copilul cu TSA într-o familie
- Pe baza etapelor anterioare ale activității, identificarea factorilor de stres specifici autismului
- Profesorul scrie factori de stres pe flip-chart

Rezultatul vizat al învățării: 3. Capacitatea de a defini teoria rezistenței familiale, descrierea rezistenței familiale în contextul familiei de copil cu TSA și distingerea factorilor de risc și de protecție

Activitatea 3: Rezistența familiilor cu TSA

Obiectivele activității:

1. Definirea rezistenței familiei
2. Distingerea factorilor de protecție și de risc
3. Discutarea contextului familiilor cu copii cu TSA (discuție în plen)
4. A afla mai multe despre contextul familiilor cu copii cu TSA (lectură / prezentare)

5. Identificarea riscurilor familiale și a factorilor de protecție și rolul acestora în consolidarea sau slăbirea familiei care se confruntă cu stresul
6. Identificarea unor intervenții ale experților menite să promoveze rezistența familiilor cu copii cu TSA

Resurse: Prezentare power point, flipchart, markere, post-it

Durata activității: În total 45 min

Etapele activităților:

1. Prelegere

- prezentare power point despre teoria rezistenței familiei în general

2. Prelegeri și discuții în întregul grup

- prezentare power point despre un set unic de factori de stres și rezistență familială legată de familiile cu TSA

3. Discuții în întregul grup

- Discuție plenară despre cum factorii de risc și de protecție pot susține sau slăbi rezistența în fața factorilor de stres.

- Profesorul poate folosi flip-chart cu factorii de stres familiari asociați copilului cu TSA din activitatea 2.4 și nota factorii de risc și de protecție care influențează rezistența familiei.

- Discuție plenară privind eventualele intervenții de promovare a rezistenței familiilor cu copii cu TSA, iar profesorul le notează pe flip-chart.

Rezultatul vizat al învățării: 4. Modelul socio-ecologic, set de factori de stres unici familiilor cu TSA și aparițiile lor în ciclul de viață; factorii de stres ai fraților

Activitatea 4.1: Analiza studiilor de caz - identificarea factorilor de stres specifici

Obiectivele activității:

- Identificarea și explicarea setului unic de factori de stres cu care se confruntă familiile copiilor cu autism
- Identificarea problemelor legate de familiile copiilor cu TSA în ciclul de viață
- Identificarea unor probleme ale fraților copiilor cu TSA

Resurse: studii de caz tipărite

Durata activității: 60 min

Etapele activității:

1) Lucrul în grup

- Fiecare grup primește un studiu de caz (studiile de caz sunt în căsuțele de mai jos).

- Printr-o discuție pe grupul mic ar trebui să se analizeze studiile de caz folosind întrebările de mai jos pentru fiecare studiu de caz.

Centru comercial

Mama intră în centrul comercial cu un fiu cu TSA și fiica sănătoasă de 8 ani. Fiul are 4 ani, nu vorbește și are dificultăți senzoriale. Ei trebuie să cumpere pantofi pentru copil.

Ce poate fi stresant pentru un copil cu TSA în această situație?

Ce poate fi stresant pentru mamă?

Ce poate fi stresant pentru fiica sănătoasă?

Care sunt factorii de stres normativi și nenormativi pentru persoanele aflate în această situație?

Autobuz

Bunica, mama și o fiică de 15 ani cu TSA intră într-un autobuz. Fiica vorbește tare folosind niște cuvinte urâte.

Ce poate fi stresant pentru o fată cu TSA în această situație?

Ce poate fi stresant pentru mamă?

Ce poate fi stresant pentru bunică?

Care sunt factorii de stres normativi și non-normativi pentru persoanele aflate în această situație?

Dentist

Tatăl și un fiu în vârstă de 4 ani cu TSA se află în sala de așteptare la medicul stomatolog. Copilul are un dinte cariat. Medicul stomatolog îi invită în cabinet, copilul aruncă pe jos o bomboană și țipă. Medicul aduce o jucărie și încearcă să înveselească copilul. Copilul încearcă să-l lovească.

Ce poate fi stresant pentru un băiat cu TSA în această situație?

Ce poate fi stresant pentru tată?

Ce poate fi stresant pentru dentist?

Care sunt factorii de stres normativi și non-normativi pentru persoanele aflate în această situație?

Petrecere aniversară

O familie (mamă, tată, fiică sănătoasă de 12 ani, fiu în vârstă de 7 ani cu TSA) vine la petrecerea de naștere a verișoarei. Camera este decorată, copiii aleargă în jur, cântecele de copii pot fi auzite din difuzoare.

Adulții vorbesc și râd tare. Fiul cu TSA are ticuri și își astupă urechile balansându-și trupul înainte și înapoi.

Ce poate fi stresant pentru un băiat cu TSA în această situație?

Ce poate fi stresant pentru tată?

Ce poate fi stresant pentru mamă?
Ce poate fi stresant pentru fiica sănătoasă?
Care sunt factorii de stres normativi și non-normativi pentru persoanele aflate în această situație?

2) Discuție cu întreg grupul

- fiecare grup selectează un reprezentant
- fiecare reprezentant prezintă un studiu de caz și concluziile care au fost făcute în cadrul grupului
- discuții și concluzii

Activitatea 4.2: Ciclu de viață

Obiectivele activității:

- Identificați problemele familiilor copiilor cu TSA în ciclul de viață

Etapele activității:

1) Discuție în grup mic

- fiecare grup are sarcina de a discuta despre diferite etape de viață (etapa preșcolară, școlar, adult tânăr, adult în vârstă) dintr-o familie cu copil cu TSA și răspunde la următoarele întrebări:

- Cu ce provocări trebuie să se confrunte familiile în această fază de viață particulară?
- Care sunt nevoile familiei în respectiva fază de viață?
- Ce fel de sprijin profesional are nevoie familia în acea fază de viață?

2) Discuție cu întreg grupul

- compararea diferitelor faze, adăugând răspunsuri

3) Prelegere

- prezentare power point despre problemele familiilor de copii cu TSA în ciclul de viață și intervenții care promovează rezistența în familiile copiilor cu TSA.

Rezultatul vizat al învățării: 5. Rolul profesioniștilor și perspectiva părinților

Activitatea 5: Joc de rol în grup mic

Obiectivele activității:

- identificarea rolului profesioniștilor și perspectiva lor
- explicarea perspectivei părinților

Etapele activității:

1. Lucru în grup

- studenții sunt împărțiți în grupuri de 3 - 5 membrii
- din fiecare grup sunt selectați doi studenți, iar aceștia primesc roluri:

Primul rol: profesionist

Al doilea rol: părinte

- restul grupului sunt observatori
- grupul de „profesioniști” și grupul de „părinți” primesc instrucțiuni verbale separate de la lectori.
- „Profesioniștii” primesc instrucțiuni suplimentare pe hârtie.

Instrucțiuni pentru „profesioniști”:

Se pot crea diferite scenarii, de exemplu:

Am efectuat evaluarea ADOS, iar copilul dvs. a atins criterii pentru tulburarea de spectru autist. El se află într-un interval mediu al spectrului.

Instrucțiuni pentru „părintele”:

Copilul dvs. s-a aflat în procesul de evaluare. Specialistul care a evaluat copilul dvs. vă invită să vă oferiți feedback-ul.

- profesioniștii și părinții din fiecare grup sunt rugați apoi să joace rolul scenariului ținând cont de instrucțiunile primite
- observatorii primesc instrucțiuni de a urmări cu atenție situația și de a răspunde la întrebări despre aceasta

Instrucțiuni pentru observatori:

Observați scenariul și răspundeți la următoarele întrebări:

Cum comunică profesionistul diagnosticul părintelui?

Care este reacția părinților?

Cum poate fi conectată această reacție la sentimentele lor?

Cum reacționează profesionistul față de părinți?

Cum pot fi conectate aceste reacții la sentimentele profesionistului?

2. Prelegere

- prezentare power point despre procesul de suferință și ajustare

Modulul 5: Advocacy pentru persoanele cu TSA

Ioana Dârjan, Mihai Predescu⁵

Introducere

Modulul 5 prezintă importanța și necesitatea de a oferi sprijin persoanelor cu tulburări mentale, în general, și specificul acestui proces pentru persoanele din spectrul autist.

Obiectivul principal al acestui modul este de a stimula interesul studenților pentru implicarea lor în acțiunile de advocacy pentru persoanele cu TSA (sprijinire, promovarea intereselor, promovarea "vocii" persoanelor cu TSA, a opiniilor, perspectivelor și politicilor lor).

În acest modul, profesorul va prezenta mai multe concepte-cheie, cum ar fi prejudecăți, stereotip, stigmat și discriminare și va explica dezvoltarea mișcărilor de emancipare și advocacy.

Profesorul va prezenta principalele grupuri de advocacy, motivația, interesele și acțiunile lor. De asemenea, profesorii vor discuta despre impactul acțiunilor de advocacy asupra incluziunii sociale, asupra abordărilor și procedurilor educaționale și terapeutice.

În cele din urmă, profesorul va prezenta unele bariere în advocacy și va stimula studenții să identifice soluții pentru depășirea acestora.

Obiectivele modului

Principalele obiective ale acestui modul sunt:

7. Înțelegerea, definirea și clarificarea conceptelor cheie precum prejudecățile, stereotipia, stigmatul și discriminarea și relațiile dintre acestea;
8. Identificarea forțelor, motivelor și resorturilor principale ale paradigmei emancipatoare și a principiilor sale;
9. Înțelegerea importanței și a impactului acțiunilor de advocacy asupra politicilor, agențiilor, integrării, discriminării etc. și asupra bună-stării persoanelor cu TSA și a familiilor lor;
10. Înțelegerea raționamentelor pentru măsuri și acțiuni de advocacy;
11. Dezvoltarea și dobândirea competențelor necesare pentru promovarea, susținerea și dezvoltarea acțiunilor și măsurilor de advocacy.

⁵ Universitatea de Vest din Timisoara, Clinica Universitara de Terapii si Consiliere Psihopedagogica

O schemă de lucru

Rezultat de învățare	Conținut	Pași/activități	Timp alocat	Resurse/mijloace	Comentarii
Capacitate de a distinge între concepte-cheie: stigmatizare, prejudecăți, stereotip, discriminare	Activitatea 5.1: discriminare - definiții proprii, grupuri discriminate, contexte și măsuri discriminatorii	<i>Activitate de grup:</i> Dezvoltarea definițiilor proprii privind discriminarea - 30 min Activități în plen: Împărtășirea definițiilor și opiniilor proprii grupurilor, în comparație cu definițiile acreditate / științifice și găsirea de asemănări și discrepanțe între ele - 30 de minute	1 h	Flipchart, markere, carduri, cărți, internet	Reflexie, conversație și reflexivitate
Capacitatea de a înțelege conceptele cheie și relațiile dintre acestea	Activitatea 5.2: Înțelegerea conceptelor cheie aferente și relațiile dintre acestea	<i>Activitatea 5.2</i> <i>Activitate de grup</i> Investigarea și discutarea discriminării drepte și nedrepte (5.2.a) ȘI/SAU egalitate și echitate – 30 minute (5.2.b) Activități în plen: Împărtășirea percepțiilor și opiniilor grupurilor, compararea concluziilor și găsirea de asemănări și discrepanțe între acestea - 30 de minute.	1 h	Carduri cu diferite etichete, filme scurte	Reflexie, empatie, auto-dezvăluire
Capacitatea de a înțelege conceptele-cheie conexe (stigmat, prejudecăți, stereotip) și relațiile dintre ele	Activitatea 5.3.a: Observarea și identificarea actelor de stigmatizare, atitudini și conduite prejudiciabile și abordare stereotipă - formele și impactul	Activitatea 5.3.a: Observarea și identificarea actelor de stigmatizare, atitudini și conduite prejudiciabile și abordare stereotipă - formele și impactul acestora asupra persoanelor Activități în plen: 20 de minute <i>Activitate de grup:</i> identificarea cuvintelor, atitudinilor, reacțiilor care reprezintă acte de stigmatizare, gândire și acțiune prejudiciabilă, formarea de prototip - 30 de minute Activități în plen:	80 minute	Articole științifice (ex., Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului, (1789, p.1)	

	acestora asupra persoanelor	Împărtășirea rezultatelor și opiniilor grupurilor, compararea concluziilor și găsirea atitudinilor și aprobărilor adecvate pentru grupurile speciale - 30 de minute			
	Activitatea 5.3.b: Simțirea stigmatizării și atitudinilor stereotipizate	<i>Lucru în grup</i> Rolul de joc: Cum se simte să fii stigmatizat / introdus într-„o cutie” - 75 de minute Activități în plen: Împărtășirea concluziilor și opiniilor grupurilor, compararea concluziilor și găsirea atitudinilor și reacțiilor adecvate atunci când suntem supuși sau suntem martorii unei reacții / situații stigmatizante - durata variază în funcție de numărul de grupuri - 60 - 115 minute.	135-190 minute		
Capacitatea de a identifica drepturile fundamentale și specifice ale persoanelor cu dizabilități și motivele de sprijin	Activitatea 5.4.a: Care sunt drepturile persoanelor cu dizabilități?	<i>Activitate de grup</i> Drepturile fundamentale și specifice ale persoanelor cu dizabilități - 30 de minute Activități în plen: Împărtășirea opiniilor și perspectivelor grupurilor cu privire la necesitatea și relevanța drepturilor persoanelor cu dizabilități - 30 de minute.	1 h		Dezbateri
	Activitatea 5.4.b: Ce reprezintă susținerea? Cine susține, pentru cine și de ce?	<i>Activitate de grup</i> Susținerea – ce este, cine o realizează, de ce? - 30 minute Activități în plen: Împărtășirea rezultatelor grupurilor și generarea unui raport final, comun (tab. 5.4.b ar putea fi utilizat pentru acest raport final) - 30 de minute.	1 h		
Capacitatea de a identifica impactul susținerii	Activitatea 5.5: Identificarea măsurilor	<i>Activitate de grup</i>	75 minute		

în serviciile de sănătate mintală	impuse vs. măsurile de intervenție selectate	Identificarea problemelor, oportunităților și barierelor și soluții pentru sprijinul pentru servicii și produse de sănătate mentală - 30 de minute Activități în plen (45 minute)			
Capacitatea de a identifica impactul susținerii în educație	Activitate 5.6: Identificarea problemelor întâmpinate în contextele educaționale, nevoile speciale care trebuie abordate și soluțiile posibile	Activitate de grup Explorarea studiului de caz - 30 min Activități în plen (90 minute)	120 minute		
Capacitatea de a identifica barierele și de a găsi soluții pentru sprijin	Activitatea 5.7: Găsirea de soluții pentru bariere în susținere	<i>Activitate de grup</i> Cercetarea unui tip de barieră în susținere și propunerea unor soluții posibile - 30 de minute Activități în plen: Împărtășirea opiniei și soluțiilor fiecărui grup și realizarea unei liste comune și finale a soluțiilor propuse - 30 de minute.	1 h		
Capacitatea de a planifica, dezvolta și implementa o campanie de susținere	Activitatea 5.8: Haideți să susținem!	<i>Activitate de grup</i> Dezvoltarea unei campanii de susținere - 30 de minute Activități în plen: Împărtășirea ideilor și obținerea de suport! - 30 minute.	1 h		

Discriminare și concepte conexe

Profesorul / instructorul introduce și definește conceptul de advocacy, în general, și advocacy pentru persoanele cu tulburări mentale.

După prezentarea obiectivelor modulului, profesorul / instructorul propune activități practice, care să ajute la introducerea și înțelegerea conceptelor cheie legate de advocacy: discriminare, stigmat-prejudecată-stereotip, egalitate vs. echitate.

Profesorul / instructorul ar putea folosi unele dintre următoarele activități sugerate sau și-ar putea crea și utiliza propriile activități, conform modelului propus.

Activitatea 5.1: Discriminare - definiții proprii, grupuri discriminate, contexte și măsuri discriminatorii

Obiectivele activității:

1. Identificarea semnificațiilor personale ale discriminării.
2. Identificarea principalelor criterii utilizate pentru discriminare în populația generală și grupurile afectate.
3. Identificarea contextelor și acțiunilor discriminatorii.

Resurse: Acces la internet, cărți, flipchart, markere, studii de caz

Strategie: *Activitate de grup și activitate plenară*

Durata activității: Un total de 75 de minute, 45 de minute în lucru în grup și 30 de minute de lucru plenar

Etapele activităților:

Activitate de grup

Dezvoltarea definițiilor proprii privind discriminarea, compararea definițiilor proprii cu cele găsite pe internet / cărți și identificarea principalelor criterii discriminatorii, contexte și acțiuni - 30 de minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3 sau 4.
2. Profesorul prezintă și explică cerința.
3. Profesorul solicită fiecărui grup să discute și să investigheze resursele disponibile în colaborare și să genereze, ca grup, o definiție a discriminării - 15 minute.
4. Fiecare grup enumeră ce consideră că sunt criterii utilizate pentru discriminare, contexte și persoane / grupuri de persoane afectate. Oferă un exemplu real pentru persoanele din spectrul autist - 30 de minute.

Activități în plen:

Împărtășirea propriilor definiții și opinii ale grupurilor, în comparație cu definițiile acreditate / științifice și găsirea de asemănări și discrepanțe între acestea - 30 de minute.

1. Profesorul invită fiecare grup să împărtășească propria definiție și opinie în grupul mai mare.
2. Profesorul încurajează participanții să discute și să găsească asemănări și discrepanțe între contribuțiile grupurilor.
3. Profesorul prezintă definiții și opinii oficiale despre discriminare, criterii discriminatorii, grupuri discriminate, contexte discriminatorii și acțiuni.
4. Profesorul îi ajută pe participanți să compare și să identifice asemănările și discrepanțele și să formuleze o definiție finală, de comun acord, a discriminării și să completeze liste de criterii, contexte și acțiuni discriminatorii.

Activitatea 5.2: Înțelegerea conceptelor cheie și a relațiilor dintre ele

Obiectivele activităților 5.2.a și 5.2.b:

1. Analiza distincțiilor dintre discriminarea dreaptă și nedreaptă SAU / ȘI egalitate și echitate
2. Dezbateră despre argumente pro și contra pentru discriminare dreaptă / nedreaptă SAU / ȘI egalitate și echitate
3. Identificarea și practicarea atitudinilor și comportamentelor corecte față de diferite grupuri minoritare.

Resurse: acces la internet, manuale, flipchart, markere, studii de caz

Strategie: *Lucru în grup și activități în plen*

Durata activității: în total 60 de minute pentru fiecare activitate (5.2.a, 5.2.b), 30 de minute de lucru în grup și 30 de minute de activități în plen

Etapele activităților:

Activitatea 5.2.a

Lucru în grup

Investigarea și discutarea discriminării drepte și nedrepte SAU / ȘI egalitate și echitate - 30 de minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3 sau 4.
2. Profesorul prezintă și explică cerința și oferă manuale (Resursa 5.2.a / 5.2.b).
3. Profesorul solicită fiecărui grup să discute și să investigheze implicațiile și efectele discriminării drepte / nedrepte SAU / ȘI egalitate și echitate - 15 minute.
4. Fiecare grup creează o listă cu argumente pro și contra pentru discriminare dreaptă / nedreaptă SAU / ȘI egalitate și echitate. Ilustrare printr-un exemplu.– 15 minute.

Activități în plen:

Împărtășirea percepțiilor și opiniilor grupurilor, compararea concluziilor și găsirea de asemănări și discrepanțe între acestea - 30 de minute.

1. Profesorul invită fiecare grup să-și împărtășească propriile perspective și opinii în grupul mai mare.
2. Profesorul încurajează participanții să discute și să identifice asemănări și discrepanțe între contribuțiile grupurilor.

Resurse pentru activitate:

Resursă pentru Activitatea 5.2.a:

Când este discriminarea greșită moral? Relevanța și circumstanțele

(1) Un producător de lenjerie tip bikini caută modele care să-i prezinte noua colecție. Candidatul A este respins pentru că este bărbat. Probabil, nimeni nu ar spune că producătorul a discriminat candidatul A, deși „sexul” este una dintre trăsăturile de pe listă. Cel mai probabil, ar susține că „a fi femeie” este o calificare de bază pentru acest loc de muncă și, prin urmare, a nu angaja candidatul A reprezintă un fapt legitim.

(2) Un mic start-up pe Internet caută un nou designer web. Solicitantul B este respins pentru că este o femeie tânără care tocmai s-a căsătorit. În acest caz, mulți ar spune că angajatorul discriminează candidatul B, subliniind faptul că „sexul” este o trăsătură pe listă. Angajatorul ar putea să considere că probabilitatea ca B să rămână însărcinată este relativ mare. Datorită faptului că societatea respectivă este o întreprindere mică, „a nu provoca anumite costuri suplimentare, de ex. prin sarcină” reprezintă, de asemenea, o calificare de bază.

(3) O companie de transport caută un șofer nou de camion. Candidatul C este respins deoarece este protestant. Din nou, mulți ar spune că angajatorul discriminează candidatul C, referindu-se la faptul că „credințele religioase” reprezintă o trăsătură a listei. Angajatorul susține că urăște pur și simplu protestanții și, prin urmare, nu dorește ca vreunul dintre ei să lucreze în compania sa.

(Heinrichs, 2012, pag. 106)

Utilizați de-asemenea:

Resurse de internet

Studii de caz reale furnizate de participanți

Heinrichs, B. (2012). Ce reprezintă discriminarea și când este moral greșită, în *Jahrbuch für Wissenschaft und Ethik*, accesat în 10.08.2018 la

https://www.researchgate.net/publication/236633286_What_Is_Discrimination_and_When_Is_It_Morally_Wrong

<https://www.advocacyforinclusion.com/copy-of-video-01-introduction>

Resurse pentru Activitatea 5.2.b:

equality **equity**

Equality = SAMENESS **Equity = FAIRNESS**

Equality is about **SAMENESS**, it promotes fairness and justice by giving everyone the same thing. **EQUITY** is about **FAIRNESS**, it's about making sure people get access to the same opportunities.

BUT it can **only work IF every-one starts from the SAME place**, in this example equality only works if everyone is the same height. Sometimes our differences and/or history, can create barriers to participation, so we must **FIRST ensure EQUITY** before we can enjoy equality.

EQUALITY VERSUS EQUITY

In the first image, it is assumed that everyone will benefit from the same supports. They are being treated equally.

In the second image, individuals are given different supports to make it possible for them to have equal access to the game. They are being treated equitably.

In the third image, all three can see the game without any supports or accommodations because the cause of the inequity was addressed. The systemic barrier has been removed.

Definițiile egalității

Dreptul diferitelor grupuri de persoane de a avea o poziție socială similară și de a primi același tratament

O situație în care bărbații și femeile, oamenii de rase, religii diferite etc. sunt tratați în mod corect și beneficiază de aceleași oportunități

Definițiile echității

Echitatea reprezintă calitatea de a fi corect și rezonabil într-un mod care oferă un tratament egal tuturor.

FORMAL situația în care toată lumea este tratată în mod corect și egal, calitatea de a fi corect și imparțial.

Stigmat, prejudecăți și stereotip

Activitatea 5.3: Înțelegerea conceptelor cheie (stigmat, prejudecăți, stereotip) și relațiile dintre acestea

Obiectivele activităților 5.3:

1. Înțelegerea a ceea ce înseamnă stigmatul, prejudecățile, stereotipul și modul în care acestea se raportează între ele.
2. Înțelegerea distorsiunii cognitive principale (suprageralizării) și emoții (frică, furie etc.) care alimentează aceste atitudini și reacții.
3. Identificarea și practicarea atitudinilor și comportamentelor corecte față de diferite grupuri minoritare (empatie, corectitudine, respect, acceptare etc.).

Resurse: acces la internet, manuale, flipchart, markere, studii de caz

Strategie: *Lucru în grup și activități în plen*

Durata activității: în total 80 de minute pentru fiecare activitate, 30 de minute de lucru în grup și 30 de minute de lucru plinar

Etapele activităților:

Activitatea 5.3.a: Observarea și identificarea actelor de stigmatizare, atitudini și conduite prejudiciabile și abordare stereotipă - formele și impactul acestora asupra oamenilor

Activități în plen:

După introducerea conceptelor de stigmat, prejudecăți și stereotip, profesorul / instructorul indică scurte videoclipuri cu privire la aceste concepte. Acestea sunt urmărite de întregul grup - 20 de minute

ACTIVITATE ALTERNATIVĂ: profesorul / instructorul oferă diferite filme fiecărui grup pentru a investiga separat în grup

Lucru în grup

Identificarea cuvintelor, atitudinilor, reacțiilor care reprezintă acte de stigmatizare, gândire și acțiune prejudiciabilă, prototipare - 30 de minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3 sau 4.
2. Profesorul prezintă și explică solicitările.
3. Fiecare grup va extrage din filme exemple de stigmatizare, gândire prejudiciabilă și acțiune, prototipare.

4. Profesorul solicită fiecărui grup să discute și să investigheze implicațiile și efectele stigmatizării, prejudecăților și stereotipului la niveluri individuale și de grup. - 15 minute.
5. Fiecare grup pregătește un raport pentru a fi prezentat în grupul mai mare. Se poate utiliza următorul tabel - 15 minute.

Tabel: Semne și efecte de stigmatizare, prejudecată și stereotip

	Cuvinte/etichetă	Atitudini	Comportamente	Impact asupra persoanei/grupului
Stigmat				
Prejudecată				
Stereotip				

Activități în plen:

Împărtășirea rezultatelor și opiniilor grupurilor, compararea concluziilor și identificarea atitudinilor și aprobărilor adecvate pentru grupurile speciale - 30 de minute.

1. Profesorul invită fiecare grup să-și împărtășească propriile perspective și opinii în grupul mai mare.
2. Profesorul încurajează participanții să discute și să identifice asemănări și discrepanțe între contribuțiile grupurilor.

Resurse pentru Activitatea 5.3.a:

1. Filme scurte despre stigmatizare și efectele acesteia

<https://www.youtube.com/watch?v=w4208MaGYi0>

<https://www.youtube.com/watch?v=Wv49RFo1ckQ>

stereotipuri europene

<https://www.youtube.com/watch?v=6dZQ-G7b8nY>

băieți contra fete

<https://www.youtube.com/watch?v=aTvGSstKd5Y>

Materiale

Mituri comune și stereotipuri despre dizabilitate

MIT: O persoană cu dizabilitate este bolnavă sau este ceva în neregulă cu ea.

REALITATE: Dezabilitatea reprezintă o parte naturală a experienței umane și nu este același lucru cu a fi bolnav. Persoanele cu dizabilități au diferite grade de nevoi și sunt uneori bolnavi, la fel cum și persoanele fără dizabilități sunt uneori bolnave. Confundarea unei dizabilități cu o boală nu numai că nu răspunde nevoilor unei persoane, ci perpetuează un stereotip negativ și o presupunere că persoana poate și trebuie vindecată.

MIT: Persoanele cu dizabilități au o calitate slabă a vieții.

REALITATE: Acesta este unul dintre cele mai frecvente și dăunătoare stereotipuri, deoarece descurajează interacțiunile sociale și dezvoltarea relațiilor mature. Persoanele cu dizabilități au nevoi la fel ca cele care nu au și depun eforturi pentru un grad ridicat de calitate a vieții ca și alte persoane. Societatea îngreunează traiul persoanelor cu dizabilități, prin construirea de școli, teatre, case, autobuze inaccesibile, etc. Atitudinea că dizabilitatea este un lucru rău și că aceasta presupune o calitate a vieții slabe este adesea privită ca fiind mai invalidantă decât dizabilitatea în sine.

MIT: Persoanele cu dizabilități sunt inspiraționale, brave și curajoase pentru că reușesc să trăiască cu handicapul lor.

REALITATE: O persoană cu dizabilitate pur și simplu desfășoară activități normale de viață atunci când se deplasează la muncă, merge la cumpărături, își plătește facturile sau concurează în evenimente atletice. Accesul la servicii comunitare de lungă durată, precum îngrijirea însoțitorilor, accesul la clădiri, transportul public, trotuarele, etc., accesul la asistență medicală de calitate și echipamentele necesare le permit să ducă o viață la fel ca persoanele fără dizabilități.

MIT: Persoanele cu dizabilități au întotdeauna nevoie de dispozitive sau servicii de asistență scumpe și de înaltă tehnologie.

REALITATE: Dispozitivele simple și ieftine sunt de cele mai multe ori cele esențiale în a ajuta persoanele cu dizabilități să trăiască independent. Dispozitivele de asistență pot fi la fel de accesibile ca o ustensilă pentru mâncare sau o curea cu scai.

MIT: Persoanele cu dizabilități severe trebuie să trăiască în centre de îngrijire medicală sau în spitale de reabilitare sau sub supraveghere constantă pentru a nu se răni singuri.

REALITATE: Din păcate, acest mit a creat un sistem de îngrijire de lungă durată în țara noastră, care se bazează pe instituții, cum ar fi căminele de îngrijire și alte facilități. Chiar și cei cu cele mai grave dizabilități ar putea trăi în propria lor casă, având un serviciu adecvat bazat pe comunitate și, cel puțin, ar trebui să li se ofere această opțiune.

Sursa: Centrul de acces pentru viață independentă, Dayton, Ohio, SAD

<https://hupt.hr/engleski/what-are-paraplegia-and-quadruplegia/common-myths-and-stereotypes-about-disability/>

i-Persoanele cu dizabilități merită milă:

Dizabilitatea este văzută de multe persoane ca o tragedie personală, astfel că persoanele cu dizabilități merită milă. Persoanele cu dizabilități sunt adesea privite ca figuri tragice pentru care societatea ar trebui să aibă milă. Potrivit acesteia, povara dizabilității este fără sfârșit; viața cu o persoană cu dizabilități este o viață de întristare și agonie constantă, iar cei fără dizabilități se află sub o obligație continuă de a-i ajuta pe cei cu dizabilități. Persoanele cu dizabilități și familiile lor sunt cele mai perfecte ținte de caritate, iar rolul lor este acela de a inspira bunăvoință în ceilalți, de a trezi sentimente de bunătate și generozitate. Din păcate, spre deosebire de ceea ce ar putea crede mulți, dizabilitatea nu înseamnă o calitate slabă a vieții, adesea atitudinile negative ale societății și lipsa de accesibilitate în cadrul comunității reprezintă adevărata tragedie.

ii-Persoanele cu dizabilități nu pot duce o viață productivă și cu împlinire:

Conform acestui stereotip, se presupune că persoanele cu dizabilități nu pot avea o „calitate a vieții” bună. Acesta promovează presupunerea că persoanele cu dizabilități nu vor putea avea o familie, obține un loc de muncă bun sau asuma responsabilități. Atenția rămâne în permanență pe deprecierea persoanei, mai degrabă decât pe abilitățile persoanei.

Persoanele cu dizabilități sunt capabile să participe pe deplin la viața comunității la fel ca și persoanele fără dizabilități. Provocarea este să se concentreze pe abilitățile lor și nu pe limitările lor.

iii-Persoanele cu dizabilități sunt bolnave și suferă constant:

Multe persoane consideră că cei cu dizabilități se află într-o constantă agonie și durere. Aceste persoane văd dizabilitatea ca pe o boală care trebuie rezolvată, o anormalitate care trebuie corectată sau vindecată. Trebuie menționat însă că persoanele cu dizabilități sunt ca persoanele fără dizabilități, se îmbolnăvesc ocazional sau uneori pot suferi.

iv-Persoanele cu dizabilități depind de scaunul cu roțile:

Mulți oameni încă presupun că scaunul cu roțile este o sursă de viață pentru persoanele cu dizabilități, fără de care nu pot trăi o viață împlinitoare.

Din păcate, persoanele cu dizabilități nu se consideră ca „depinzând de scaunul cu roțile”. În același mod, o persoană fără dizabilități nu este descrisă ca fiind dependentă de mașina personală, prin urmare, după același raționament, o persoană cu dizabilități nu trebuie să fie văzută ca dependentă de scaunul cu roțile. Un scaun cu roțile, precum un automobil, reprezintă doar o formă de mobilitate care contribuie la independența unei persoane.

v-Persoanele cu dizabilități sunt brave, curajoase, eroice și de model pentru că reușesc să trăiască cu handicapul lor.

Persoanele cu dizabilități sunt adesea înfățișate ca niște super oameni, extrem de curajoși pe măsură ce triumfă asupra adversității.

Acest stereotip pune foarte multă presiune asupra persoanelor cu dizabilități pentru a fi vesele, acceptante și gata să „profite la maximum de starea lor”. Dizabilitatea oferă persoanelor respective șansa de a-și expune virtuți pe care nu știau că le au și să le demonstreze celorlalți răbdare și curaj. George Covington, un scriitor orb, a spus asta; „Am fost văzuți ca inspiraționali, iar inspirația se vinde ca prăjiturile calde. Dizabilitatea mea nu este o povară: ba din contră, îmi oferă foarte multă inspirație”. Acest stereotip nu permite persoanelor să aibă emoții complexe și consideră persoanele cu dizabilități ca fiind mai degrabă diferite, decât obișnuite.

vi-Persoanele cu dizabilități sunt neajutorate și dependente.

Acest stereotip tinde să însemne că persoanele cu dizabilități trebuie să aibă milă, deoarece își petrec întreaga viață în dependență și nevoie de ajutorul altor oameni. În mod tradițional, acest stereotip a fost folosit de organizațiile de caritate pentru a strânge fonduri.

vii-Persoanele cu dizabilități sunt de temut:

În mod tradițional, persoanele cu dizabilități au fost întotdeauna asociate cu vrăjitoria. Mulți oameni consideră că handicapul este un semn al răului de temut. Acest lucru explică uneori de ce multă ură, suspiciune și violență sunt asociate cu dizabilitatea. Persoanele cu dizabilități sunt văzute ca o amenințare pentru ceilalți, pentru ei înșiși și pentru comunitatea din care fac parte. Acest lucru este valabil mai ales în cazul persoanelor cu dizabilități mintale. Persoanele cu dizabilități sunt consumate de o ură și furie neîncetată și inevitabilă privind pierderea lor și față de cei care nu sunt asemenea lor. Cei cu dizabilități mintale le lipsește simțul moral care i-ar împiedica să rănească pe ceilalți.

Trebuie menționat că stereotipurile și atitudinile de mai sus au fost sculptate de societatea care continuă să excludă persoanele cu dizabilități de la participarea semnificativă la procesele de dezvoltare ale comunităților respective.

Să încercăm însă să creăm cu toții o societate incluzivă pentru toate persoanele, indiferent de abilitățile și dizabilitățile lor.

Rene Momene Otte

<https://atlas Corps.org/negative-stereotypes-and-attitudes-linked-to-disability/>

A se utiliza de-asemenea:

Resurse de internet

Studii reale de caz furnizate de participanți

Etapele activităților:

Activitatea 5.3.b: Simțirea stigmatizării și atitudinilor stereotip - 135 - 165 minute

Experimentarea stigmatizării și a prejudecăților și simțirea și înțelegerea efectelor acestora asupra persoanelor

Dezvoltarea sentimentelor de empatie, compasiune și promovarea acceptării diversității

Activități în plen:

După introducerea conceptelor de stigmatizare, prejudecată și stereotip, profesorul / formatorul propune o activitate practică care modelează un caz real de stigmatizare. Vă va ajuta să înțelegeți și să trăiți experiența stigmatizării în viața reală.

Lucru în grup

Joc de rol: Cum se simte a fi stigmatizat / introdus într-o „o cutie” - 75 de minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3 sau 4.
2. Fiecare grup primește cărți cu roluri desemnate: *Persoana stigmatizată, Persoana care stigmatizează, Observatorul 1, Observatorul 2*. Rolurile sunt selectate la întâmplare, prin tragerea unei cărți.

3. Fiecare grup va avea atribuit un context (la școală, la locul de muncă, la restaurant, la terenul de joacă, la mall, pe stradă, la un eveniment sportiv / artistic, la un eveniment comunitar etc.) și un criteriu pentru stigmatizare (sex, dizabilitate, vârstă, rasă, trăsături fizice sau psihologice, specific etnic sau cultural, religie, fundal socio-economic, tipul / structura familiei de origine etc.). Aceste variabile sunt, de asemenea, selectate la întâmplare prin extragerea cărților din grămadă.

4. Fiecare grup va dezvolta și realiza un scenariu / script în care *persoana stigmatizată* este atacată de *persoana care stigmatizează*. Observatorul (observatorii) sunt martorii episodului, observă reacțiile personajelor principale și poate rămâne obiectiv, neutru sau poate interveni, la alegerea sa. - 30 de minute (pașii de la 1 la 4).

5. Profesorul solicită fiecărui membru al grupului să-și evalueze și să-și raporteze propriile percepții și experiență de stigmatizare la nivel personal. Ei pot folosi următoarele formulare de raport - 30 de minute.

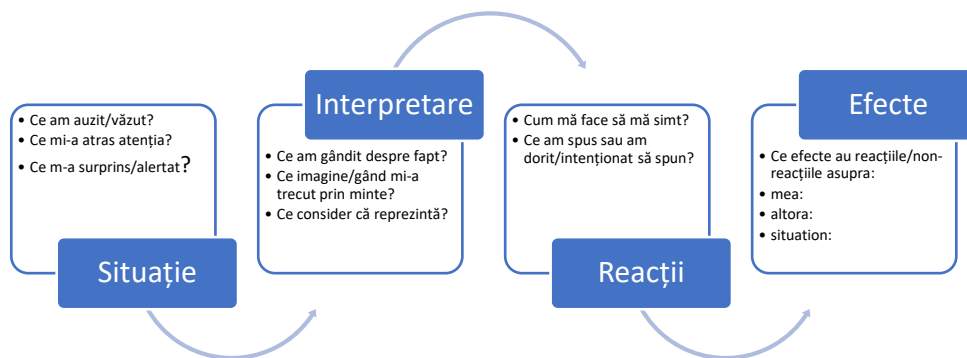

Figura 5.3.b: Experiența subiectivă de stigmatizare

Tabel 5.3.b: Raport final

Actor	Atitudine	Interpretare (doar propriile gânduri)	Reacții emoționale	Reacții comportamentale	Comentarii finale
Persoana stigmatizată					
Persoana care stigmatizează					
Observator 1					
Observator 2					

6. Fiecare grup pregătește un raport pentru a fi prezentat în grupul mai mare. Membrii grupurilor pot utiliza următorul tabel - 15 minute.

Activități în plen:

Împărtășirea concluziilor și opiniilor grupurilor, compararea concluziilor și găsirea atitudinilor și reacțiilor adecvate atunci când sunt supuși sau sunt martorii unei reacții / situații stigmatizante - durata variază în funcție de numărul de grupuri - 60 - 115 minute.

1. Profesorul invită fiecare grup să-și împărtășească propriile perspective și opinii în grupul mai mare (15 minute / grup) - 45-90 minute.
2. Profesorul încurajează participanții să discute și să identifice asemănări și discrepanțe între percepțiile grupurilor și să tragă concluzii finale - 15 minute.

Resurse pentru activitatea 5.3.b:

Folosiți de-asemenea:

Resurse de internet

Studii reale de caz furnizate de participanți

1. Participanții la jocurile de rol

PERSOANA STIGMATIZATĂ	PERSOANA CARE STIGMATIZEAZĂ
OBSERVATOR 1	OBSERVATOR 2

2. Contexte/situații (profesor/instructor/studentii pot propune alte situații posibile)

LA ȘCOALĂ	ÎN SALA DE CLASĂ
LA LOCUL DE JOACĂ	LA RESTAURANT
LA UN EVENIMENT COMUNITAR	LA SERVICI
LA MALL	PE STRADĂ
EVENIMENT SPORTIV	EVENIMENT ARTISTIC
.....

3.

4. Criterii de stigmatizare (profesorul/instructorul/studentii pot propune alte posibile criterii de stigmatizare).

SEX	VÂRSTĂ
RASĂ	DIZABILITATE

ASPECT FIZIC	TRĂIRI PSIHOLOGICE
ETNICITATE	VALORI CULTURALE
RELIGIE	ORIENTARE SEXUALĂ
FUNDAL SOCIO-ECONOMIC	TIP/STRUCTURĂ A FAMILIEI DE ORIGINE
STARE SOCIALĂ	PROFESIE
NIVEL EDUCAȚIONAL

Emancipare și Advocacy

După ce s-a discutat și reflectat asupra temelor cheie, cum ar fi discriminarea, stigmatizarea și prejudecățile, egalitatea versus echitate, profesorul / instructorul îndreaptă atenția către drepturile fundamentale ale omului, politicile și documentele anti-discriminatori, subliniind importanța emancipării și abilitării grupurilor speciale / discriminate.

Activitatea 5.4.a: Care sunt drepturile persoanelor cu dizabilități?

Obiectivele activității:

1. Identificarea drepturilor fundamentale și speciale ale persoanelor cu dizabilități.
2. Creșterea conștientizării și dezvoltarea atitudinilor și conduitelor adecvate față de persoanele cu dizabilități.
3. Promovarea atitudinilor pro-active pentru susținerea și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Resurse: acces la Internet, cărți, manuale, flipchart, markere, studii de caz

Strategie: *Lucru în grup și activități în plen*

Durata activității: În total 60 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 30 de minute de lucru plenar

Etapele activităților:

Lucru în grup

Drepturile fundamentale și specifice ale persoanelor cu dizabilități - 30 de minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3 sau 4.
2. Profesorul prezintă și explică cererea.
3. Profesorul sugerează resursa care trebuie utilizată pentru identificarea drepturilor persoanelor cu dizabilități (filme, manuale, cărți etc.).
4. Fiecare grup folosește resursa sugerată, identifică și enumeră drepturile persoanelor cu dizabilități. - 15 minute
5. În grup, aceste drepturi vor fi discutate în ceea ce privește politicile anti-discriminare, egalitatea de tratament și echitatea, etc. Concluziile vor fi documentate într-un raport - 15 minute

Activități în plen:

Împărtășirea opiniilor și perspectivelor grupurilor cu privire la necesitatea și relevanța drepturilor persoanelor cu dizabilități - 30 de minute.

1. Profesorul invită fiecare grup să-și împărtășească opinia și perspectiva grupului mai mare.
2. Profesorul încurajează participanții să discute și să identifice asemănări și discrepanțe între contribuțiile grupurilor.

Resurse pentru activitatea 5.4.a:

Care sunt drepturile studenților cu dizabilități? Care sunt obligațiile sistemului școlar / educațional, ale profesorilor și ale părinților?

<https://www.advocacyforinclusion.com/copy-of-video-01-introduction>

<https://www.advocacyforinclusion.com/copy-of-video-02-human-right>

Legea privind discriminarea -1991

Actul privind egalitatea 2010

https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/15/pdfs/ukpga_20100015_en.pdf

Legea din 2005 privind discriminarea persoanelor cu handicap

<file:///C:/Users/Lenovo%20V310%20PC1/Documents/ASD/disability%20discrimination%20in%20school.pdf>

Declarația de la Salamanca - 1994

<http://unesdoc.unesco.org/images/0009/000984/098427eo.pdf>

Activitatea 5.4.b: Ce reprezintă advocacy? Cine susține, pentru cine și de ce?

Obiectivele activității:

1. Identificarea principalelor acțiuni de advocacy.
2. Identificarea principalelor grupuri de advocacy, interesele și motivul acestora.

Resurse: acces la Internet, cărți, manuale, flipchart, markere, studii de caz

Strategie: *Lucru în grup și lucru plenar*

Durata activității: În total 60 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 30 de minute de lucrări plenare

Etapetele activităților:

Lucru în grup

Advocacy - ce, cine, de ce? - 30 minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3 sau 4.
2. Profesorul sugerează resursa care trebuie utilizată pentru identificarea drepturilor persoanelor cu dizabilități (filme, manuale, cărți etc.).
3. Fiecare grup folosește resursa sugerată și identifică acțiunile de advocacy, grupurile de advocacy, interesele și motivele lor. - 15 minute
4. Fiecare grup pregătește un raport final al activității, folosind formularul următor (Tabelul 5.4.b) - 15 minute

Tabel 5.4.b: Advocacy dintr-o privire

ADVOCACY	
CE ESTE <i>(acțiuni, măsuri)</i>	
CINE <i>(grupuri de advocacy)</i>	
DE CE <i>(interese, motive)</i>	

Activități în plen:

Împărtășirea rezultatelor grupurilor și generarea unui raport comun final (tabelul 5.4.b ar putea fi utilizat pentru acest raport final) - 30 de minute.

1. Profesorul invită fiecare grup să împărtășească rezultatele și să le compare cu celelalte.
2. Profesorul încurajează participanții să realizeze sinteza raportului grupurilor și să genereze raportul final.

Resurse pentru activitatea 5.4.b

<https://www.advocacyforinclusion.com/copy-of-video-08-suspension-expel>

<http://www.asksource.info/topics/cross-cutting-issues/advocacy-inclusion>

Impactul susținerii pentru furnizorii și serviciile de sănătate mentală

Pentru a introduce relevanța și impactul vocilor consumatorilor și al familiilor acestora, opțiunile și consimțământul acestora pentru servicii medicale și terapeutice, profesorul/instructorul ar putea folosi studii de caz. Studiile de caz selectate ar trebui să prezinte lupta, incertitudinea și chiar disperarea cu care se confruntă odată cu schimbările diagnostice și copleșitoare din viața lor. Prin urmare, decizia de a-și exprima opiniile, părerea și opțiunile cu privire la tratamentele și intervențiile prescrise / sugerate reprezintă un act de advocacy.

Activitatea 5.5: Identificarea măsurilor de intervenție impuse vs. selectate

Obiectivele activității:

1. Identificarea principalelor probleme cu care se confruntă familia după aflarea diagnosticului.
2. Identificarea principalelor dificultăți pentru familie și pentru copil în încorporarea intervențiilor și a tratamentelor prescrise pentru TSA în rutinele din viața de zi cu zi.
3. Analiza distincțiilor dintre opțiunile de intervenție impuse vs. discutate / selectate ale intervențiilor.
4. Exersarea abordării corecte a familiei și a copilului, pentru a-și face vocea auzită.
5. Identificarea măsurilor eficiente de promovare a consumatorilor și a familiei în procesul de selecție a intervenției.

Resurse: Flipchart, markere, studii de caz

Strategie: *Lucru în grup și activități în plen*

Durata activității: Un total de 75 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 45 de minute în cadrul lucrărilor plenare

Etapele activităților:

Lucru în grup

Identificarea problemelor, oportunităților și barierelor și soluțiilor de advocacy pentru servicii de sănătate mentală - 30 de minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 4, prin metoda cubului: fiecare participant aruncă zaruri cu fiecare față de culoare diferită. Toți participanții cu aceeași culoare se reunesc într-un grup.
2. Profesorul oferă fiecărui grup un studiu de caz
(Activitate alternativă: Profesorul solicită fiecărui grup să identifice și să prezinte un studiu de caz, din practica / experiența lor).
3. Profesorul solicită fiecărui grup să citească în colaborare un studiu de caz și să identifice dificultățile, obstacolele cu care se confruntă familia și consumatorii sau oportunitățile de a fi implicat activ în procesul de luare a deciziilor.

4. Profesorul sfătuiește participanții să găsească posibile concluzii, soluții sau sfaturi identificate și împărtășite de consumator și familie.
5. Participanții vor propune cel puțin trei măsuri de advocacy pentru caz.
6. Participanții vor introduce concluziile în următorul tabel:

Tabelul 1: Prezentarea studiului de caz

Proces/ context	Persoane implicate	Interese despre persoanele implicate	Motive pentru implicații	Oportuni tăți	Obstacole	Concluzii/ soluții/rec omandări
Diagnostic						
Intervenții						

Activități în plen (45 de minute):

1. Fiecare grup își va prezenta rezultatele în grupurile mai mari.
2. Participanții vor identifica asemănările și diferențele dintre studiile de caz.
3. Participanții vor reflecta și vor aprecia măsura de advocacy propusă de celelalte grupuri.
4. Participanții vor identifica principalele obstacole și oportunități ale consumatorilor și familiilor pentru implicarea în procesul de luare a deciziilor privind serviciile de sănătate.
5. Participanții vor propune cea mai bună măsură de advocacy pentru acest context / proces (servicii medicale / diagnostic și plan de intervenție).
6. La sfârșitul sarcinii, participanții vor completa un tabel comun (Tabelul 2).

Tabelul 2: Oportunități, obstacole și soluții pentru implicarea activă în deciziile medicale

Proces/ context	Persoane implicate	Interese ale persoanelor implicate	Motivele implicării	Oportuni tăți	Obstacole	Concluzii/ soluții/rec omandări
Diagnostic						
Intervenții						

Evaluare / portofoliu: 90 minute

Această sarcină ar putea fi realizată în timpul instruirii, dar ar putea fi utilizată și ca o sarcină pentru portofoliu în vederea evaluării finale.

În grupurile de 3 - 5, participanții vor propune o campanie de advocacy a drepturilor consumatorilor și familiilor de a fi active și egale în procesul de luare a deciziilor cu privire la serviciile de sănătate mentală (a se vedea Tabelul 3).

Tabelul 3: Structura sugerată a proiectului:

Denumirea campaniei:
Slogan:
Obiective:
Grupuri țintă:
Nivel (local, regional, național):
Media:
Resurse:
Acțiuni:
Impactul așteptat:

Resurse pentru activitate:

Model sugerat de studiu de caz

Jamie și Sarah (6)

În urma diagnosticului lui Sarah am fost devastat. Pe de altă parte, m-am bucurat să mi se fixeze diagnosticul: acum știam ce nu este în regulă, puteam începe să beneficiaz de ajutor. Cu toate acestea, cel mai mare șoc al meu a venit atunci când mi-am dat seama că există foarte puțin ajutor pentru Sarah în partea din ținutul Tennessee, unde locuim. Nu existau dotări disponibile, nu existau școli speciale în zonă și nu existau terapeuți calificați.

După ce am primit diagnosticul, următorul meu pas a fost acela de a face o rețea. Cred că am sunat la fiecare număr acolo unde exista legătură cu subiectul de autism. Trebuie să fi efectuat cel puțin o sută de apeluri telefonice în diferite părți ale țării. În mod surprinzător, cea mai utilă „resursă” a fost să vorbim cu alți părinți. Asistentul social care a bănuțit inițial că Sarah are autism mi-a dat numele unor mame din zonă și mi-a furnizat informațiile de care aveam nevoie. M-au direcționat către școli regionale, mai degrabă decât la școlile orașului și mi-au dat o recomandare specifică asupra celui mai bun coordonator de curriculum*. I-am urmat sfaturile și am identificat servicii adecvate pentru început. Un alt părinte m-a ajutat să contactez o sucursală a Asociației pentru Cetățenii cu Retard (Arc) (Sarah are un diagnostic dual de autism și retard mintal) pentru a încerca să obțin servicii suplimentare și finanțare pentru un program de terapie la domiciliu.

În prezent, Sarah se califică pentru programul de derogare a ajutorului medical, deoarece comportamentul ei este atât de sever. De-a lungul anilor am umplut tone de hârtie și am petrecut multe ore în ședințe pentru a obține servicii pentru ea. Odată, un lucrător de la Departamentul pentru Copii a venit să ne ajute, dar au tot redus numărul de ore de terapie pe săptămână. Desigur, m-am luptat și le-am recuperat. Acum, însă, mă confrunt cu o situație în care am suficiente ore disponibile, dar nu am terapeuți competenți. Toată finanțarea din lume nu contează dacă nu aveți oameni calificați pentru administrarea programului.

Pe baza a 30 de ani de cercetare, am ales să folosim Analiza Comportamentală Aplicată (ABA) cu tehnica Discreet Trial Training (DTT) ca bază pentru programul nostru de acasă. Mulți copii înregistrează îmbunătățiri semnificative ale comportamentului, limbajului și abilităților sociale prin aceste programe. Rezultatele lui Sarah sunt mixte. După aproximativ un an și jumătate în program, mi-am dat seama că nu se va recupera în mod spontan. Am început să pierd speranța și am bănuțit că Sarah nu va fi niciodată ceea ce ai numi un copil „obișnuit”. De asemenea, am încercat testarea biologică. Am trimis mostre de păr, urină, fecale și sânge ale lui Sarah în laboratoare pentru a fi analizate. În continuare am cumpărat vitamine, dar era practic imposibil le fac să le ia. O perioadă am încercat dieta fără gluten, fără cazeine (GFCF), dar nu părea să ajute niciuna.

Sarah nu a mâncat aproape nimic pe toată perioada în care am fost la dietă și a început să slăbească. Când dieta GFCF a eșuat, m-am gândit: „Nu, nici asta nu a funcționat. Va fi așa pentru totdeauna.” Din nou, situația părea fără speranță.

Privind înapoi, pare o prostie să fi renunțat, deoarece există întotdeauna speranță. În acest caz, lecția Domnului a fost: „Așteaptă!” Nu am putut înțelege de ce am fost condusă la toate aceste terapii inovatoare care ajutau mulți alți copii, dar nu și pe al meu. Acum văd cum totul trebuia să se întâmple în acest fel.

Lecțiile trebuiau învățate. Știu că totul se întâmplă dintr-un motiv; nu întotdeauna vedem imaginea de ansamblu. În timp ce ceilalți copii ai mei mă învață cum să fiu o mamă bună, Sarah mă învață cum să fiu o persoană bună.

Uneori mă simt frustrată pentru că nu sunt în stare să o ajut pe Sarah. Nu pot comunica cu ea și nu o pot ajuta să iasă din starea asta. Știu că există cineva acolo. Uneori, Sarah face ceva sau spune ceva atât de normal, dar într-o clipă apoi dispare. În timp ce știu că există cineva acolo care încearcă să iasă, este înnebunitor să nu aibă mijloacele să știe ce să facă sau cum să o facă.

Desigur, unele dintre cele mai bune momente sunt când trecem peste, când Sarah înțelege un concept în terapie sau când știu că am ajuns la ea. Lucrăm mereu pentru a-i învăța abilitățile funcționale și este minunat atunci când există ceva tangibil de arătat pentru asta. De exemplu, Sarah se poate îmbrăca acum și beneficiază de terapie în afara „camerei sale de terapie”. Depășirea acestor obstacole a durat câțiva ani. Ea poate să o facă, totuși. Urmează instrucțiuni simple. Atingerea micilor repere este cel mai bun întăritor din lume; pune în valoare toate greutățile.

Sfaturile lui Jamie

- Concentrează-te pe ceea ce poate face copilul tău. - Continuați cercetarea și rămâneți educați. - Fii mereu în vârful drepturilor tale. - Niciodată să nu îți pierzi speranța.

(din Satterlee Ross, 2006, pag. 42-44)

Utilizați de-asemenea:

Resurse de internet

Studii reale de caz furnizate de participanți

Satterlee, Ross, D; Jolly, K.A. (2006). Aceasta este viața cu autism, Londra: Jessica Kingsley Publishers

Impactul susținerii în educație

Pentru a prezenta relevanța și impactul susținerii asupra traiectoriei și a serviciilor educaționale, profesorul / instructorul ar putea folosi studii de caz, din diferite surse (situații din viața reală, studii de caz din cărți, filme etc.). Studiile de caz selectate ar trebui să prezinte problemele, lupta, incertitudinea și sprijinul insuficient pentru consumatori și familii în alegerea și obținerea unei intervenții educaționale potrivite.

Activitate 5.6: Identificarea problemelor întâmpinate în contextele educaționale, nevoile speciale care trebuie abordate și soluțiile posibile

Obiectivele activității:

1. Identificarea principalelor probleme pe care le întâmpină copilul și familia sa în contexte educaționale.
2. Identificarea principalelor provocări cu care se confruntă familia și copilul cu nevoi speciale în școală.
3. Analiza posibilităților diferite dintre drept / teorie și situație practică / de teren.
4. Practicarea abordării corecte a familiei și a copilului cu nevoi speciale pentru a asigura șanse egale unei educații de înaltă calitate.
5. Identificarea măsurilor eficiente de promovare a consumatorilor și a familiei pentru a solicita o incluziune educațională reală și eficientă.

Resurse: Flipchart, markere, studiu de caz

Strategie: lucru în grup și activități în plen

Durata activității: În total 120 de minute, 30 de minute de activități de grup și 90 de minute de activități plenare.

Etapele activităților:

Activitate de grup

Explorarea studiului de caz - 30 min

Obiectivele activității:

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3-5 membrii, prin metoda cubului: fiecare participant aruncă un zar cu fiecare față de o culoare diferită. Toți participanții care trag aceeași culoare se reunesc într-un grup.
2. Profesorul oferă fiecărui grup un studiu de caz

(Activitate alternativă: Profesorul solicită fiecărui grup să găsească și să prezinte un studiu de caz, din practica / experiența lor).

3. Profesorul solicită fiecărui grup să citească în colaborare un studiu de caz și să identifice dificultățile, obstacolele întâmpinate de familie și consumatori în contextul școlar.

4. Profesorul sfătuiește participanții să afle posibile concluzii, soluții sau sfaturi identificate și împărtășite de consumator și familie.

5. Participanții vor propune cel puțin trei măsuri de advocacy adecvate pentru caz.

6. Participanții vor prezenta concluziile în următorul tabel:

Tabelul 1: Prezentarea studiului de caz

Context	Aspecte pozitive	Aspecte negative	Bariere	Oportunități	Concluzii/soluții / recomandări
Legea educației/ Reguli școlare					
Înscriere școlară (posibilități, alternative)					
Intervenții educaționale disponibile (servicii, resurse)					
Mediul fizic la școală (accesibilitate, adaptabilitate, etc.)					
Medii sociale la școală (mentalități, atitudini)					

Activități în plen (90 minute):

1. Fiecare grup își va prezenta rezultatele în grupurile mai mari.

2. Participanții vor identifica asemănările și diferențele dintre studiile de caz.
3. Participanții vor reflecta și vor aprecia măsurile de advocacy propusă de celelalte grupuri.
4. Participanții vor identifica principalele obstacole și oportunități ale consumatorilor și familiilor pentru implicarea în serviciile de sănătate și în procesul de luare a deciziilor privind acestea.
5. Participanții vor propune cea mai bună măsură de advocacy pentru contextul educațional.
6. La sfârșitul sarcinii, participanții vor completa un tabel comun (Tabelul 2).

Tabelul 2: Oportunități, obstacole și soluții pentru implicarea activă în deciziile medicale

Context	Aspecte pozitive	Aspecte negative	Bariere	Oportunități	Concluzii/soluții / recomandări
Legea educației/ Reguli școlare					
Înscrierea școlară (posibilități, alternative)					
Intervenții educaționale disponibile (servicii, resurse)					
Mediul fizic al școlii (accesibilitate, adaptabilitate, etc.)					
Medii sociale la școală (mentalități, atitudini)					

Evaluare / portofoliu: 45 minute

Această sarcină ar putea fi realizată în timpul instruirii, dar ar putea fi utilizată și ca o sarcină pentru portofoliu în vederea evaluării finale.

În grupurile de 3 - 5, participanții vor propune o campanie de advocacy a drepturilor consumatorilor și familiilor de a fi active și egale în procesul de luare a deciziilor privind soluțiile educaționale (a se vedea Tabelul 3).

Tabelul 3: Structura sugerată a proiectului:

Denumirea campaniei:

Slogan:

Obiective:

Grupuri țintă:

Nivel (local, regional, național):

Media:

Resurse:

Acțiuni:

Impactul așteptat:

Resurse pentru activitate:

Model sugerat de studiu de caz

Chuck și Kyle (9)

Primul profesor pe care fiul meu l-a avut m-a tras într-o zi deoparte în parcare și mi-a spus: „Dacă aș fi tu, sincer aș mai cere încă 800 de lucruri pentru fiul meu. Mai bine să obții repede ce ai nevoie!” Din acel moment chiar am făcut acest lucru.

În partea din Virginia, unde locuim, suntem în ținutul cu cea mai rapidă dezvoltare din SUA, astfel încât sistemul școlar are probleme uriașe de organizare. Copiii cu nevoi speciale tind întotdeauna să fie împinși în spatele autobuzului, dar chiar și copiii obișnuiți sunt împinși acolo uneori. În fiecare an Kyle mergea la o școală diferită datorită nevoilor sale educaționale. Pentru un copil căruia nu îi plac modificările de la rutină, a merge la o școală nouă în fiecare an a însemnat pentru noi că pierdem mai mult teren decât câștigăm. Toată schimbarea avea să fie extrem de deranjantă; atunci când Kyle ajungea în clasa I, fusese deja în patru școli! Noi nu ne-am mutat – dar ținutul au continuat să ne mute locația programului său.

Recomand părinților să întocmească o listă cu tot ce își doresc de la districtul școlar pentru copilul lor și să vă asigurați că fiecare element se încadrează în Programul Individualizat de Educație (PIE). Apoi îi sfătuiesc: „Dacă districtul școlar spune nu unei cereri din lipsă de finanțare, spuneți „Asta este împotriva legii.”. Dacă districtul școlar spune că un anumit serviciu nu este disponibil, spuneți: „Asta este împotriva legii, de asemenea !” Le spun și „Dacă nu sunteți complet mulțumiți de tot ceea ce este scris pe un PIE, ridicați-vă și părăsiți ședința chiar acolo și atunci.” Ați fi surprins câți administratori ai școlii vor avea o reacție nucleară în momentul în care chiar faci asta.

Chiar dacă sunteți mulțumit de rezultatul întâlnirii, dar nu sunteți de acord cu un punct anume, asigurați-vă că înscriteți acest lucru în PIE. Pentru că documentația este singurul dvs. recurs legal dacă există o problemă pe viitor. Dacă nu vă place ceva, scrie „Nu-mi place asta!” lângă punctul respectiv, astfel încât dacă vei ajunge vreodată în instanță, veți avea o dovadă. Pentru mine, acele acte sunt mai importante decât documentele prin care mi-au cumpărat casa.

Fiind la curent cu legile privind educația specială, am redactat PIE-ul lui Kyle afirmând: „Dacă și când mutați programul, trebuie să avem două-trei săptămâni la dispoziție înainte ca școala să înceapă pentru ca să existe o tranziție din partea lui Kyle fără nicio problemă.”

Această declarație simplă din PIE-ul său a jucat un rol major. Chiar înainte de începutul anului școlar viitor, ne-au spus că Kyle va urma o școală nouă, deoarece vechea școală era renovată. Construcția a fost întârziată și au spus că nu vor fi capabili să-i lase pe copii în clădire înainte de prima zi de curs. Am spus: „Bine, în conformitate cu ghidurile PIE, pot emite o clauză de ședere, ceea ce înseamnă că rămâne la școala actuală.” Autoritatea a avut o problemă cu asta pentru că deja i-au mutat pe profesori din programul său în școala nouă. Până și sala de clasă pe care au folosit-o anul precedent a fost preluată de un alt program. Din punct de vedere legal, în aveam la mână.

În același timp, toată această agitație se desfășura cu sistemul școlar public, o femeie de la Asociația Locală pentru Cetățenii cu Retard (Arc) a observat problemele pe care le creează autismul în teritoriu și începuse să pună bazele unei școli separate. Am insistat ca districtul școlar să îi permită lui Kyle să participe, chiar dacă nu am crezut niciodată de la distanță că avem o șansă de a-l primi din cauza costurilor. Aceasta avea să fie o școală privată unde costul ar urma să se ridice la 60.000 - 80.000 dolari pe an pentru fiecare student.

După ce am făcut presiuni asupra autorităților în măsura în care încălcau obligațiile lor legale cu privire la schimbările de clădire, au admis în cele din urmă cauza și au acceptat să-l trimită pe Kyle la școala privată pe cheltuiala lor.

Această școală este prima la care Kyle a participat mai bine de un an. El urmează să înceapă al doilea an și va fi din nou anul următor.

Programul este prevăzut pentru copii până la 12 ani sau, cu alte cuvinte, până la sfârșitul clasei a șasea. Dincolo de asta, încercăm să aflăm cum să-l creștem, altfel Kyle va reveni în sistemul școlar public.

Pentru majoritatea oamenilor este practic imposibil să obții din partea autorităților plata unei școli de genul acesta. Doar copiii care sunt foarte afectați vor fi scoși din sistemul școlar public. Fiul meu este unul dintre puținii care este complet non-verbal. Cu toate acestea, anticiparea acțiunilor autorităților districtuale, mai degrabă decât orice caracteristică inerentă a lui Kyle, l-a dus acolo unde se află acum. În acest caz, am prezis mișcările lor în mod corect și am câștigat.

În mod ironic, singura dată când Kyle a primit vreodată o etichetă de autism a fost din programul de învățământ public. Prefer diagnosticul de „handicap sever”, ceea ce îl califică să primească mai multe servicii aici în această stare. În timpul unei reevaluări de rutină, nimeni nu a putut contesta clasificarea persoanelor cu handicap sever, astfel încât el a fost reclasificat. Cu siguranță Kyle nu se încadrează în nicio statistică privind autismul, dar știu ce nu este în regulă. Voi lua orice clasificare pe care o pot obține pentru a-i oferi cea mai bună îngrijire posibilă.

Sfaturile lui Chuck

- Învăță să te lupți cu politicile. Înțelegeți legile și drepturile dvs. Nu mergeți la luptă decât dacă sunteți pregătiți pe deplin.

- Încercați să găsiți un echilibru între intervențiile educaționale și cele medicale.

S-ar putea să fie nevoie să faci doar una sau alta, sau un cumul al ambelor.
Nu încercați doar o intervenție medicală și să lăsați creierul copilului dvs. să se degradeze: cercetați practicile educaționale, încercați o varietate de lucruri și găsiți ce funcționează pentru copilul dvs. în mod particular.

(din Satterlee Ross, 2006, pag. 60-62)

Bariere și soluții pentru advocacy

Activitatea 5.7: Găsirea de soluții la barierele din domeniul susținerii

Obiectivele activității:

1. Înțelegerea diferitelor tipuri de bariere în activitatea de advocacy.
2. Lucrul ca echipă pentru a activa și valorifica resursele disponibile.
3. Identificarea creativă a noilor soluții și resurse pentru promovarea susținerii.

Resurse: Acces la internet, fișiere, cărți, flipchart, markere, studii de caz

Strategie: lucru în grup și activități în plen

Durata activității: În total 60 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 30 de minute de activități în plen

Etapele activităților:

Lucru în grup

Cercetarea unui tip de barieră în advocacy și propunerea unor soluții posibile - 30 de minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3 sau 4.
2. Profesorul prezintă și explică cererea, oferind materialele (un tip de barieră în advocacy).
3. Profesorul solicită fiecărui grup să discute și să investigheze resursele disponibile în colaborare și să genereze în grup o listă de soluții posibile - 30 minute.

Activități în plen:

Împărtășirea opiniei și soluțiilor fiecărui grup și realizarea unei liste comune și finale a soluțiilor propuse - 30 de minute.

1. Profesorul invită fiecare grup să-și împărtășească propriile reflecții și soluții grupului mai mare.
2. Profesorul încurajează participanții să discute soluțiile, calitățile și defectele lor potențiale.
3. Profesorul asistă grupul la alcătuirea listei cu soluțiile propuse.

Resurse

Tabel: Posibilele bariere în advocacy

Rezistența la problemele de advocacy din partea factorilor de decizie și a planificatorilor. Aceștia consideră că apărarea drepturilor consumatorilor sau pledoaria pentru o mai bună sănătate mentală este fie critică pentru activitatea lor, fie nu este relevantă în țara sau regiunea în cauză.

Diviziunea și interacțiunea dintre diferite grupuri de advocacy pentru sănătatea mentală.

Conflictul are ca rezultat faptul că grupurile de advocacy pierd forța și capacitatea de a-și transmite mesajele către populația generală și factorii de decizie.

Rezistență și antagonism din partea lucrătorilor din domeniul sănătății generale și ai lucrătorilor din domeniul sănătății mentale pentru a pleda pentru drepturile consumatorilor și pentru o calitate mai bună a serviciilor de sănătate mentală.

Foarte puțini oameni par interesați de promovarea sănătății mentale și propunerile nu primesc sprijin din partea populației generale la nivel național sau regional.

Există confuzii în ceea ce privește teoria și rațiunea susținerii pentru sănătate mentală.
Părțile interesate nu par să creadă în soliditatea ideilor care le sunt prezentate.

Puține grupuri de consumatori, grupuri familiale și organizații neguvernamentale sau chiar niciunele sunt dedicate susținerii pentru sănătatea mentală în țara sau regiunea în cauză.

Concluzii si recomandări

Activitatea 5.8: Haideți să facem advocacy!

Obiectivele activității:

1. Propunerea unei teme de advocacy și a unui slogan.
2. Elaborarea unui plan de acțiune.
3. Identificarea etapelor, resurselor, publicului etc.

Resurse: Acces la internet, cărți, flipchart, markere, studii de caz

Strategie: lucru în grup și lucru plenar

Durata activității: În total 60 de minute, 30 de minute de lucru în grup și 30 de minute de lucrări plenare

Etapele activităților:

Lucru în grup

Dezvoltarea unei campanii de advocacy - 30 de minute

1. Participanții sunt împărțiți în grupuri de 3 sau 4.
2. Profesorul prezintă și explică cererea.
3. Profesorul solicită fiecărui grup să stabilească tema, conținutul, pașii și acțiunile pentru o campanie de advocacy.
4. Fiecare grup construiește un plan pentru o campanie de advocacy pentru persoanele cu tulburări din spectrul autist - 30 de minute.

Lucrări plenare:

Împărtășirea ideilor și obținerea de sprijin! - 30 minute.

1. Profesorul invită fiecare grup să-și împărtășească planul de advocacy.
2. Profesorul încurajează participanții să discute și să ofere feedback și sugestii.

Portofoliu:

Această sarcină ar putea fi inclusă în portofoliul studenților pentru evaluarea finală.

Resurse:

Titlul campaniei:

Tema / obiectivul principal al campaniei:

Sloganul campaniei:

Tabel: Secțiuni / pași propuși pentru dezvoltarea campaniei de advocacy

Pași	Conținut/măsurisugestii	Comentarii
Evaluarea nevoilor		
Identificare resurselor disponibile		
Stabilirea scopurilor și obiectivelor		
Stabilirea metodelor de advocacy de utilizat		

Dezvoltarea conștientizării, menținerea intereselor și implicație în comunitate		
Mijloace de identificare a suportului în comunitate		
Implicarea persoanelor influente ca model/voce a campaniei		
Estimarea efectului și impactului		

Declarație de autor

Autorii acestei lucrări își asumă responsabilitatea publică pentru conținut și au avut o contribuție egală în elaborarea conceptului, proiectarea, analiza, scrierea sau revizuirea manuscrisului.

Bibliografie

<https://www.advocacyforinclusion.com/>

<https://www.autismspeaks.org/advocate>

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/discrimination>

<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/discrimination>

<https://en.oxforddictionaries.com/definition/discrimination>

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/discrimination>

<http://www.researchautism.net/>

Mann, B. (2014). Echitatea și egalitatea nu sunt egale, accesat la <https://edtrust.org/the-equity-line/equity-and-equality-are-not-equal/> în 26.09.18

DECLARAȚIA DREPTURILOR OMULUI ȘI CIVICE DIN 26 AUGUST 1978, accesat la https://www.conseil-constitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/anglais/cst2.pdf în 26.09.2019

UNESCO (1994). Declarația Salamanca și cadrul de acțiune privind educația copiilor cu nevoi speciale, Spania, accesat la http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF în 26.09.2018